

Bijdrage tot de kennis der taal van de plaatsnamen der Werdener inkomstenregisters

<https://hdl.handle.net/1874/254899>

1907

Bijdrage tot de kennis der taal van de
plaatsnamen der Werdener Inkomsten-
registers - - - - -

J. A. BRUINS

A. qu.
192

BIJDRAGE TOT DE KENNIS DER TAAL VAN DE PLAATSNAMEN
DER WERDENER INKOMSTENREGISTERS

I De klinkers en tweeklanken in de hoofdlettergrepen

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0957 1724

Bijdrage tot de kennis der taal van de plaatsnamen
der Werdener Inkomstenregisters

I DE KLINKERS EN TWEEKLANKEN IN DE
HOOFDLETTERGREPEN

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE NEDERLANDSCHE LETTEREN

Aan de Rijks-Universiteit te Utrecht,

NA MACTHIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

Dr. W. H. JULIUS,

Hoogleeraar in de Faculteit der Wis- en Natuurkunde,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAI DER UNIVERSITEIT,

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte

TE VERDEDIGEN

op 19 December 1907, des namiddags te 2½ uur,

DOOR

JAN ANTONIE BRUINS,

geboren te Groningen

KEMINK & ZOON,
OVER DEN DOM TE UTRECHT
1907

AAN DE NAGEDACHTENIS

VAN MIJN

VADER

VOORBERICHT

Bij het verschijnen van dit proefschrift is het mij een behoefte, mijn hartelijken dank te brengen aan U, hooggeschatte leermeesters, VAN HELTEN, SYMONS, BUSSEMAKER en SPEYER, die gedurende de eerste periode van mijn student-zijn mij steeds met raad en daad hebt bijgestaan; mijn dank ook aan U, hooggeleerde BÜLBRING, thans naar Uw vaderland teruggeroepen, om landgenooten denzelfden steun te doen genieten, dien ik aan de Groninger Universiteit van U mocht ondervinden.

Toen ik na een practische werkzaamheid van vier jaren de studie weer opvatte en haar wenschte voort te zetten aan de Universiteit te Utrecht, heeft Uw welcillendheid mij daartoe in staat gesteld, hooggeleerde GALLÉE, MULLER en CALAND, waarvoor ik U niet genoeg kan danken. Aan Uw lessen zal ik steeds met genoegen terugdenken. Welke gevoelens ik in 't bijzonder voor U koester, hooggeschatte promotor, is U bekend; het zij mij slechts vergund, mij ook bij voortduring in Uw belangstellende vriendschap te mogen aanbevelen.

En ten slotte: mijn hartelijken dank aan allen, die verder nog op de een of andere wijze hebben meegewerkt aan mijn opleiding, of hebben bijgedragen tot het tot stand komen van dit werk.

Amsterdam, Dec. 1907.

I N D E X.

	Bladz.
VOORBERICHT	VII.
INDEX	IX.
INLEIDING	XI.
LIJST VAN GEBRUIKTE BOEKEN	XIII.
HOOFDSTUK I.	1— 36.
A. De korte vocalen in de hoofdlettergrepen	1— 18.
Westgerm. <i>ǣ</i>	1— 7.
" <i>ě</i>	8— 10.
" <i>ĩ</i>	10— 13.
" <i>ũ, õ</i>	13— 18.
B. De lange vocalen in de hoofdlettergrepen	19— 29.
Westgerm. <i>â</i>	19— 20.
" <i>ê, ê</i>	20— 23.
" <i>î</i>	23— 25.
" <i>ô</i>	25— 27.
" <i>û</i>	27— 29.
C. De tweeklanken in de hoofdlettergrepen	29— 36.
Westgerm. <i>ai</i>	29— 31.
" <i>au</i>	31— 34.
" <i>eo</i>	34— 35.
" <i>iu</i>	35— 36.
HOOFDSTUK II	37— 43.
A. Overzicht der vocalen in de Saksische namen	37— 39.
B " " " " " Friesche " 	40— 41.

C.	Overzicht der vocalen in de namen der Rijn-	
	streken.	41—42.
D.	” ” ” ” ” namen der	
	Veluwe en aangrenzende streken	43.
HOOFDSTUK III (Verklarend register der plaats-		
	namen)	44—130.
APPENDIX	I.	131—135.
”	II.	136—138.
”	III.	139—142.
”	IV.	143—144.

INLEIDING.

Bronnen. Wijze van behandeling.

Voor het onderzoek naar de klanken der plaatsnamen, voorkomend in de Werdener Registers, waarvan de resultaten in de volgende hoofdstukken zullen vermeld worden, is gebruik gemaakt van onderstaande oorkonden:

1°. *Curtularium Werthinense*, Leidsche Universiteitsbibliotheek, Cod. Voss. lat. 4°, n°. 55, perkament, 10e à 11e E., uitgegeven door Lacomblet, Urkundenbuch; afgekort *Cart.*;

2°. *Werdener Heberegister I*, Düsseldorfer Staatsarchief, A. 88, 4°, perkament, 9e à 11e E., deels uitgegeven door Lacomblet, Archiv für die Geschichte des Niederrheins II, 209 v.v., en door W. Crecelius in *Collectae ad augendum nominum priorum Saxoniorum et Frisiorum scientiam spectantes*, Elberfeld, n°. 1—4; afgekort *W. H. 1*;

3°. *Werdener Heberegister II*, Düsseldorfer Staatsarchief, A. 89, 4°, perkament; 9e à 11e E., Crecelius; afgekort *W. H. 2*;

4°. *Werdener Heberegister III*, Düsseldorfer Staatsarchief, A. 133, 4°, perkament, ± 1032; afgekort *W. H. 3*;

5°. *Liber Privilegiorum maior eccl. Werdinensis*, Düsseldorfer Staatsarchief, B. 59, 1½ folio, perkament, 12e E., Lacomblet; Archiv f. d. G. d. N. II, 249 v.v.; afgekort *Pr. 1*;

6°. *Liber Prepositurae*, Düsseldorfer Staatsarchief, folio, perkament, 12e à 14e E., Crecelius: *Zeitschrift des Bergischen Geschichtsvereins* 2,305 v.v. (hieruit zijn slechts de oudere rekeningen genomen); afgekort *Alt R. Pr.*

Voor de samenstelling dezer verhandeling heb ik het voorrecht gehad, gebruik te mogen maken van het afschrift der bovenge-

noemde oorkonden van Prof. Gallée, dat voor W. H. 1 en 2 en voor Pr. 1 door Dr. W. Harless en Dr. Wachter, voor W. H. 3 en Alt R. Pr. door Dr. Redlich is vergeleken.

Thans is een uitgave dezer Registers op het punt van te verschijnen, van de hand van prof. Dr. R. Koetschke, Leipzig.

Om nader te kunnen bepalen, tot welk dialect de te behandelen plaatsnamen behooren te worden gerekend, heb ik ze naar de ligging in vier groepen verdeeld, en wel naar gelang ze worden aangetroffen in:

1°. *het Saksisch gebied*: Westfalen, waarbij ook het gebied der beneden-Ruhr gerekend is (Essen en omgeving), de Graafschap (benoorden den Ouden IJsel), Twente, Drente en het Eemsgebied bezuiden Meppen;

2°. *het Friesche gebied*: het Eemsgebied benoorden Meppen, Oost-Friesland en de Nederlandsche provinciën Groningen, Friesland en Noord-Holland;

3°. *de Rijnstrekken*: de Rijn-provincie en het Maasgebied, tot waar deze rivier naar 't westen ombuigt;

4°. *de Veluwe en aangrenzende streken*: Veluwe, Lijmers, Utrecht, Betuwe en Bommelerwaard.

De vormen, die ik heb aangetroffen, heb ik voor mijn onderzoek onveranderd gebruikt, en uitgaande van het Westgermaansch heb ik de vocalen telkens voor de vier bovengenoemde groepen achtereenvolgens behandeld, en aan het geheel een verklarend register toegevoegd van de plaatsnamen, voor zoover deze als bouwstof hebben gediend.

Later hoop ik ook het consonantisme dezer plaatsnamen te behandelen en mij te wijden aan de studie der samenstellingen op de wijze, die ik thans reeds heb aangegeven in Appendix IV.

LIJST VAN GEBRUIKTE BOEKEN.

Behalve van verschillende oorkondenboeken, ter vaststelling van de streken, waarin de oude plaatsnamen thuis behooren, is voor de samenstelling van dit proefschrift gebruik gemaakt van de volgende werken:

Schade, Althochdeutsches Wörterbuch, Halle a. S. 1872—1882.

Lexer, Mittelhochdeutsches Wörterbuch, Leipzig 1876.

Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch, Bremen 1877.

Gallée, Altniederdeutsches Wörterbuch (Vorstudien), Leiden 1903.

J. und W. Grimm, Deutsches Wörterbuch (Dwtb), Leipzig 1854—1905.

Förstemann, Ortsnamenbuch, Nordhausen 1856, 1872.

Northcote Toller-Bosworth, Anglosaxon Dictionary, Oxford 1898.

Wright, English Dialectical Dictionary, Oxford 1905.

H. Middendorff, Altenglisches Flurnamenbuch Halle, a. S. 1902.

Murray, New English Dictionary, Oxford 1888 (-heden).

Richthofen, Altfriesisches Wörterbuch, Göttingen 1840.

De Haan Hettema, Altfriesisches Wörterbuch, Leeuwarden 1874.

Johan Winkler, Friesche Naamlijst (Onomasticon Frisicum), Leeuwarden 1898.

R. Cleasby, Icelandic-English Dictionary, Oxford 1874.

Ten Doornkaat Koolman, Wörterbuch der Ostfriesischen Sprache, Norden 1879—'85.

Gallée, Woordenboek van het Geldersch-Overijselsch Dialect, 's Gravenhage 1895.

Verdam, Middelnederlandsch Woordenboek, 's-Gravenhage 1885 (-heden).

Kiliaen, Etymologicum.

Woordenboek der Nederlandsche taal, 's-Gravenhage en Leiden 1882 (-heden).

Kluge, Etymologisches Wörterbuch, Straszburg 1894.

Franck, Etymologisch Woordenboek, 's-Gravenhage 1892.

Du Cange, Glossarium mediae et infimae Latinitatis, 1883 - 1887.

Gallée, Altsächsische Grammatik, 2e druk, Leiden 1907.

Jellinghaus, Altwestfälische Ortsnamen, Leipzig 1902.

Paul Beckmann, Korveyer und Osnabrücker Eigennamen, Bielefeld 1904.

Gallée, Cartularium Egmundense, Tijdschr. M. v. L. 1903.

Nomina geographica neerlandica, Amsterdam en Leiden 1892.

Van Schothorst, Het dialect der Noordwest-Veluwe, Utrecht 1904.

Paul und Braune's Beiträge.

Tijdschrift der Maatschappij v. Letterkunde.

HOOFDSTUK I.

A. De korte vocalen in de hoofdlettergrepen.

Westgerm. *ä* (Got. *ǣ*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 1. *Westgerm. ä* komt over 't algemeen voor als *ǣ*:

Ahtisberga W. H. 2,30a, Pr. 1,23b, Alberge W. H. 1,38b, Alt R. Pr. 28b, Aldunakkaron W. H. 2,10b, Ambetthorpa Alt R. Pr. 12a, Angere [flumen] Pr. 1,16b, Ascasberg W. H. 1,30a, Bak Pr. 1,57b, Barberge W. H. 3,9b, Fahsi W. H. 1,38b, [ad] Galgan Pr. 1,16b, Gladbeki W. H. 1,10b, Hamma W. H. 2,9b, Cappenberge Pr. 1,35a, Castthorpe Pr. 1,59a, Langen W. H. 1,30b, Scaftthorpe W. H. 1,37a, Suanasbugile Pr. 1,14a, Uuattonscethe W. H. 1,33b; —

[excepto] Kyriclande W. H. 1,3b, Northuualde W. H. 1,37a e. t. q.

§ 2. *Westgerm. ä* vinden we als *ǫ*, waarnaast *ǣ*, in:

Longanforda W. H. 1,31a, Oldonakaron W. H. 2,3a, Ollonhuuile W. H. 1,35b.

§ 3. *Westgerm. ä* wordt regelmatig *ǣ* door i-umlaut, soms óók voor *ht*:

Elliberga W. H. 1,16b, Espelo Pr. 1,65a, Hengistasbeki W. H. 2,9b, Letti W. H. 1,10a, 36a, Megnithi W. H. 1,34a, Sendinaon W. H. 1,8b, Suerte Pr. 1,31b, 35a, 59a, Werve Pr. 1,32a, 33a, Wervelthorpe Pr. 1,54a; —

Bilimerki W. H. 1,21a, Throtmenne Alt R. Pr. 3a, 14a, 19a e. t. q.; voor *ht* in:

Fehlere Pr. 1,63a/b (waarnaast Fæhtlere Alt R. Pr. 3a; ver-

gelijk ook *Dælewic* Alt R. Pr. 18a, naast *Deleuik* Pr. 1,51a en *Daleuic* Alt R. Pr. 18a); —

Kirsensbrettthe Pr. 1,30b.

§ 4. Naast de door i-umlaut uit *Westgerm. ä* ontstane *ë* vinden we

ë in:

Firsni W. H. 1,16b, *Nittihæ* W. H. 1,11b, *Sindenhurst* Pr. 1, 56b, *Sindinon* Pr. 1,28b, W. H. 1,13b; —

Bilemirc Alt R. Pr. 18a, *Dulminni* W. H. 1,36a;

ei in:

Heingistbeki W. H. 3,9b, *Leitti* W. H. 1,28b;

éo in:

Séondonhurst W. H. 1,13a;

de *ä* bewaard in:

Varsnen Pr. 1,65a.

Opm. *Fussenbreht* Alt R. Pr. 32a en *Bilemerc* Alt R. Pr. 17a, naast *Brahtbeki*, W. H. 2,12b, *Kirsensbraht* Pr. 1,30b en *Angeromarkon* Pr. 1,32b enz. hebben blijkbaar de *ë* uit de verbogen casus, waar wèl *i* volgde. Dat ook in tegenovergestelden zin analogiewerking kon plaats hebben, blijkt uit vormen als *Marcke* W. H. 1,34a enz., als we die mogen beschouwen als loc. sing.

§ 5. In ontleende woorden vinden we

1°. oorspr. *ä* in:

Cappele Alt R. Pr. 20b, *Kassele* W. H. 1,5b, *Cassolo* W. H. 3,11a, *Cassenberge* Pr. 1,57a, *Cassonberga* Pr. 1,30a;

2°. umlauts-*ë* in:

Perbach Alt R. Pr. 25a, *Perrickeke*, *Perretbeke* W. H. 2,10a, *Perrickeki* Cart. 51,56a, *Perrickthorpe* Pr. 1,56b;

3°. overgang van de umlauts-*ë* tot *i* in:

Pirrickeke Pr. 1,9b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 6. *Westgerm. ä* komt voor als *ä* in:

Anadopo Pr. 1,58b, *Apelderbeke* Alt R. Pr. 18a, *Falufelda* Alt R. Pr. 30a, *Grauen* Alt R. Pr. 15a, *Hafekeshurst* Pr. 1,63a,

Hagenbeke Pr. 1,61b, Hamarithi W. H. 1,31b, Hanauic W. H. 1,29a, [super] Hare Pr. 1,50a, Haselo Alt R. Pr. 29a, Caliuuenberge W. H. 3,9b, Laga Pr. 1,54b, Lahari W. H. 1,32b, Salubeki Alt R. Pr. 30a, Scagaharna Pr. 1,64b, Stadun W. H. 1,30b, Stakelenberge Pr. 1,32a, Stapuloga W. H. 2,8a, Uuanesualde Cart. 40,52a (naast Unagnesuald Cart. 30,48a), Waterhufle Alt R. Pr. 31a e. t. q.; —

Arnapa (Arnape, Arnapea, Arnapi) *passim*, Fisclacu Cart. 1,32a; 30,48a; 57,58a, Hesapa Cart. 52,56b, Manari (zie opm. bij § 16) W. H. 1,33b, Marcapu W. H. 1,34a, Nordhalon W. H. 1,17a, Ostenstadon W. H. 1,16a, Punponhasla Pr. 1,28b, Uuidapa Cart. 53,57a, Pr. 1,6a e. t. q.

§ 7. *Westgerm. ä* komt eveneens voor als *a* in de ontleende woorden:

Camenen Alt R. Pr. 18b, Camine Pr. 1,62b, W. H. 3,9b, Kamonscetha Alt R. Pr. 18a.

§ 8. *Westgerm. ä* wordt *ɛ* door i-umlaut in:

Bekehem Pr. 1,68b, Emiscare Pr. 1,13b, Esele Alt R. Pr. 4b, [iuxta] Hemiscara Pr. 1,29b, Here W. H. 1,39a, [in villa] Heuinni W. H. 1,33a, Lerikfelde W. H. 1,13b, Lericki W. H. 1,31b, Uuenesualde Cart. 23,30a, Weneswalde Pr. 1,9a, Uuerithon W. H. 1,35b; —

Apelderbeke Alt R. Pr. 18a, Asningseli W. H. 1,29b, [de] Elepe Alt R. Pr. 4a, Gallepe Pr. 1,51b, 53a, Gillepe Alt R. Pr. 16a, [in] Hanepes Pr. 1,16a, Hesepe [riuulo] Cart. 43,53a, Pr. 1,51a, Hoonstedi W. H. 2,16b, [in] Hunepes Pr. 1,32a, Hurstmere Pr. 1,64b, W. H. 3,10b, Lanclere Alt R. Pr. 5a, Manheri Alt R. Pr. 29a (zie de opm. bij § 16), Rosepe Pr. 1,61a, Uhtepe Pr. 1,64a e. t. q.; —

in de ontleende woorden der samengestelde namen: *Euilancampa* W. H. 1,30a en *Perincbeki* W. H. 3,9b.

§ 9. *Westgerm. ä* werd eerst *ɛ* en vervolgens *ï* (*ie*) voor volgende *i* in:

Lireke Pr. 1,62b, Liereke Pr. 1,29b, Mirihem W. H. 1,11b, Wienesualt Pr. 1,19a; —

Dulmine Pr. 1,56b, Ekeshiki W. H. 1,12b, Ostlirike Pr. 1,62b,

Thrutminensis Pr. 1,30b, Vislico W. H. 3,10b en enkele andere.

Opm. 1. Stadun W. H. 1,30b en Ostenstadon W. H. 1,16a naast de *e*'s in stedi (17 maal), stede (3 maal) en stedon (1 maal) zijn in overeenstemming met de grondvormen stedi en stad.

Opm. 2. Naast 3 samenstellingen met -biki vinden we 3 met -bach en 95 met -beke of -beki (waarvan 9 als eerste lid van een compositum).

Opm. 3. Het ontstaan van den vorm Liure Pr. 1,58b is mij niet duidelijk.

§ 10. *Westgerm. ä* vinden we als *ö* in:

Anadopo Pr. 1,58b, [in] Arnopa W. H. 2,8a, Marcopa Alt R. Pr. 26b, Rodopo W. H. 3,11a, Throtmonia Pr. 1,58b, Uueldlogi W. H. 1,24b.

Opm. De overgang van deze *ö* tot *ä* is wellicht een assimilatie aan de *ä* van 't suffix in: Kirsupu Alt R. Pr. 30a.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 11. *Westgerm. ä* komt over 't algemeen voor als *ä*:

Ascanthorp W. H. 1,24b, Aspanmora W. H. 1,3a, Damhuson W. H. 3,6a, Hamhuson W. H. 1,22b, 23b; 2,6a, Campun W. H. 2,6a, La(n)gonha W. H. 2,6a, Marcberga W. H. 1,24a, 25a, Nas W. H. 2,12b, Uatvurd W. H. 2,13b, 23b; —

Abdinclande Pr. 1,66a, Muniemad W. H. 2,13a, Stengardo W. H. 1,20a, 24a e. t. q.

§ 12. *Westgerm. ä* komt vóór *n* voor als *ö* naast *ä* in:

Longana W. H. 1,22b, Lóngana W. H. 1,35a, Longanae W. H. 1,35b, Longane W. H. 1,19a, 23b; daarentegen La(n)gonha (zie § 11).

§ 13. *Westgerm. ä* wordt *z* door *i*-umlaut in:

Uuerue W. H. 1,23b; —

Deddingiuuerbe W. H. 1,3a, Mennouuerfe W. H. 2,24b, Menouuerue W. H. 2,25b, Roderhemmrike Pr. 1,66a, Siuatarashuueruia W. H. 2,5b, Uuiggeldasgihweruia W. H. 2,6a.

Daarentegen is de *a* bewaard in:

Aspinmûre Pr. 1,39a en Marki W. H. 2,7b (zie § 4, opm.).

Opm. De *ë* in Uerfhem W. H. 2,13b, 23b, Uueruon W. H. 2,14a; — Hagonuuerua W. H. 2,13b, Hemptinguuerua Cart. 4,34b, Meniuuerua W. H. 2,13a en Uuazarashuuerua W. H. 2,5b is blijkbaar te wijten aan den invloed van vormen, in welke wèl een *i* volgde.

§ 14. Deze umlauts-*ë* is voor volgende *i* overgegaan tot *i* in: Uuirdina Cart. 51,56a en Uuiruinge W. H. 2,25a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 15. *Westgerm.* *ä* komt voor als *ä* in:

Hagonuuerua W. H. 2,13b (of is dit wellicht oorspr. *ō*?), Haningham W. H. 2,6a, Harun W. H. 1,23a, Haslun W. H. 1,3a, Lage W. H. 1,20a; 2,20a (of we hier èn in *Lagi* W. H. 1,24a, 25a/b; 2,7b te doen hebben met vormen van *lag* of van *laga* is niet met zekerheid te constateeren), Lake Alt R. Pr. 32a, Naruthi W. H. 1,34b, Scagathorpe W. H. 1,15b, 23b; 2,5b, Spracanlo W. H. 1,24b, Tafalbergon W. H. 1,34b; —

Uulfdalon W. H. 2,14a e. t. q.

§ 16. *Westgerm.* *ä* wordt *ë* door i-umlaut, ook al is de *i* vervangen door een andere vocaal, in:

Emagtiochi W. H. 1,34a, Emisgoa W. H. 1,29b; 2,18a, Federuurd W. H. 2,26b, Leheri W. H. 1,29a, Leri W. H. 2,7b, Sa (of is deze *e* de umlaut van *ä*, verg. § 106!), Peuishem W. H. 2,14b, Stediun W. H. 2,13b; —

Almeri W. H. 1,34b, Garrehemereke Pr. 1,66b, Marslete W. H. 2,23b, Sosbeke Pr. 1,21b, Sesbeki W. H. 2,19b, Uterméri [totum], Spilmeri [et] Pulmeri [half] W. H. 1,34b, Uuanheri W. H. 1,24a, 25a, Wenere Pr. 1,66a, Uucinere W. H. 1,20a.

Opm. 1. Of we in Uuenari W. H. 2,5b, Uuanheri W. H. 1,24a, 25a enz. samenstellingen met *-hari*, *-heri* moeten zien, of afleidingen met een suffix *-ari*, is twijfelachtig.

Opm. 2. Een speciaal Friesche *ë* treffen we aan in: Scaldmeda W. H. 2,25b.

§ 17. *Westgerm.* *ä* is door *ë* tot *i* (*y*, *ie*) geworden voor volgende *i* in:

Imisuualde W. H. 1,3a, Pr. 1,39a, *Ljyri* W. H. 1,17a *Liere* W. H. 2,20a; 3,6b, Pr. 1,64a, *Lieri* Pr. 1,33a; —
Scurilengesmiri W. H. 1,13a.

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 18. *Westgerm.* *ä* komt over 't algemeen voor als *ä*:

Asemeri W. H. 1,3b, 4a, *Halle* Pr. 1,6b, 61b, *Hattorpa* W. H. 1,6b, *Campunni* W. H. 1,5b, *Starkenrotha* Pr. 1,15a, 29b; —
Gelebach Alt R. Pr. 19a, *Velbraht* Pr. 1,30a, *Uuitherouuald* Cart. 41,52a e. t. q.

§ 19. We vinden de *a* bewaard in het ontleende woord *Casle*, Pr. 1,16b.

§ 20. *Westgerm.* *ä* wordt *ë* door *i*-umlaut, ook voor *ht*, in:

Fenni W. H. 1,6a, *Fenniloa* W. H. 1,6a, *Merwich* Alt R. Pr. 27b, *Sterkonrotha* W. H. 1,10b, *Sterkrotha* W. H. 2,12b (daarnaast *Starkenrotha* § 10 en *Starkenrothe* Pr. 1,60a), *Welde* Pr. 1,7a, *Uueldi* Cart. 45,53b; Pr. 1,9b (daarnaast de oorspr. *a* in den nom.: *Vueterouuald* Pr. 1,9a, *Uuitherouuald* § 10 e. a.); —
Gilibechi Cart. 17,42b, *Hemmesuuerthe* Pr. 1,31b; —
 en vóór *ht* in:

Velbrehte Pr. 1,6a, *Velbretthe* Pr. 1,30a.

Opm. Ondanks volgende *i* geen umlaut in *Feldbrahti* W. H. 1,15a en *Campinni* W. H. 1,14b, blijkbaar door analogiewerking van *Velbraht* en *Campunni* § 18, waar geen reden voor umlaut bestond.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 21. *Westgerm.* *ä* komt voor als *ä* in:

Halon W. H. 1,4a, *Hamerstein* Pr. 1,16b, *Hauenburnen* Pr. 1,31b, *Hasalbeki* W. H. 1,18b, *Clapendermulen* Pr. 1,54a, *Svacepe* Pr. 1,16b, *Wagenheim* Pr. 1,27a; —

Astarlagi Alt R. Pr. 24a.

§ 22. *Westgerm. ä* wordt *ë* door i-umlaut in:

Hereberge Pr. 1,53b, Uerithi W. H. 1,4b etc.; —

Anheri W. H., 1,4a, Asemeri W. H. 1,3b, 4a, Dalebeke Pr. 1,53b (en nog 6 andere samenstellingen met *-beke*, *-beki*), [in] Esmere Alt R. Pr. 27a, [de] Linepe Pr. 1,16b, Linnepe Alt R. Pr. 19a, Onhere W. H. 3,1, Svacepe Pr. 1,16b, Vinchere Pr. 1,16a.

§ 23. *Westgerm. aji* is *ei* in:

Meinsale Pr. 1,31b (vergel. Paul Beckmann, Korveyer und Osnabrücker Eigennamen, p. 42).

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 24. *Westgerm. ä* komt over 't algemeen voor als *ä*:

Arkloa W. H. 1,39b, Arnheim Alt R. Pr. 22b, Asporon W. H. 2,17a, Langloh W. H. 1,2a; —

Seuuld Cart. 46,30b, 54a; 48,55a, Swiftarbant Cart. 6,36a c. t. q.

§ 25. *Westgerm. ä* wordt soms *ë* door i-umlaut:

Hello Pr. 1,61b; —

Hasbenni W. H. 1,39b; 2,17a, Hasibenni W. H. 1,39b.

Daarentegen is ondanks volgende *i* de *ä* bewaard in:

Archi W. H. 1,2a, Uualli W. H. 1,39b, Walli W. H. 2,17a, Uuannion W. H. 1,39a; —

Englandi Cart. 8,30a, 37a/b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 26. *Westgerm. ä* komt voor als *ä* in:

Andassale W. H. 1,2b (met verkorting tot Endesle Pr. 1,61b, op Saksisch gebied).

§ 27. *Westgerm. ä* wordt *ë* door i-umlaut in:

Bekestere Alt R. Pr. 22b, Bekesteren Pr. 1,61b, Bekistere Alt R. Pr. 23a, Hrenheri Cart. 47,54b, Renere Pr. 1,61b, Renhere Pr. 1,6a, Reyneren Pr. 1,6a (overschrift), Zeele Alt R. Pr. 8a; —

Quarsingseli Cart. 10,38b, Quarsineseli Pr. 1,4a.

Westgerm. *ē* (Got. *i*, *ai*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 28. *Westgerm. ē* komt over 't algemeen voor als *ē*:

Berghem W. H. 1,4a, Pr. 1,14a, Alt R. Pr. 24a, W. H. 2,14a, Berkhoven Pr. 1,16a, Elmhurst W. H. 1,13b, 30a, Pr. 1,56a, Hekoga W. H. 2,8a, Herte Alt R. Pr. 5a, Hertfelde Alt R. Pr. 3b, Smerhūuele Pr. 1,62b, Telgoia W. H. 1,29b, Velde Alt R. Pr. 2a, Uuellouue W. H. 1,29a, Uuehslaron W. H. 1,37a, Uuestwig Alt R. Pr. 32b; —

Ahtisberga W. H. 2,30a, Pr. 1,23b, Astonfelde W. H. 1,13a, Buodsnepa Alt R. Pr. 20b, Salwegge Pr. 1,59a e. t. q.

§ 29. *Westgerm. ē* wordt *ī* (naast *ē*), onder invloed van volgende *i* of *u* in:

Hirtfelde Pr. 1,33a (vergelijk Hirtfeld, enz. § 31), Uuillethe W. H. 1,36a, Wiggethe Alt R. Pr. 17a en wellicht ook in: Uuikki Pr. 1,23b (verg. echter § 43).

Bódsnippi W. H. 1,34a, Stiuarnafildi W. H. 1,27a, Velduuig Pr. 1,60a, Uuestuuig Alt R. Pr. 32b (beide te beschouwen als locatiefvormen op *-wigi*), *V*spille Alt R. Pr. 32b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 30. *Westgerm. ē* komt voor als *ē* in:

Heliueldon W. H. 2,30a, Heliueldun W. H. 1,34a (of is dit een umlauts-*ē*?), Hemesne Pr. 1,65a, Mediclinne Pr. 1,58b, Smerilikki W. H. 2,11b, Uuerina Cart. 25,46a, Uuerinon W. H. 1,30a, 34b, Uuerinun W. H. 1,32b (naast: Uuerne W. H. 1,19a, 23b, Uuernon W. H. 2,8a, Pr. 1,14b, Vernon W. H. 3,4b, 6b, Wernen Pr. 1,57a, W. H. 3,5a, Wernon Pr. 1,15b, 28b), tenzij de *ē* in Uuerina enz. de umlaut van *ā* is!

§ 31. *Westgerm. ē* wordt *ī* onder invloed van volgende *i* in:

Hirtfeld Pr. 1,28b, Hirtfelda W. H. 2,9a, Alt R. Pr. 30b, Hirtfeldon W. H. 3,6a/b, Hirtuelde W. H. 1,37a, Hirtueldun

W. H. 1,37a, Mikolonbeke Pr. 1,30a, Uuirinon W. H. 1,11b, 12a, Vihûs Alt R. Pr. 19a.

Opm. Overgang tot *ia* vinden we in: *Viahus* Alt R. Pr. 17b.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 32. *Westgerm.* *ǣ* komt over 't algemeen voor als *ǣ*:

Ernauurd W. H. 2,35b, *Gerzhem* W. H. 1,23b, *Uuestarburon* Cart. 4,34b; —

Marcberga W. H. 1,24a, 25a e. t. q.

§ 33. *Westgerm.* *ǣ* wordt *i* (naast *ǣ*) onder invloed van volgende *i* in:

Birgithi W. H. 1,22b, 25b; —

Thribirge W. H. 1,20a, *Thribirgi* W. H. 2,25a.

Opm. De herkomst der *i* in *Uuigflieta* W. H. 2,5b is me niet duidelijk.

§ 34. *Westgerm.* *ǣ* vinden we als *ǣ* (onder invloed van volgende *r*, vergel. o.a. Hom.* *waroldi*!) in:

Barghus W. H. 2,14b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 35. *Westgerm.* *ǣ* komt voor als *ǣ* in:

Bremen Alt R. Pr. 3a, 15a, 18a, *Brenom* W. H. 1,23b, *Lethermengi* W. H. 2,21b.

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 36. *Westgerm.* *ǣ* komt over 't algemeen voor als *ǣ*:

Bergarahuson Pr. 1,26b, [in] *Brette* W. H. 1,5b, *Erperothe*

* Hom. = fragment eener vertaling van *Beda's Homilie* uit een Essener hs, op de „Düsseldorter Landesbibliothek“.

Pr. 1,16b, Feldbrahti W. H. 1,15a, Specca Pr. 1,31b, en wellicht in Hemmesuuerthe Pr. 1,31b; —

Endesueldes Alt R. Pr. 25a, Herebergo Pr. 1,53b, Malberke Pr. 1,14b e. t. q.

§ 37. *Westgerm.* z wordt z (naast z), onder invloed van volgende i , in:

Birkethe Pr. 1,52b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 38. *Westgerm.* z mogen we wellicht onderstellen in:

Keuerlo Pr. 1,16a.

§ 39. *Westgerm.* z vinden we als z in:

Siuonekon Pr. 1,30a.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 40. *Westgerm.* z komt *steeds* voor als z :

[in] *Erca* (*Herca*) Alt R. Pr. 22b, *Telgit* Pr. 1,56b, *Telgud* Cart. 14,41a, Pr. 1,5a, *Telgudh* Pr. 1,15a; —

Wapegelde Pr. 1,61b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 41. *Westgerm.* z komt voor als z in:

Legurlo W. H. 1,2a, Pr. 1,38b, *Medielo* Pr. 1,61b.

Westgerm. z (Got. i , ai).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 42. *Westgerm.* z komt over 't algemeen voor als z :

Binkhurst W. H. 1,39a, Alt R. Pr. 29a, *Distilheim* Alt R. Pr. 4a, *Fislaca* Cart. 44,30b, 53b, *Hälten* Alt R. Pr. 29a, *Imbecampe* Alt R. Pr. 7b, 14b, *Inkroth* Pr. 1,54b, *Länni* W. H. 1,32a,

Lintfelde [iuxta Burchlo] Pr. 1,61b, Ricrothe Pr. 1,51a, Rinbeki W. H. 1,26b, Pr. 1,13b, Rinhoue Pr. 1,56a, Sciphurst Pr. 1,62a, Uuikki Pr. 1,23b (of is dit Wgrm. z ?), Wintgaten Alt R. Pr. 31a, Wisch Pr. 1,61b; —

Berklingi W. H. 2,13a, 18b, Bruguuinkila W. H. 1,37b, [in] Frolinde Pr. 1,58b, Medielinne Pr. 1,58b, Mecrikki W. H. 2,12b e. t. q.

§ 43. *Westgerm.* z komt voor als z in de ontleende woorden der samengestelde namen:

Biscopingshusun W. H. 1,32b, Kirsekamp Pr. 1,31b, Kirsenbraht Pr. 1,30b, Kirsenbretthe Pr. 1,30b, Kirsupu Alt R. Pr. 30a.

§ 44. *Westgerm.* z vinden we als z in:

Northkerken Alt R. Pr. 7b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 45. *Westgerm.* z komt voor als z in:

Binedheim Alt R. Pr. 28b, Kiricland W. H. 1,34b, Smithikinc-thorpa Alt R. Pr. 10a, Tuiforde Alt R. Pr. 17a, Uuidapa Cart. 53,57a, Pr. 1,6a, Uuiningthorpe W. H. 1,12b; —

Languuide W. H. 1,26b (daarnaast: Languuadu W. H. 1,34a), Northkiriken Alt R. Pr. 9b, 10a,b e. t. q.

§ 46. *Westgerm.* z wordt voorgesteld door y in:

[excepto] Kyriclande W. H. 1,3b.

§ 47. *Westgerm.* z vinden we als z in:

Benedloge Pr. 1,64a.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 48. *Westgerm.* z komt steeds voor als z :

Timberlae W. H. 1,23b, Uuildiona W. H. 2,14a, Uuingham W. H. 1,15b, 23b, Uinchem W. H. 2,13a, Uuinkhem W. H. 2,14a, 24b, Winzhem Pr. 1,65b, Winzheim Pr. 1,66a, Uuiscun W. H. 1,23a, 24a en enkele andere.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 49. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ī* in:

Fimilon W. H. 1,24a, Kīrikthorpe W. H. 1,19a, Kīriethorpe W. H. 1,22b, Uuidufliatun W. H. 1,22b, Wīdefleten Pr. 1,66b, Uuīnashem W. H. 1,22b, 25a, Uuīnashém W. H. 1,25b, Uuīneshem W. H. 1,19b, 23b; —

Henricaskīrikun W. H. 2,14a, Caluuidun W. H. 1,13a, Pr. 1,39a, Seluuida W. H. 1,15b, 23b, Unesuuido W. H. 1,20a, 24a.

§ 50. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ē* (naast verschillende vormen met *ī*) in:

Uuibodækeriken W. H. 2,25a.

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 51. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ī* in:

Līndthorpa Pr. 1,30a, Līnepe Pr. 1,16b, Slīngenhūsen Alt R. Pr. 16a, Uuīlthorpe W. H. 1,38b, Vīnkinbrinke Pr. 1,15b, Wīnkilhuson Alt R. Pr. 24a, Wīsuurth Alt R. Pr. 25a; —

Grauuīnkil W. H. 2,20a, Nīenkīrken Alt R. Pr. 14b, Vīnkinbrinke Pr. 1,15b e. t. q.

§ 52. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ē* in:

Spēnlo W. H. 1,34b (vgl. Spīnloa, Spīnoloha, § 53).

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 53. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ī* in:

Nīdarrun Embrikni W. H. 1,60a, Spīnloa W. H. 1,16a, 30b, Spīnoloha W. H. 1,30b, Wīdehōvve Pr. 1,16b, Wīdehoiūue Pr. 1,35b, Wīdohoiūue Pr. 1,53b; —

Medīriki W. H. 1,19a.

§ 54. *Westgerm.* *ī* komt voor als *ē* in:

Cleue Pr. 1,35a.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 55. *Westgerm.* *ī* komt in den regel voor als *ī*:

Brimnum Cart. 48,55b, Hirminlo Alt R. Pr. 22b, Irmelo Alt R. Pr. 23a, Irminlo Pr. 1,38b, [silva quae dicitur] Suiftarbant Cart. 6,36a; 46,30b, [in] Suiftarbant [seu in Seuuald] Cart. 46,54a; 48,55a, Pr. 1,5b.

Opm. Als nevenvorm van Brimnum vinden we Brumnum Pr. 1,6b, wellicht een geval van assimilatie.

§ 56. *Westgerm.* *ī* vinden we als *ē* (naast vormen met *ī*) in:

Ermela Alt R. Pr. 23a.

Westgerm. *ū, ö* (Got. *u, ai*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 57. *Westgerm.* *ū, ö* komt voor als *ū* vóór *r* in:

Burk W. H. 1,35a, Hurst W. H. 3,9b, Curne Alt R. Pr. 19a; —
Burgthorpe Pr. 1,35b, Hurniholta W. H. 1,24b, Curtonbroke W. H. 1,12a; —

Aldenburch Alt R. Pr. 10a, Frekkenhurst Alt R. Pr. 3a, Hereburne Pr. 1,56a, Paderburne Alt R. Pr. 18a e. t. q.

§ 58. *Westgerm.* *ū, ö* komt voor als *ö* vóór *r* in:

Borgthorpe Pr. 1,35b, Borken Alt R. Pr. 21a, Borthorpe Pr. 1,59b, Forheti W. H. 1,30a, Forsthuuila W. H. 1,30a, Hornun W. H. 1,30a, Nordhalon W. H. 1,17a, Thorpun W. H. 1,23a; —

Aldenthorp Alt R. Pr. 19a, Pr. 1,26b, Binchorst W. H. 1,39a, Langenhorst Pr. 1,12b, Mallingsforst W. H. 1,10b, Northornon W. H. 1,39a, Sandforde Pr. 1,65a, Wilishorst Pr. 1,16a e. t. q.

§ 59. *Westgerm.* *ū, ö* komt voor als *ä* vóór *r* in:

Lancharnun Alt R. Pr. 20b, Liunharnan Alt R. Pr. 17b, Seagaharna Pr. 1,64b.

§ 60. *Westgerm.* *ū*, *ö* komt voor als *ū* vóór nasaal in:

Brunsten Pr. 1,61b, Bunlaron W. H. 1,28a, Dungasthorpe W. H. 1,31a, Crumbeki Pr. 1,5a, Cumpa W. H. 1,30a, Sunnasbroke Pr. 1,14a; —

Aberesdung W. H. 1,13a, [ad] Uuihtmundum Cart. 3,33b.

§ 61. *Westgerm.* *ū*, *ö* vinden we voorts als *ū* in:

Fusnakkon Pr. 1,18b, Fussenbreht Alt R. Pr. 32a, Lutheri W. H. 1,38b, Mulseterhuson Pr. 1,59b, Multeri W. H. 1,39a, Muttinheim Pr. 1,56a, Spruchufle Alt R. Pr. 31a (daarnaast: Spurehuuele Pr. 1,29b), Uhtepe Pr. 1,64a, Ulfloo Pr. 1,28a.

§ 62. *Westgerm.* *ū*, *ö* vinden we voorts als *ö* in:

Holtbuson W. H. 1,11b, 12a, 26b, Pr. 1,14a, 31b, 59a, Alt R. Pr. 10b, 14b, 22b, Ohsanobeki W. H. 1,30a, Polle Pr. 1,65a; —
Abdinckhof W. H. 1,11b, Anholte W. H. 1,24b e. t. q.

Opm. 1. Den overgang van *ū* tot *ö* vinden we uitgedrukt in de spelling *ū* der namen: Langenhirst Alt. R. Pr. 19a, Uuihtmūndi Cart. 7,37a.

Opm. 2. We vinden dezen klank voorgesteld door *uo* in de ontleende woorden der samengestelde namen:

Muolnehem Pr. 1,34b, Muolneheim Pr. 1,35a.

§ 63. *Westgerm.* *ū*, *ö* wordt voor volgende *i* aangetroffen als *ū*, *ü* in:

Hälnen Pr. 1,16b, Strūnkethe Alt R. Pr. 6b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 64. *Westgerm.* *ū*, *ö* komt voor als *ö* vóór *r* in:

Horehuson Alt R. Pr. 31b; —

Paderborun Alt R. Pr. 22b.

Opm. *Westgerm.* *ū*, *ö* voor *r*, met den vollen klemtoon, vinden we als *oa* (vergel. Van Schothorst, Het Dialect der Noordwest-Veluwe, die voor zijn dialect *ōə* aangeeft) in: [in villa] Goara W. H. 1,29b.

§ 65. *Westgerm.* *ū*, *ö* komt voor als *ū* vóór nasaal in:

Brumilinthorp Pr. 1,31b, 63a, Humilathorpe W. H. 1,30b, Sumerhamen Pr. 1,65a.

§ 66. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ü* in:

Brugle Pr. 1,63a, Huline Pr. 1,29b, Hulisberga Alt R. Pr. 30b, Hubide W. H. 1,16a, Huuil Cart. 55,57b, Ruscethe Alt R. Pr. 20b, Sula W. H. 1,17a; —

Aldonhufle Alt R. Pr. 12b, Armbugila W. H. 1,10b; 2,8a, 28a; 3,1b, Pr. 1,13a, Rukinhulese Pr. 1,55a, [in] Uuicosula W. H. 1,31a; —

in de ontleende woorden der samengestelde namen:

Cukelhuson Alt R. Pr. 31a, Mulebeke Alt R. Pr. 4b, Mulenegia Cart. 43,53a, Mulenheim Pr. 1,32a, Mulenoie Pr. 1,11a, Mulinhem W. H. 2,2a, Mulinhuson W. H. 1,31b.

§ 67. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ö* in:

[de] Hole Alt R. Pr. 31a, Hosanharth W. H. 1,29b, Kokersceth Pr. 1,29b, Cocorsceht W. H. 3,11a, Ouerberge Pr. 1,31b, Ouerhagon Pr. 1,54b, Ouonloa W. H. 1,34a, Scopingun W. H. 1,29a; —

Getakoton W. H. 2,11a, Rashoucle Pr. 1,16a.

Opm. Den overgang van *ü* tot *ö* vinden we uitgedrukt in de spelling *ü* der namen: Múnersde Pr. 1,65a, Rűscethe Pr. 1,61b, W. H. 3,5a; — Smerhűuele Pr. 1,62b.

§ 68. *Westgerm.* *ü*, *ö* wordt voor volgende *i* aangetroffen als *ü*, *ü* in:

Hűlisbeke [flumen] Pr. 1,18b, Műnelo Pr. 1,59b, Rűscethe Pr. 1,4b, 7a, Rűscethe Alt R. Pr. 21b, Sűleth Alt R. Pr. 17b, Sűlethe Alt R. Pr. 17a/b, 18a; —

Forsthűuele Pr. 1,56a, Seivenhűuele Pr. 1,16b, Spurkinhűuelo Pr. 1,15b, Warnhűuelo Pr. 1,15b; —

evenzoo in de ontleende woorden der samengestelde namen:

Műlenhem Pr. 1,16b, Műlenhuson Alt R. Pr. 17a.

Opm. De *i* in: Rűscithi W. H. 1,7a kan een gevolg zijn van assimilatie van den umlautsklank *ü* met de volgende *i*, of een schrijffout.

§ 69. Een niet verklaarde afwisseling tusschen *ö* en *ü* vinden we in:

Potherbeke Pr. 1,9a, Podrebeci [flumen] Cart. 40,52a, naast Paderborun Alt R. Pr. 22b en Paderburne Alt R. Pr. 18b.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 70. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór *r* in:
 Uurthun W. H. 2,14a; —
 Arnuurd W. H. 2,13b, Spechurne Pr. 1,29b, Udhurstun W. H.
 1,20a, 34a e. t. q.

§ 71. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* vóór *r* in:
 Nordmore W. H. 1,2b, Thornuurd W. H. 2,13b; —
 Kiriothorpe W. H. 1,22b, 23b e. t. q.

§ 72. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór nasaal in:
 Brunuurd W. H. 2,13b (naast: Burnuurd W. H. 2,24a, 25a),
 Mundingasi W. H. 1,15b, 20a, 22a/b, 23b, 25b, Tunglasthorpe
 W. H. 1,23a; —

Husdungen W. H. 2,13b, 24a/b.

§ 73. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ü* in:
 Stucciasvurd W. H. 2,13b, Uulfdalon W. H. 2,14a.

§ 74. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ö* in:
 Coluuidum W. H. 1,3a, Pr. 1,39a, Ottarfliaton W. H. 2,14a.

§ 75. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ï* tengevolge van
 i-umlaut in:

Stikkesuurd W. H. 2,23b (thans: Stitswerd, prov. Groningen).

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 76. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór *r* in:
 Hurun W. H. 2,14a.

§ 77. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór nasaal in:
 Cuninghem W. H. 1,22b, Muningasi W. H. 2,19b.

§ 78. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* in:
 Holanla W. H. 1,22a; 2,19b.

§ 79. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* tengevolge van
 i-umlaut in:

Cuninghem W. H. 1,25b.

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 80. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór *r* in:

Burch W. H. 3,8a; —

Duisburg W. H. 1,5a, Pr. 1,14a, 16a, 38a, Sunnoburnon W. H. 1,12b, Wisuwrth Alt R. Pr. 25a, Uuóðfurd W. H. 1,6a e. t. q.

§ 81. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* vóór *r* in:

Nordgoa W. H. 2,10a, Porthink Cart. 44,53b; —

Lindthorpe Pr. 1,33a e. t. q.

§ 82. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór nasaal in:

Munheim Pr. 1,53b, Sunnoburnon W. H. 1,12b, Tundilisheim W. H. 3,9b; —

Lonendung Alt R. Pr. 27b.

§ 83. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ü* in:

Huluenscetha Alt R. Pr. 30b.

§ 84. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ö* in:

Kostonberga W. H. 2,9b.

Opm. Den overgang van *ü* tot *ö* vinden we uitgedrukt in de spelling *ü* der namen: Laruwrth Alt R. Pr. 27a/b, Wisuwrth Alt R. Pr. 27a, Wisuwrth Alt R. Pr. 27b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 85. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* in:

Hulsdunc (ouder Hulisdunc, vergel. Hulisberga) Alt R. Pr. 25a e. t. q.; —

Langonbugele Pr. 1,54a; —

en in de ontleende woorden der samengestelde namen:

Cugolondale Pr. 1 30a, Kugulendal Pr. 1,12b; —

[in] Clapenden Mulin W. H. 3,10b, [in] Clapender Mulin Pr. 1,54a.

§ 86. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* in:

Obarrun Embrikni W. H. 1,6a; —

Kukinghoue Pr. 1,33b (mogelijk van een grondvorm *hóða*).

§ 87. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* tengevolge van i-umlaut in:

Langenbügele Alt R. Pr. 17b.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 88. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* vóór *r* in:

Alburg W. H. 1,39b, Bochursti Cart. 14,41a, Getuurð W. H. 1,2b en enkele andere.

§ 89. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* vóór *r* in:

Northon W. H. 1,17a, Orelo W. H. 1,2a, Pr. 1,38b, Thornspic Cart. 10,38b.

Opm. Northon is thans *Norden* (bij Putten); hier heeft dus geen rekking voor *r* + *dentaal* plaats gehad; vergel. Dr. N. van Wijk, Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk. XXVI, p. 33 v.v.

§ 90. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ü* in:

Putten Alt R. Pr. 22b, Puthem W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.

§ 91. *Westgerm.* *ü*, *ö* vinden we voorts als *ö* in:

Otterlo Pr. 1,38b.

Opm. Den overgang van *ü* tot *ö* vinden we uitgedrukt in de spelling *ü* van den naam Bochrsti Cart. 14,41a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 92. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ü* in:

Urthunsula W. H. 1,2a.

§ 93. *Westgerm.* *ü*, *ö* komt voor als *ö* in:

Berugtanscotan Cart. 10,38b.

B. De lange vocalen in de hoofdlettergrepen.

Westgerm. *â*.

1. SAKSISCH.

IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 94. Deels samengesmolten met casus-suffixen vinden we $\hat{a} < \grave{a} + \grave{a}$, na het wegvallen van een intervocalische *h*, in:

Markaa W. H. 1,15a, *Marekavu* W. H. 1,34a, *Stibarna* W. H. 1,9a, *Thidela* Pr. 1,18b, *Thiedela* Pr. 1,51a, *Uuonomanha* W. H. 1,32a (het laatste wellicht met \hat{a} ?).

Opm. 1. Verder vinden we e (*ae*) $< \grave{a} +$ casus-suffix in:

Adene Pr. 1,62b, *Mareke* W. H. 1,34a, *Nittihæ* W. H. 1,11b, *Stibirne* Pr. 1,17a.

Opm. 2. Door het Latijnsche accusatief-suffix is wellicht de \hat{a} in gesloten lettergreep komen te staan in: *Thitelam* Pr. 1,12a, terwijl een datief pluralis schijnt te schuilen in: *Stibarnon* W. H. 1,9b, *Stivarnon* W. H. 1,27b. Of deze laatste vormen, alsook *Stibarinu* W. H. 1,3a, met *aha* samengesteld zijn is evenwel twijfelachtig.

2. FRIESCH.

IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 95. Een \hat{a} , ontstaan door samensmelting van $\grave{a} + \grave{a}$, na het wegvallen van een intervocalische *h*, vinden we in:

Amuthariouualde W. H. 2,13a, *Amuthon* W. H. 1,34b; 2,13b.

§ 96. Wellicht samengesmolten met casus-suffixen vinden we deze \hat{a} in:

Langana W. H. 1,22b, *Longana* W. H. 1,22b, *Longanha* W. H. 2,6a, *Middila* W. H. 1,25a, *Uuildonha* W. H. 2,21a, *Uuildiona* W. H. 2,14a (*Longanha* en *Uuildonha* wellicht met \hat{a} ?).

Opm. Verder vinden we e (*ae*) $< \grave{a} +$ casus-suffix in:

Adanhe W. H. 1,25a, *Longanae* W. H. 1,25b, *Longane* W. H. 1,19a; 2,3b, *Montanhae* W. H. 1,24a.

3. RIJNSTREEK.

IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 97. Een *â*, ontstaan door samentrekking uit *ä* + *ä*, na het wegvallen van een intervocalische *h*, vinden we in:

Malberke Pr. 1,14b.

Westgerm. *ê*, *ê* (Got. *ē*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 98. Westgerm. *ê*, *ê* komt voor als *â* in:

[in pago] Braebanti W. H. 1,31b (kr. Hamm, Westfalen), Bramseli W. H. 1,20b, Lahsetiu W. H. 1,30a (thans: Loxten, kr. Halle, Westfalen), Lasthorpe Pr. 1,65a, Scapham W. H. 1,17b, Uuatthorpa W. H. 2,8a e. t. q.

§ 99. Westgerm. *ê*, *ê* vinden we als *ae* (naast *â*) in:

Schaephem W. H. 3,6b.

§ 100. Westgerm. *ê*, *ê* wordt *ê* door i-umlaut in:

Leseke Alt R. Pr. 9b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 101. Westgerm. *ê*, *ê* komt voor als *â* in:

Lara W. H. 2,7b, [de tribus] Laribus Pr. 1,65b, Marefeldon W. H. 1,34a; —

Emiscare Pr. 1,13b, Hadimari W. H. 3,9b, [de] Lobraman Alt R. Pr. 31b, Thasmathon W. H. 1,13b, Uahtlari W. H. 1,37b, Uuehslaron W. H. 1,37a e. t. q.

Opm. De bovenstaande namen zijn deels gevormd van of samengesteld met *lara* of *lari* (verg. ook den umlautsvorm in § 137).

De uitdrukking „Drie Laren” voor Noord-, Mid- en Zuidlaren

leeft daar in den volksmond nog voort in het rijmpje, dat 'n zestal plaatsnamen in het kortst mogelijke bestek samenvat:

„Helpen, Haren,
Drie Laren,
Onnen,
'k Heb 't wonnen!”

§ 102. *Westgerm.* \hat{a} , \hat{e} wordt \hat{e} , door i-umlaut, in:

Bekisete Pr. 1,64a, Bullere Alt R. Pr. 12b, Marseti W. II. 1,34a,
Metlere Alt R. Pr. 14b e. t. q.

§ 103. *Westgerm.* \hat{a} , \hat{e} vinden we als o

a. door verzwakking van den toon in het 2^e lid van een compositum in:

Bulloron W. H. 1,36a, waarnaast Buldoron W. H. 1,36a; —

b. onder invloed der o van de volgende syllabe, of door uitspraak der a in de richting van de o in:

Uuonomanha W. H. 1,32a.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 104. *Westgerm.* \hat{a} , \hat{e} wordt gevonden als \hat{a} in:

Haxna W. II. 1,23b, Haxne W. H. 1,15b, Læcuurd W. H. 1,23b, Lævurd W. H. 1,9a, 22b, Marslati W. H. 2,25a, Marsfliata W. H. 2,13a, Uuaguurd W. H. 2,24b, Uuaheurd W. H. 2,13b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 105. *Westgerm.* \hat{a} , \hat{e} komt voor als \hat{a} in:

[in] Hlare W. H. 1,19a, Hlara W. II. 1,2b e. t. q.; —
Ambraki W. H. 2,19b, 20a; —

en in het ontleende woord der samengestelde namen:

Granauurd W. H. 2,26a, Granavurd W. H. 2,5b.

§ 106. *Westgerm.* \hat{a} , \hat{e} wordt \hat{e} door i-umlaut in:

Hleri W. H. 1,22b, 23b, 24b, 25a; 3,6b, Leri W. H. 2,7b,
8a (verg. § 16); —

Ambreki W. H. 2,20a.

§ 107. Deze umlauts-ê wordt *i* voor volgende *i* in:

Ambriki W. H. 1,23b, Embrike Alt R. Pr. 24a, 27a, Ombriki W. H. 1,22a.

Opm. De vorm Ambrika W. H. 1,15b moet wellicht worden beschouwd als verschrijving voor Ambraki (vergel. § 105).

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 108. *Westgerm.* ê, é komt voor als á in:

Laruurth Alt R. Pr. 25a, Laruurth Alt R. Pr. 27a/b, Suabhem W. H. 1,3b, Suafhem W. H. 1,6a/b, Suafheim Alt R. Pr. 24a, 27a, Swabhem W. H. 1,5a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 109. *Westgerm.* ê, é komt voor als á in:

Krawingele W. H. 3,5a, Krawinkala W. H. 3,3b, Crawinkelo Pr. 1,58a, Krauwinkila W. H. 2,8a, Crauwinkila W. H. 2,9b, Krauwincule Pr. 1,59a, [in] Lake Alt R. Pr. 22a, Lara Pr. 1,15a, Palutho W. H. 1,4a.

Opm. Craiunuinkila W. H. 2,9b (naast Krawingele enz.) schijnt te wijzen op een grondvorm *krâia*; verkort in:

Cranuinkile Pr. 1,52b en Kranuinkili W. H. 3,6b.

§ 110. *Westgerm.* ê, é wordt ê door i-umlaut in:

Crewinke(1) Alt R. Pr. 16a, Peledhen Alt R. Pr. 27a.

4. VELUWE EN AANGRENZENDE STREKEN.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 111. *Westgerm.* ê, é komt voor als á in:

Braclog [silue] Cart. 8,37b, Pr. 1,4a, Larsheim Alt R. Pr. 22b; —

Blidgeringmad Cart. 6,36a, Blidgerincmath Pr. 1, —.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 112. *Westgerm.* æ, é komt voor als á in:
Hlarasem W. H. 2,7b, Lare W. H. 1,39a; 2,17a.

Westgerm. î (Got. *ei*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 113. *Westgerm.* î komt voor als î in:
Hislam Cart. 47,54b, Lihthesthorp W. H. 1,30b, Slicheim Pr.
1,16a, Uuithurst W. H. 1,11b, Wirs Pr. 1,64a; —
Dalauuik W. H. 2,30a, Pr. 1,23b, 24a e. t. q.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 114. *Westgerm.* î komt voor als î in:
Brihem W. H. 1,11b, Pr. 1,56a, Frilincthorpe Pr. 1,60b, Gliten-
berge Alt R. Pr. 32a, Isenbule Pr. 1,59b, Nihem Alt R. Pr. 12a,
Sciuenhuuele Pr. 1,54a/b, Scirinbeki W. H. 2,28a; 3,6b, Stipula
W. H. 1,33a, Thrinon W. H. 1,38b, Alt R. Pr. 29a, Thrire
(suffix-ri) Pr. 1 13b, 35a; —

Etonhische (uit *-hîwiski*) W. H. 1,13b e. t. q.; —
en in het ontleende woord van den samengestelden naam:
Ripanseli W. H. 1,13b.

§ 115. Voorts vinden we
ie in: Thrient W. H. 2,13a; —
ea in: Threant Cart. 48,58b, met den nevenvorm Threant
Pr. 1,11b; —

éi in: Thréiri W. H. 1,32b.

Opm. Wellicht schuilen nog vormen van *thri* in:
Threani Pr. 1,32a en Threani Pr. 1,33a; óók in:
Treuere en Tribure?

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 116. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* in:
 Spilmere (thans: Bijlmeer?) W. H. 1,34b, Uuic W. H. 2,13a,
 Uuiduurd W. H. 2,13b, Uuítuurd W. H. 2,13b; —
 Wilbrandasuic W. H. 1,23a e. t. q.; —
 en in het ontleende woord der samengestelde namen:
 Diurandasrip W. H. 2,14a, Diuridesrip W. H. 2,25b, Keddingrip
 W. H. 1,3a, Pr. 1,39a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 117. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* in:
 Tihem W. H. 2,13a, Thribirge W. H. 1,25a, Thribirgi W. H.
 1,22b, 23a, 24a, 25a, Thribirgi W. H. 1,25b, Uuirem W. H. 1,3a,
 Pr. 1,39a; —
 Westercili Pr. 1,66a; —
 en in den ontleenden naam:
 [fan theru] Ripon W. H. 2,13b.

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 118. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* in:
 Sikselethe Pr. 1,16a, Wilre W. H. 2,20a; —
 Merwich Alt R. Pr. 27b, Meruuig Alt R. Pr. 27a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 119. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* in:
 Stigi Alt R. Pr. 22a, Uuilerre W. H. 2,8a, Vuilerre W. H. 3,11a,
 Wilere Pr. 1,61a; —
 Sligginsipe Pr. 1,52b; —
 en in de ontleende namen:
 [de] Hripu W. H. 1,6a en Mîle [iuxta Toneburg] Pr. 1,16a.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 120. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* (*ii*) in:
 Euuic W. H. 1,2b, Linteruuic W. H. 1,2b, Pr. 1,39a, Thornspic
 Cart. 10,38b, Thornspic Cart. 6,36a, Thornspin (vermoedelijk
 verschreven) Alt R. Pr. 22b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 121. *Westgerm.* *i* komt voor als *i* in:
 Thri W. H. 1,2a, 3b, Alt R. Pr. 23b, Pr. 1,38b, Thrí W. H. 1,2a.

Westgerm. *o* (Got. *o*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 122. *Westgerm.* *o* komt voor als *o* in:
 Bokholta W. H. 2,9b, Rorbeke Alt R. Pr. 31a, Stroduuik
 Pr. 1,14b.

§ 123. *Westgerm.* *o* komt voor als *u* in:
 Bruchusen Pr. 1,53b, Bukheim Pr. 1,15b, 35a, Grunlo Pr.
 1,65b e. t. q.

§ 124. *Westgerm.* *o* vinden we als *u* (*uo*) in:
 Búkholte Pr. 1,61b, Cuosfelde Pr. 1,38a, Otmeres-buocholte
 Alt R. Pr. 15a.

§ 125. *Westgerm.* *o* vinden we als *u* in:
 Kúsfelde Pr. 1,35a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 126. *Westgerm.* *o* komt voor als *o* in:
 Broke Pr. 1,16a, Moresthorpe W. H. 1,12b, Uuosiki W. H. 1,34a; —
 Curtonbroke W. H. 1,12a.

§ 127. *Westgerm.* *o* vinden we als *u* in:
 Hersebruke Pr. 1,33a.

- § 128. *Westgerm.* *ô* komt voor als *û* (*uo*) in:
 Brûke Alt R. Pr. 18a, Bruoke Alt R. Pr. 31a, Grûnewiht
 Pr. 1,65b, Cuofelde Pr. 1,29b; —
 Friesonbruoke Pr. 1,30a, Curthinbrûke Pr. 1,56a.
- § 129. *Westgerm.* *ô* vertoont de klankwijziging *û* (*ue*) in:
 Brûke Alt R. Pr. 18a, Bruoke Alt R. Pr. 31a.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

- § 130. *Westgerm.* *ô* komt voor als *û* in:
 Pulmeri W. H. 1,34b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

- § 131. *Westgerm.* *ô* komt voor als *ô* in:
 Aspanmora W. H. 1,3a, Nortmora Pr. 1,39a, Nord-mora W. H.
 1,2b, Odigmore W. H. 1,2b, Odicmore Pr. 1,39a, Suthanbroke
 W. H. 2,19b, 20a.
- § 132. *Westgerm.* *ô* vinden we als *û* in:
 Aspenmûre Pr. 1,40a (vergel. Aspanmora, § 131).

3. RIJNSTREEK.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

- § 133. *Westgerm.* *ô* komt voor als *ô* in:
 Uuódfurd W. H. 1,6a.
- § 134. *Westgerm.* *ô* vinden we als *û* in:
 Strudhuson Pr. 1,16a, Struthusen Pr. 1,51b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

- § 135. *Westgerm.* *ô* komt voor als *ô* in:
 Polesheim Pr. 1,50b.
- § 136. *Westgerm.* *ô* is *û* in:
 Grudinon W. H. 3,9b, Grutinon Pr. 1,32a.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 137. *Westgerm.* *ô* komt voor als *ô* in:
Bochursti en Bochr̄ursti Cart. 14,41a, Pr. 1,5a.

§ 138. *Westgerm.* *ô* vinden we als *û* in:
Bûchurst Alt R. Pr. 22b (vergelijk § 137).

Westgerm. *û* (Got. *û*).

1. SAKSISCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 139. *Westgerm.* *û* komt voor als *û* in:
Husstedi W. H. 1,17b, Musheim Pr. 1,62a, Prumhem W. H.
1,19b e. t. q.; —

Barghus W. H. 2,14b (en nog 140 andere samenstellingen
met *-hus*).

Opm. *û*, ontstaan uit *un*, vinden we in: Suthfelde Alt R. Pr.
2a, Sudliunon W. H. 1,12a.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 140. *Westgerm.* *û* vinden we als *û* in:
Duvencik Alt R. Pr. 15a, Rumenscetha Alt R. Pr. 30a,
Tuningun W. H. 1,30a, Uliði W. H. 1,29b, Ulithi W. H. 1,13a,
20b, Vlīde W. H. 3,9b; —

Bodonburion Pr. 1,15a (en nog een 10-tal andere samenstel-
lingen met *-bâr*); —

en in het ontleende woord der samengestelde namen:

Crucelinethorpe Pr. 1,55a, Crucilo W. H. 1,39a.

Opm. *û*, ontstaan uit *un*, komt voor in: Sutheruic Alt R. Pr.
4b, Sutherwik Alt R. Pr. 11a; —

Rammuthe Alt R. Pr. 30a, Stiuarnamuthi W. H. 1,28a.

§ 141. *Westgerm.* *û* vinden we als *û* in:

Bâren Alt R. Pr. 19a; —

Lenderenkûsen Alt R. Pr. 17b.

§ 142. *Westgerm.* *û* komt met de klankwijziging *ü* (*ue*) voor in:
 Bûren Alt R. Pr. 30a, Vlethen Pr. 1,60a; —
 Scûpelenbûre Alt R. Pr. 32b, Scûpelenbûre Alt R. Pr. 31a,
 Scûpelenbueren Alt R. Pr. 31a, Sûpelenbûre Alt R. Pr. 30a;—
 en in het ontleende woord der samenstelling:
 Crúcelo Alt R. Pr. 29a.

2. FRIESCH.

a. IN GESLOTEN LETTERGREPEN.

§ 143. *Westgerm.* *û* komt voor als *û* in:
 Burhem W. H. 1,23a, 25a, Husdungen W. H. 2,13b, 24a/b.

b. IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 144. *Westgerm.* *û* vinden we als *û* in:
 Utermeri W. H. 1,34b; —
 Uuesterburon Cart. 4,34b, Uthuson W. H. 2,14a, 24a e. t. q.
Opm. *û*, ontstaan uit *un*, in:
 Suthanbroke W. H. 2,19b, 20a; —
 Amuthon W. H. 1,34b; 2,13b e. t. q.

3. RIJNSTREEK.

IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 145. *Westgerm.* *û* komt voor als *û* in:
 Susilbeke Pr. 1,31b, Susilbeki W. H. 2,9b; —
 Bergarahuson Pr. 1,26b, Bergarohusen Pr. 1,14a, Lohuson Pr.
 1,29b, W. H. 3,11a, Luthelminchusen Pr. 1,58b, Rotbertingahuson
 Pr. 1,6b, Slingenhusen Alt R. Pr. 16a, Strudhuson Pr. 1,16a,
 Struthusen Pr. 1,51b, Tekhusen Pr. 1,51b, Ubiti W. H. 1,15a,
 29a, Winkilhuson Alt R. Pr. 24a.

§ 146. *Westgerm.* *û* vinden we als *û*, *ue* in:
 Liebuere Pr. 1,59b, Vûete Pr. 1,10a, 11a, 15b, Vûete in uualda
 Pr. 1,10b; —

als *ü* in:

Vûeta Pr. 1,5b, Vffete Alt R. Pr. 20b, Uûiti Cart. 29,48a enz.; —

als δ in:

Ouiti Cart. 35,49b.

Opm. De overgang van \hat{u} tot o in Liaporon W. H. 2,12b is vermoedelijk het gevolg van den overgang van het accent op de derde lettergreep van achteren.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

IN OPEN LETTERGREPEN.

§ 147. *Westgerm.* \hat{u} komt voor als \hat{u} in de volgende samenstellingen met *-hûsa*, *-hûson*, *-hûsun*:

Bidningahuson Pr. 1,5b, Bidningahusun Cart. 46,54a, Haluenchuson Alt R. Pr. 23a, Haluerinchuson Pr. 1,61b, Lothusa Pr. 1,19b, Ochuson Alt R. Pr. 23b, en in Burlo W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.

§ 148. *Westgerm.* \hat{u} vinden met de klankwijziging \hat{u} vóór 't collectief-suffix *-ithi* in:

Tûlethe Pr. 1,61b.

C. De tweeklanken in de hoofdlettergrepen.

Westgerm. ai (Got. *ai*).

1. SAKSISCH.

§ 149. *Westgerm. ai* komt voor als \hat{e} in:

Bredonoiu W. H. 2,9b, Ekeshiki W. H. 1,12b, Eneri Alt R. Pr. 30b, Gestbeke Alt R. Pr. 9b, Getfelden Alt R. Pr. 30b, Gezzhem W. H. 1,19a, Hernhuson Pr. 1,66b, [in silua] Hese Pr. 1,24b, Hethuson Pr. 1,51b, 53b, Hetiloha W. H. 1,16a¹⁾, Hreni W. H. 1,32b, Lembeke Pr. 1,29b, Meronhlare W. H. 1,20b, Mesenhard Pr. 1,61b, Sege W. H. 1,17a, Scethe W. H. 1,34a, Stenhurst W. H. 1,13b, Tuegloe W. H. 1,38b, Uuedmeri W. H. 1,12a; —

Aldenrenen Pr. 1,65a, Apuldarohem W. H. 1,10a (en nog 64 andere samenstellingen met *hēm*), Brunsten Pr. 1,61b, Driuonek Pr. 1,14b, Haluerscetha Alt R. Pr. 30a, Rapilarohesi W. H. 1,6a e. t. q.

1) thans: *Heitel*. De nevenvorm *Hatiloha* W. H. 1,30b is geen bezwaar, daar dezelfde afwisseling voorkomt in: *helig*, *halig*.

§ 150. *Westgerm. ai* vinden we als *ei* (*ey*, *é*), naast vormen met *ê*, in:

Eiklo Pr. 1,65a, *Elyneren* Alt R. Pr. 16a, [in silua] *Héissi* Cart. 5, *Heithene* Pr. 1,14b, *Reinbeki* W. II. 1,33b, 53b, *Steinwida* Pr. 1,7a, *Weitmere* Pr. 1,14a; —

Dalahém Alt R. Pr. 7b, *Duveneik* Alt R. Pr. 15a, *Holtheim* Cart. 59,59a (en nog 43 andere samenstellingen met *-heim*), *Camponsteina* Alt R. Pr. 30a, *Watdenscéd* W. II. 3,9b, *Watdesceida* W. H. 3,9b e. t. q.

Opm. *ai* naast *ê* en *ei* vinden we in: *Driuonaiki* W. H. 1,34a.

§ 151. *Westgerm. ai* komt alléén als *ei* voor in:

Einhurst Alt R. Pr. 30a, *Cleige* Pr. 1,58b.

§ 152. *Westgerm. ai* vinden we als *ie* (verschreven voor *ei*?), naast *ê*, in:

Giesthuila W. H. 1,29b.

§ 153. *Westgerm. ai* + *w* komt voor als *ê* (*ee*) in:

Hleon W. H. 1,29b; —

[in] *Terrunsee* W. H. 1,35a.

2. FRIESCH.

§ 154. *Westgerm. ai* komt voor als *ê* in:

Bredonmadun W. II 1,23a, *Enun* W. H. 2,21b, *Helagonufiatun* W. H. 1,24a, *Renun* W. II. 2,23a, Pr. 1,35a, *Stengardo* W. H. 1,20a, 24a; —

Adulfashem W. H. 2,14a (en nog 69 andere samenstellingen met *-hêm*), *Andleda* W. H. 1,3a e. t. q.

§ 155. *Westgerm. ai* vinden we als *ei*, naast *ê*, in:

Einen W. H. 2,13a, 14a, *Einingi* W. II. 1,3a, Pr. 1,39a; —

en in de vier volgende samenstellingen met *-heim*:

Aldgropesheim Pr. 1,39a, *Biddincheim* Pr. 1,3b, *Bisisheim* W. H. 2,21a, *Winzheim* Pr. 1,66a.

§ 156. *Westgerm. ai* komt voor als *â*, naast *ê*, in:

Lathamuthon W. H. 1,22b, 23b, *Latamuthon* W. H. 1,15b; —
Andladon W. II. 2,26a.

Opm. De klinker is niet meer te herkennen in: *Ingaldingon* W. H. 2,22b, naast *Ingaldinghem* W. H. 2,13b.

§ 157. *Westgerm. ai* + *w* vinden we als *ee* (*æ*) in:
 Enedsee Pr. 1,5b, [ab] Enedsee Cart. 46,54a.

3. RIJNSTREEK.

§ 158. *Westgerm. ai* komt voor als *ê* in:
 Delen W. H. 3,11a, Gessero W. H. 1,14b; —
 Frimarashem W. H. 2,8a (en nog 19 andere samenstellingen met *-hêm*), Gruntenscethe Pr. 1,50b, 53b e. t. q.

§ 159. *Westgerm. ai* vinden we als *ei*, naast *ê*, in:
 Frimaresheim W. H. 1,5b, Pr. 1,20b, 34b (en nog 21 andere samenstellingen met *-heim*), Noddonsceida W. H. 3,10b.

§ 160. *Westgerm. ai* komt alléén als *ei* voor in:
 Hamerstein Pr. 1,16b, Wersteine Pr. 1,16b.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

§ 161. *Westgerm. ai* komt voor als *ê* in:
 Getuurd W. H. 1,2b, Pr. 1,39a, Gezpurd Alt R. Pr. 23b,
 [in villa] Hreni W. H. 1,2b, Pr. 1,39a; —

Attinghem W. H. 2,17a (en nog 7 andere samenstellingen met *-hêm*).
Opm. Puthem W. H. 1,2a wijst ook op ouder *ê* voor de vormen
 Putten Alt R. Pr. 22b en Pütten Alt R. Pr. 22b.

§ 162. *Westgerm. ai* komt voor als *ei*, naast *ê* in:
 Arnheim Alt R. Pr. 22b, Hatheim Alt R. Pr. 22b, Larsheim
 Alt R. Pr. 22b.

§ 163. *Westgerm. ai* vinden we als *ei* in:
 Cleinhurst Alt R. Pr. 23b.
Opm. De *i* van Rinheri W. H. 2,7a, naast Hrenheri Cart. 47,54b en Renhere Pr. 1,6a, is vermoedelijk ontstaan onder invloed der volgende *i*.

§ 164. *Westgerm. ai* + *w* komt voor als *ê* (*æ*) in:
 Seuuald Pr. 1,5b, Seaeuuald Cart. 46,54a.

Westgerm. au (Got. *au*).

1. SAKSISCH.

§ 165. *Westgerm. au* komt voor als *ô* (*oo*) in:
 Hlopanheldi Cart. 5,35a, Hloglere Alt R. Pr. 4b, Hoonstedi

W. H. 2,16b, Lobeke Pr. 1,18b, 53b, 54b, Ostarfeld W. H. 3,11a, Ostbilimerki W. H. 1,21b, Ostenstadon W. II. 1,16a, Rotbeki Pr. 1,30a, Scononthorpe W. H. 1,17a; —

Aldenrotha Pr. 1,14a, 15b, Arlo Cart. 58b, Stapuloge W. H. 2,8a e. t. q. § 166. *Westgerm. au* vinden we als δ (umlautsvorm) in:

Hónsuerte Pr. 1,34b.

§ 167. *Westgerm. au* komt voor als *ou* (δ) in:

Hörothe Pr. 1,52a, Crouueleshofan Alt R. Pr. 12a, Loupanheldero marko Pr. 1,33a, Touge Pr. 1,38b.

§ 168. *Westgerm. au* komt voor als *uo* in:

Luopanheldero marko Pr. 1,33a, Ruothepa Pr. 1,29b.

§ 169. *Westgerm. au* vinden we als \hat{a} in:

Hahanstedi W. II. 1,31a, Hlapanheldi Cart. 53a, Lauuic W. II. 1,34a, Seananthorpe (hs. Scauanthorpe!) W. II. 1,31a; —

Gestlaon W. II. 1,13b, Horade Alt R. Pr. 16a e. t. q.

Opm. Samensmelting met een casus-suffix gaf waarschijnlijk aanleiding tot het ontstaan der \hat{e} in:

Asle Alt R. Pr. 17b, 18a, Barle Pr. 1,16a, Brakele Alt R. Pr. 22b.

§ 170. *Westgerm. au* komt voor als \hat{a} in:

Lápanheldi Cart. 30,48a, (tusschenvorm van Hlopanheldi, zie § 165, en Hlapanheldi, zie § 169).

§ 171. *Westgerm. awi* werd in de verbogen casus vóór vocaal *awj-* > *auj-* > $\acute{o}j$. Uit een datief singularis *awju* > $\acute{o}ju$ > $\acute{o}jo$ ontstond een nieuwe nom. singularis δ , terwijl uit den nom. sing. *awi*, *ewi* de *w* in de casus obliqui indrong en zoo *auwe* opleverde, waarnaar weer een nieuwe nom. sing. *auwa* gevormd werd. In de dialecten, waarin *au* tot \hat{a} werd, vindt men ook een nom. sing. \hat{a} , waarnaast de verbogen vormen $\acute{a}e$ en $\acute{a}je$, met umlaut $\acute{e}je$ (Gallée, Os. gr. 2e druk, § 100; zie ook Van Helten, P. B. B. 16,297 v.v. en Tijdschr. Mij v. Letterk. 14,28), die we vinden in:

Mulenegia Cart. 43,58a (vergelijk vormen als *Mulenoie*, Pr. 1,11a, *Bredanaia* W. H. 1,15a en *Uuelanaia* ib.), naast: *Lintdöwe* Pr. 1,54b, [in] *Uuellouue* W. H. 1,29a, *Uelloe* Cart. 49,30b.

§ 172. *Westgerm. gawi* vertoont een soortgelijke ontwikkeling (Gallée, Os. gr. 2e druk, § 100); uit verbogen vormen als *gaujis* > $\acute{g}ôjis$ ontstond een nom. sing. $\acute{g}ôi$ of $\acute{g}ô$; van dezen nieuwen

nom. *gô* (dial. *gâ*) werden weer nieuwe vormen afgeleid, b.v. dat. sing. *gôa* of *gâo*; daarnaast *gauua* uit een nom. sing. *gau*; vandaar: Farngoa W. H. 1,31a, Hasgo W. H. 1,37a, Ruriegoa Cart. 21,44b; 36,50a, Pr. 1,5b, 9b, Ruriegoo Cart. 24,45b; — naast: Ruracgauua Cart. 61,59b.

Opm. Samensmelting met een casus-suffix gaf wellicht aanleiding tot het ontstaan der *ê* in: Sothinge Pr. 1,59.

2. FRIESCH.

§ 173. *Westgerm. au* komt voor als *ô* in:

Hoanla W. H. 1,25b, Osta(r)husun W. H. 1,19a, 23b, Rotha W. H. 1,16b, Pr. 1,14a, Alt R. Pr. 30a; —

Baflon W. H. 2,25a, Rikbertingrotha W. H. 2,19b e. t. q.

§ 174. *Westgerm. au* vinden we als *â* in:

Hâonlae W. H. 1,25a; —

Asela W. H. 1,22b, Hoanla W. H. 1,25b e. t. q.

Opm. Door samensmelting met het casus-suffix ontstond vermoedelijk de *ê* in Holanle W. H. 1,15b.

§ 175. *Westgerm. gawi* vinden we in:

Emisgoa W. H. 1,29b, Upgoa W. H. 1,34b.

3. RIJNSTREEK.

§ 176. *Westgerm. au* komt voor als *ô* in:

Hohonberg W. H. 1,5b, Lohuson Pr. 1,29b, Nodinakkon W. H. 3,4a, Ostheim Pr. 1,16b; —

Astarlohon W. H. 1,3b e. t. q.

§ 177. *Westgerm. au* vinden we als *âô* in:

Aôstarhem W. H. 1,6a (naast Ostarheim W. H. 1,4a enz.).

Opm. Door samensmelting met het casus-suffix ontstond wellicht de *e* in Hintisle Pr. 1,35a.

§ 178. *Westgerm. gawi* vinden we in:

Bunnegao Cart. 31,31a; 62, 48b, Nordgoa W. H. 2,10a.

4. VELUWE EN AANGRENZEND GEBIED.

§ 179. *Westgerm. au* komt voor als *ō* in:

Hnodi W. H. 1,2b, Nodi Pr. 1,39a, Othihem W. H. 2,9b; —
Irmelo Alt R. Pr. 22b e. t. q.

§ 180. *Westgerm. au* vinden we als *ā* in:

Ermela Alt R. Pr. 23a.

Westgerm. eo (Got. *iu*).

1. SAKSISCH.

§ 181. *Westgerm. eo* komt voor als *io* in:

Fliotrikki W. H. 2,4a.

§ 182. *Westgerm. eo* vinden we als *ia* in:

Biastun W. H. 1,30b, Diapanbeci Cart. 1,32b; 2,33a; 11,39b;
23,45b; 57,58a, Pr. 1,2a, 4b, 5b, Fliadarloha W. H. 1,31a, Hrias-
forda W. H. 1,31a en Riatnon W. H. 1,38b.

§ 183. *Westgerm. eo* vinden we als *ie* in:

Bieston W. H. 1,16b, Fliedarloa W. H. 1,17a, Flietherike
Pr. 1,38b, Hriesforda W. H. 1,16a, Riednen Alt R. Pr. 28b.

§ 184. *Westgerm. eo* luidt *ē* in:

Bestene Pr. 1,64b, Fletharrothe W. H. 1,39a, Flethreke Pr. 1,33a,
Frethreke Pr. 1,32a.

§ 185. *Westgerm. eo* komt voor als *î* in:

Hridhem W. H. 1,31b.

§ 186. *Westgerm. eo* vinden we als *ei* in:

Reithe Pr. 1,16b.

2. FRIESCH.

§ 187. *Westgerm. eo* komt voor als *ia* in:

Hriade W. H. 1,20a, Hriadi W. H. 1,24a; —

[in] Helagonufliatun W. H. 1,24a, [in] Hlarfliata W. H. 1,20a,
22b, 24a, [de] Marsfliata W. H. 2,13a, Ottarfliatun W. H. 2,14a,
[in] Uuidufliatun W. H. 1,22b.

§ 188. *Westgerm. eo* luidt *ie* in:

Hriedi W. H. 2,5b; —

[in] Uuigflieta W. H. 2,5b.

§ 189. *Westgerm. eo* vinden we als *ê* in:

Hredi W. H. 1,24b; 2,5b, 15a, Redan W. H. 1,29b, Redene
Alt R. Pr. 3a, Redi in uualda W. H. 2,5 a/b; —

[in] Oterfletun W. H. 2,21a, [in] Widesfleten Pr. 1,66b.

§ 190. *Westgerm. eo* komt voor als *ei* in:

Reidorwalda, Reidi et Walde en Reidi in Walde, Pr. 1,66b.

3. RIJNSTREEK.

§ 191. *Westgerm. eo* komt voor als *ia* in:

Stiarhem W. H. 2,9b, 15a, 17a.

§ 192. *Westgerm. eo* vinden we als *ie* in:

Stierheim W. H. 3,10b.

§ 193. *Westgerm. eo* komt voor als *ê* in:

Rethe Alt R. Pr. 19a, Rethi W. H. 3,4a, Pr. 1,62a.

4. VELUWE.

§ 194. *Westgerm. eo* komt voor als *ie* in:

Spriele Alt R. Pr. 22b, 23a.

Westgerm. *iu* (Got. *iu*).

1. SAKSISCH.

§ 195. *Westgerm. iu* is *iu* (*io*) in:

Liune Alt R. Pr. 14b, Livne en Livnere Pr. 1,58b, Liuneron
Alt R. Pr. 17a, Liunharnon Alt R. Pr. 28b; —

Nordliunon W. H. 1,12a, Norhtliunon W. H. 1,35a, Sudliunon
W. H. 1,12a.

Opm. Naast de vormen met *iu* komt een vorm met *û* voor:

Lunen Pr. 1,56b.

2. FRIESCH.

§ 196. *Westgerm. iu* komt voor als *iu* in:

Tiushem W. H. 2,6a.

§ 197. *Westgerm. iu* vinden we als *io* in:

Emegtiochi W. H. 1,24a, Hrohtgeringtiochi W. H. 1,24b,

Notheringtiochi W. H. 1,23a, Tiudingtiochi W. H. 1,25b.

Opm. Naast den vorm met *io* komt een vorm met *i* voor:

Eranbrahtastuchiu W. H. 2,6a.

HOOFDSTUK II.

A. Overzicht der vocalen in de Saksische namen.

- § 198. De *korte* vocalen:
- ǣ (Kyrielande, Hafekeshurst), Wgrm. ǣ, §§ 1 en 6.
 - ǣ in ontleende woorden (Kassele, Camine), §§ 5 en 7.
 - ǣ (Lancharnun), Wgrm. ũ, ǝ, § 59.
 - ȣ, i-umlaut van ǣ (Biliměrki, Bekehem), Wgrm. ǣ, §§ 3 en 8.
 - ȣ, i-umlaut van ǣ vóór *ht* (Fehlere, Kirsensbretthe), Wgrm. ǣ, § 3.
 - ǣ naast ȣ, i-umlaut van ǣ (Fæhtlere), Wgrm. ǣ, § 3.
 - ȣ, i-umlaut van ǣ in ontleende woorden (Perricbeke), § 5.
 - ȣ (Berghem, Smerilikki), Wgrm. ȣ, §§ 28 en 30.
 - ȣ (Northkerken, Benedloge), Wgrm. ȣ, §§ 44 en 47.
 - ȣ < ȣ, i-umlaut van ǣ (Sindenhurst, Vislico), Wgrm. ǣ, §§ 4 en 9.
 - ȣ < ȣ, „ „ „ ǣ in ontleende woorden (Pirricbeke), § 5.
 - ȣ (Bódsnippi, Vihús), Wgrm. ȣ, §§ 29 en 31; daarnaast: *ia* in *Viahus*, § 31 opm.
 - ȣ, *y* (Bínkhurst, Smithikinethorpa, Kyrielande), Wgrm. ȣ, §§ 42, 45 en 46.
 - ȣ in ontleende woorden (Biscopingshusun), § 43.
 - ȣ naast ũ, ũ (Riscithi), Wgrm. ũ, ǝ, § 68 opm.
 - ǝ (Longonforda, Anadopo), Wgrm. ǣ, §§ 2 en 10.
 - ǝ vóór *r* (Nordhalon, Paderborun), Wgrm. ũ, ǝ, §§ 58 en 64.
 - ǝ voor andere consonanten (Holthuson, Rashoue), Wgrm. ũ, ǝ, §§ 62 en 67.
 - ǝ afwisselend met ǣ (Potherbeke, Paderburne), Wgrm. ũ, ǝ, § 69.
 - ǝ (Bulloron), Wgrm. ȣ, ȣ, § 103a.
 - ũ vóór *r* (Hurst, Hereburne), Wgrm. ũ, ǝ, § 64.

ü vóór *nasaal* (Brunsten, Sumerhamen), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 60 en 65.
ü voor andere consonanten (Fussenbreht, Aldonhufile), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 61 en 66.

ü, *uo* in ontleende woorden (Muolnehem, Cukelhuson), § 62 opm. 2 en § 66.

ü (overgang van *ü* tot *ö*: Langenhürst, Uuihtmändi), Wgrm. *ü*, *ö*, § 62 opm. 1.

ü, *ü* vóór volgende *i* (Stränkethe, Rascethe), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 63 en 68.

ü, *ü* vóór volgende *i* in ontleende woorden (Mülenhem, Mülenhuson), § 68.

§ 199. De lange vocalen:

â < *ä* + *ä* (Thidela), § 94.

âm < *â* + casus-suffix (Thitelam), § 94 opm. 2.

â (Bramseli, Marefeldon), Wgrm. *â*, *ê*, §§ 98 en 101.

â (Hlapanheldi, Horade), Wgrm. *au*, § 169.

ae (naast *â*: Schaephem), Wgrm. *â*, *ê*, § 99.

â (naast *ö* en *â*: Lâpanheldi), Wgrm. *au*, § 170.

ê, i-umlaut van *â* (Leseke, Marseti), Wgrm. *â*, *ê*, §§ 100 en 102.

ê, *ae* < *ä* + casus-suffix (Adene, Nittihæ), § 94 opm. 1.

ê (in Threeni?), Wgrm. *î*, § 115 opm.

ê (Bredonoiu, Brunsten), Wgrm. *ai*, § 149.

ê, *ee* (Hleon, Terrunsee), Wgrm. *ai* + *w*, § 153.

ê (Mulenegia), Wgrm. *au*, § 171.

ê < Wgrm. *au* + casus-suffix (Barle, Sothinge), § 169 opm. en § 172 opm.

ê (Bestene), Wgrm. *eo*, § 184.

î (Lihthesthorp, Etonhische), Wgrm. *î*, §§ 113 en 114.

î in een ontleend woord (Ripanseli), § 114.

î (Hridhem), Wgrm. *eo*, § 185.

ôn < *â* + casus-suffix (Stibarnon), § 94 opm. 2.

ô (Uuonomanha), Wgrm. *â*, *ê*, § 103b.

ô. (Bokholta, Curtonbroke), Wgrm. *ô*, §§ 122 en 126.

ô, *oo* (Lobeke, Hasgo), Wgrm. *au*, §§ 165 en 172.

ô (Hónsuerte), Wgrm. *au*, § 166.

- û* (Grunlo, Hersebruke), Wgrm. *ô*, §§ 123 en 127.
û (Husstedi, Duvencik), Wgrm. *û*, §§ 139 en 140.
û < *un* (Suthfelde, Rammuthe), § 139 opm. en § 140 opm.
û in een ontleend woord (Crucilo), § 140.
û (naast *iu*: Lunen), Wgrm. *iu*, § 195 opm.
û, *ue* (Kûsfelde, Brueke), Wgrm. *ô*, §§ 125 en 129.
û, *ue* (Bûren, Scûpelenbueren), Wgrm. *û*, § 142.
û in een ontleend woord (Crucelo), § 142.
û, *uo* (Cuosfelde, Curthinbrûke), Wgrm. *ô*, §§ 124 en 128.
û (Bûren), Wgrm. *û*, § 141.
§ 200. De tweeklanken:
ai (naast *ê*, *ei*: Driuonaiki), Wgrm. *ai*, § 150 opm.
au (Uuellauwe, Ruracgauua), Wgrm. *a* + *w*, §§ 171 en 172.
ea, *eæ* (Threant, Threænt), Wgrm. *î*, § 115.
ei (naast *ë*, i-umlaut van *ä*: Heingistbeki), Wgrm. *ä*, § 4.
ëi (Thréiri), Wgrm. *î*, § 115.
ei, *ey*, *é* (naast *ê*: Eiklo, Eyneren, Dalahém), Wgrm. *ai*, § 150.
ei (Einhurst), Wgrm. *ai*, § 151.
ei (Reithe), Wgrm. *eo*, § 186.
éo (naast *ë*, i-umlaut van *ä*: Séondonhurst), Wgrm. *ä*, § 4.
ia (Diapanbeci, Riatnon), Wgrm. *eo*, § 182.
ie (Thrient), Wgrm. *î*, § 115.
ie (verschreven? Giesthuuila), Wgrm. *ai*, § 152.
ie (Hriesforda), Wgrm. *eo*, § 183.
io (Fliotrikki), Wgrm. *io*, § 181.
iu, *iv* (Liüne, Liüne), Wgrm. *iu*, § 195.
oa vóór *r* (Goara), Wgrm. *û*, *ô*, § 64 opm.
oa (Farngoa), Wgrm. *gawi* + casus-suffix, § 172.
ou, *ö* (Loupenheldero marko, Ilórothe), Wgrm. *au*, § 167.
öw (Lintdöwe), Wgrm. *aw*, § 171.
uo (Ruothepa), Wgrm. *au*, § 168.
-

B. Overzicht der vocalen in de Friesche namen.

§ 201. De *korte* vocalen:

ä (Stengardo, Uulfdalon), Wgrm. *ä*, §§ 11 en 15.

ä < *ë* vóór volgende *r* (Barghus), Wgrm. *ë*, § 34.

ë, i-umlaut van *ä* (Uerue, Sesbeki), Wgrm. *ä*, §§ 13 en 16.

ë (Scaldmeda), Wgrm. *ä*, § 16 opm. 2.

ë (Uuestarburon, Bremen), Wgrm. *ë*, §§ 32 en 35.

ë (naast *ï*: Uuibodækeriken), Wgrm. *ï*, § 50.

ï, *y*, *ie* < *ë*, i-umlaut van *ä* (Uuirdina, Lyri, Liëri), Wgrm. *ä*, §§ 14 en 17.

ï vóór volgende *ï* (Thriëirgi, Uuiru-inge), Wgrm. *ë*, §§ 33 en 36.

ï (Uuüldiona, Caluüidun), Wgrm. *ï*, §§ 48 en 49.

ï, i-umlaut van *ü* (Stikkessuurd), Wgrm. *ü*, *ö*, § 75.

ö (naast *ä*, vóór *n*: Longana), Wgrm. *ä*, § 12.

ö vóór *r* (Nordmore, Kiriethorpe), Wgrm. *ü*, *ö*, § 71.

ö voor andere consonanten (Ottarflaton, Holanla), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 74 en 78.

ü vóór *r* (Arnauurd, Hurun), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 70 en 76.

ü vóór *nasaal* (Brunuurd, Cuninghem), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 72 en 77.

ü voor andere consonanten (Uulfdalon), Wgrm. *ü*, *ö*, § 73.

ü, i-umlaut (Cuninghem), Wgrm. *ü*, *ö*, § 79.

§ 202. De *lange* vocalen:

â < *ä* + *ä* (Amuthariouualde), § 95.

â < *ä* + casus suffix (Longana), § 96.

â (Lacuurd, Ambraki), Wgrm. *â*, *ê*, §§ 104 en 105.

â in een ontleend woord (Granauurd), § 105.

â (naast *ê*: Latamuthon, Andladon), Wgrm. *ai*, § 156.

â (Háonlae, Ascla), Wgrm. *au*, § 174

ê, *ae* < *â* + casus-suffix (Longanae, Longane), § 96 opm.

ê, i-umlaut van *â* (Ambreki), Wgrm. *â*, *ê*, § 106.

ê (Bredonmadun, Adulfashem), Wgrm. *ai*, § 154.

ee, *ex* (Enedsee Enedsee), Wgrm. *ai* + *w*, § 157.

é < Wgrm. *au* + casus-suffix (Holanle), § 174 opm.

é (Hredi), Wgrm. *eo*, § 189.

ï < *é*, i-umlaut van *â* (Ambriki), Wgrm. *â*, *ê*, § 107.

- î* (Uuttuurd, Westercêli), Wgrm. *î*, §§ 116 en 117.
î in een ontleend woord (Diurandasrip, Ripon), §§ 116 en 117.
ô (Suthanbroke), Wgrm. *ô*, § 131.
ô (Ostarhuson, Rotha), Wgrm. *au*, § 173.
û (Pulmeri), Wgrm. *ô*, § 130.
û (Burhem, Uthuson), Wgrm. *û*, §§ 143 en 144.
û < *un*, (Suthanbroke, Amuthon), § 144 opm.
û (naast *io*: Eranbrahtastuchiu), Wgrm. *iu*, § 197 opm.
û (Aspenmûro), Wgrm. *ô*, § 132.
§ 203. De *tweeklanken*:
ei (naast *ê*: Finingi, Aldgropesheim), Wgrm. *ai*, § 155.
ei (Reidorwalda), Wgrm. *eo*, § 190.
ia (Hriadi), Wgrm. *eo*, § 187.
ie (Hriedi), Wgrm. *eo*, § 188.
io (Emegtiochi), Wgrm. *iu*, § 197.
iu (Tiushem), Wgrm. *iu*, § 196.
oa (Emisgoa), Wgrm. *gawi* + casus-suffix, § 175.

C. Overzicht der vocalen in de Rijnstreek.

- § 204. De *korte* vocalen:
ä (Halle, Hasalbeki), Wgrm. *ä*, §§ 18 en 21.
ä in een ontleend woord (Casle), § 19.
ë, i-umlaut van *ä*, óók voor *ht* (Fenniloa, Dalebeke, Velbrehte)
Wgrm *ä*, §§ 20 en 22.
ë (Feldbrahti, Keuerlo?), Wgrm. *ë*, §§ 36 en 38.
ë (Cleue), Wgrm. *ï*, § 54.
ï < *ë* vóór volgende *i* (Birkethe, Siuonekon), Wgrm. *ë*, §§
37 en 39
ï (Winkilhuson, Widehouue), Wgrm. *ï*, §§ 51 en 53.
ö vóór *r* (Nordgoa, Lindthorpe), Wgrm. *ü*, *ö*, § 81.
ö voor andere consonanten (Kostonberga, Obarrun Embrikni),
Wgrm *ü*, *ö*, §§ 84 en 86.
ü vóór *r* (Sunnoburnon, Uuódfurd), Wgrm *ü*, *ö*, § 80.
ü vóór *nasaal* (Sunnoburnon, Lonendung), Wgrm. *ü*, *ö*, § 82.

ũ voor andere consonanten (Huluenscotha, Langenbugile), Wgrm. ũ, õ, §§ 83 en 85.

ũ in ontleende woorden (Cugolondale, Clapender Mulin), § 85.

ũ (Laruŕrth), Wgrm. ũ, õ, § 84 opm. en § 86 opm.

ũ, ũ, (Langenbũgele), Wgrm. ũ, õ, § 87 opm.

§ 205. De lange vocalen:

â < ä + ă (Malberke), § 97.

â (Laruurth, Lake), Wgrm. â, ê, §§ 108 en 109.

ê, i-umlaut van â (Crewinkel, Peledhen), Wgrm. â, ê, § 110.

ê (Delen, Frimarashem), Wgrm. ai, § 158.

ê < Wgrm. au + casus-suffix (Hintisle), § 177 opm.

ê (Rethe), Wgrm. eo, § 193.

î (Sikseloethe, Thribirge), Wgrm. î, §§ 118 en 119.

î in ontleende woorden (Hripu, Mile), § 119.

ô (Uuódfurd, Polcsheim), Wgrm. ô, §§ 133 en 135.

ô (Ouiti), Wgrm. ũ, § 146.

ô (Hohonberg, Astarlohon) Wgrm. au, § 176.

û (Strudhuson, Grudinon), Wgrm. ô, §§ 134 en 136.

û (Bergarohuson), Wgrm. ũ, § 145.

û, ue, klankwijziging van û (Vũete, Liebuere), Wgrm. ũ, § 146.

û (Ūuiti), Wgrm. ũ, § 146.

§ 206. De tweeklanken:

ao (Bunnegao), Wgrm. gawi + casus-suffix, § 178.

aô (naast ô: Aôstarhem), Wgrm. au, § 177.

ei (Meinsale), Wgrm. agi, § 23.

ei (naast ê: Frimaresheim), Wgrm. ai, § 159.

ei (Hamerstein), Wgrm. ai, § 160.

ia (Stiarhem), Wgrm. eo, § 191.

ie (Stierheim), Wgrm. eo, § 192.

ou (Nordgoa), Wgrm. gawi + casus-suffix, § 178.

D. Overzicht van de vocalen der Veluwe en aangrenzend gebied.

§ 207. De *korte* vocalen:

- ă (Arnhem, Andassale), Wgrm. *ă*, §§ 24 en 26.
- â, ondanks volgende *i* (Walli, Englandi), Wgrm. *â*, § 25.
- ȣ, i-umlaut van *ă* (Hasbenni, Bekistere), Wgrm. *ă*, §§ 25 en 27.
- ȥ (Erea, Legurlo), Wgrm. *ȥ*, §§ 40 en 41.
- ȣ (naast *ȣ*: Ermela), Wgrm. *ȣ*, § 56.
- ȣ (Brimnum, Irminlo), Wgrm. *ȣ*, § 55.
- ö vóór *r* (Northon), Wgrm. *ü*, *ö*, § 89.
- ö voor andere consonanten (Otterlo, Berugtanscotan), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 91 en 93.
- ü vóór *r* (Bochursti), Wgrm. *ü*, *ö*, § 88.
- ü voor andere consonanten (Puthem, Urthunsula), Wgrm. *ü*, *ö*, §§ 90 en 92.
- ü (naast *ü*: Bocharsti), Wgrm. *ü*, *ö*, § 91 opm.

§ 208. De *lange* vocalen:

- â (Braelog, Lare), Wgrm. *â*, *ê*, §§ 111 en 112.
- â (naast *ô*: Ermela), Wgrm. *au*, § 180.
- ê (Hreni, Attinghem), Wgrm. *ai*, § 161.
- ê, *eae* (Seuuald, Seaeuuald), Wgrm. *ai* + *w*, § 164.
- î < ê (Rinheri), Wgrm. *ai*, § 163 opm.
- î (Thornspic, Thri), Wgrm. *î*, §§ 120 en 121.
- ô (Bochursti), Wgrm. *ô*, § 137.
- ô (Hnodi), Wgrm. *au*, § 179.
- û (Bidningahuson), Wgrm. *û*, § 147.
- û (Bâchurst), Wgrm. *ô*, § 138.
- û, klankwijziging van *û* (Tâlethe), Wgrm. *û*, § 148.

§ 209. De *tweeklanken*:

- ei (naast *ê*: Arnhem), Wgrm. *ai*, § 162.
- ei (Cleinhurst), Wgrm. *ai*, § 163.
- ie (Spriele), Wgrm. *eo*, § 194.

HOOFDSTUK III.

Verklarend Register der Plaatsnamen.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Abdinchof S. § 2.	Abbinghof (Paderborn).	Abding + hof.
Abdinclande Fr. § 11. (prov. Groningen)		Abding + land.
Adanhe Fr. § 96 Opm. (bij de Eems in O.-Fr.)		Ado + aha.
Adene S. § 94 Opm. 1. (kr. Hamm)		"
Adulfashem Fr. § 154. (prov. Groningen?)		Adulf + hêm, heim.
<i>aha.</i>		<i>aha</i> = water, stroom; vgl. Ohd. <i>aha</i> . Ags. <i>ed</i> , OFri. <i>â</i> , <i>ê</i> , On. <i>â</i> , Got. <i>aha</i> , Lat. <i>agua</i> ; komt als tweede lid van een compositum voor o. a. in: Adanhe, Adene, Longanha, Markaa, enz. (zie §§ 94—97).
<i>ah.</i>		<i>ah</i> = akker, Ohd. <i>ah</i> ; vgl. Dwtb. i. v. <i>Acht</i> : 1,165, en <i>Acht-</i> <i>wort</i> (= aht + wurd): 1,172.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Ahtisberga S. § 1 & § 28. <i>akkar.</i>	Echthausen (a./d. Ruhr).	aht + berg. <i>akkar</i> = akker, voor- komende in de verbin- ding: aldunakkaron.
Alberge S. § 1.	Albergen (Twente).	al + berg.
Aldenburch S. § 57.	(Westfalen, N. v. d. Lippe)	ald + burg.
Aldenrenen S. § 149.	Rheine.	ald + rên.
Aldenrôtha S. § 165.	?	ald + rôth.
Aldenthorp S. § 158.	(kr. Bueren)	ald + thorp.
Aldgropesheim Fr. § 155	(bij Zurig, Friesland)	ald + ? + hêm, heim.
Aldonhufle S. § 66.	Aldenhövel (West- falen).	ald + hubil.
Aldunakkaron S. § 1.	(geen eigennaam)	ald + akkar.
Almeri Fr. § 16. <i>ambaht, ambeht.</i>	de Zuiderzee.	al + meri < mari. <i>ambaht, ambeht</i> = ambt, leen, hoorig dorp; vgl. Ohd. <i>ambaht</i> , Ags. <i>ombeht</i> , OFri. <i>ambet</i> , Os. <i>ambaht</i> , Got. <i>and- bahti</i> .
Ambetthorpa S. § 1.	(Westfalen)	ambet < ambaht + thorp.
Ambraki Fr. § 105.	(Oost-Friesland)	an (praep.) + brâk.
Ambreki Fr. § 106.	"	"
Ambrika Fr. § 107 Opm.	"	"
Ambriki Fr. § 107.	"	"
Amuthariouualde Fr. § 95.	Emmerwolde (Gron.).	aha + mûth + wald.

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

Amuthon Fr. § 95 & § 144 Opm.	Muiden (W. H. 1,34b) en Westereinden (Gron., W. H. 2,13b).	aha + mûth.
<i>anad.</i>		<i>anad</i> = eend, Ohd. <i>anut</i> , Ags. <i>ened</i> , Mnd. <i>aned</i> , in:
Anadopo S. § 6 & 10.	Ampen (kr. Soest).	<i>anad</i> + <i>apa</i> ?
Andladon Fr. § 156.	Andeelen (Gron.).	<i>and</i> + <i>lêda</i> .
Andleda Fr. § 154.	"	"
<i>angar.</i>		<i>angar</i> = grasveld, weide, bouwland; vgl. Ohd. <i>angar</i> , waarnaast On. <i>eng</i> , Ags. <i>ing</i> , OFri. <i>ing</i> (= weide), Ndl. <i>eng</i> (= bouwland).
Angere S. § 1.	de rivier de Anger.	
Angeromarkon S. § 4 Opm.	(nabij Ruhren Anger)	<i>Angar</i> + <i>mark</i> .
Anheri R. § 22.	(Rijnprovincie)	<i>an</i> + <i>har(i?)</i> .
Anholte S. § 62.	?	<i>an</i> + <i>holt</i> .
Aôstarhem R. § 177.	Oestrum (bij Moors).	<i>ôstar</i> + <i>hêm</i> , heim.
<i>apa.</i>		<i>apa</i> = water; als tweede lid van een compositum o. a. in: Anadopo, Arnapa, Hesapa, Hunepo, Kirsupu, Linnepe, enz.
<i>apuldar.</i>		<i>apuldar</i> = appelboom, Ohd. <i>affoltra</i> , <i>affultra</i> , Ags. <i>apulder</i> .
Apelderbeke S. § 6 & § 8.	Aplerbeck (kr. Hörde).	<i>apuldar</i> + <i>beki</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGENAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Apuldarohem S § 149.	(kr. Coesfeld)	apuldar + hêm, heim.
Arlo S. § 165.	Ten Arloo.	arn + lôh.
Armbugila S. § 66.	Arenbögel (kr. Reck- linghausen).	arn + bugil.
Arnapa S. § 6.	de rivier de Erft.	arn + apa.
Arnopa S. § 10.	"	"
Arnurd Fr. § 70.	Arnwerd (Gron.).	arn + wurth.
Ascanthorp S. § 1 ¹⁾ .	Aschendorf(a/d Eems).	Asco (asco?) + thorp.
<i>asc.</i>		<i>asc</i> = esch, Ohd. <i>asc</i> , Ags. <i>æsc</i> .
Ascasberg S. § 1.	Ascheberg (kr. Lü- dinghausen).	asc + berg.
Ascla Fr. § 174.	Esklum (bij Leer).	asc + lôh.
Asle S. § 169 Opm.	?	"
Ascmeri R. § 18 & § 22.	(kr. Moers)	asc + meri < mari.
Asningseli S. § 8.	?	Asning + seli (nom., of loc. van <i>sal?</i>).
<i>aspa.</i>		<i>aspa</i> (waarnaast <i>espe</i> , vgl. Espelo) = esp, Ohd. <i>aspa</i> , Ags. <i>æsp</i> , OFri. <i>espe</i> .
Aspanmora Fr. § 11 & § 131.	Spannum (Friesland).	aspa + môr.
Aspinmûre Fr. § 13 & § 132.	"	"
Astarlagi R. § 21.	Asterlagen (bij Moers).	ôstar + lag.
Astarlohon R. § 176.	?	ôstar + lôh.
Astonfelde S. § 28.	Ostenfelde (kr. Beckum).	ôstan + feld.

1) Ten onrechte opgenomen in § 11.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Aberesdung S. § 60.	Averdung (bij Dren- steinfurt).	o ^{bar} (?) + dung (?)
<i>awi</i> (<i>auwa</i> , <i>ô</i> , <i>ôia</i>).		Zie § 171; als tweede lid in: <i>Bredanoiu</i> , <i>Bredanaia</i> , <i>Hekoga</i> , <i>Lintdöwe</i> , <i>Mulenegia</i> , <i>Mulenoie</i> , <i>Stapuloge</i> , <i>Telgoia</i> , <i>Uuelloe</i> , <i>Uuelouue</i> .
Baflon Fr. § 173.	Baffo (Gron.).	? + l ^{ôh} (?).
Bak S. § 1.	(Ruhrgebied)	<i>bak</i> = rug, heuvelreeks, Ags. <i>bæc</i> , OFri. <i>bel</i> .
<i>bann</i> .		<i>bann</i> = gebied, vgl. Ndl. wildban, Ohd. Os. <i>ban</i> ; als tweede lid in: <i>Hasbenni</i> , <i>Hasibenni</i> .
<i>band</i> .		<i>bant</i> = landstreek, Ohd. <i>bant</i> , Ags. <i>bænd</i> , naast Ohd. <i>elibenzo</i> ; vgl. ook plaatsnamen als „De Bunt”, en Wright, Dial. Dict. 1,244: <i>bent</i> = open field; als tweede lid in: <i>Bracbanti</i> , Swif- tarbant.
<i>bar</i> .		<i>bar</i> = kaal, bloot, Ohd. <i>bar</i> , Ags. <i>bær</i> .
Barberge S. § 1.	Warberg (Westfalen).	<i>bar</i> + berg.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
<i>barg.</i>		<i>barg</i> , wellicht te vergelijken met Mnd. <i>barch</i> , Mnl. <i>berch</i> , <i>barch</i> (= schuur voor hooi of koren)?
Barghus S. § 139.	Volgens Jacobs p. 29 <i>barg</i> + <i>hûs</i> . a. 3, p. 30: „der Haupthof von Werden.”	
Barle S § 169 Opm. (Ruhrgebiet?) <i>beki.</i>		<i>bar</i> + <i>lôh</i> (?) <i>beki</i> = beek; als tweede lid in: Apelderbeke, Dalbeke, Diapanbeke, Ekesbiki, Gelobach, Hengistasbeke, Crumbeke, Perbach, Potherbeke, Rotbeke, Susilbeke Thahsbeki, Thasbiki enz.
Bekehem S. § 8.	Beckum.	<i>beki</i> + <i>hêm</i> , heim.
Bekisete S. § 102.	Bexten (bij Salzbbergen).	<i>beki</i> + <i>set</i> .
Bekestere V. § 27.	(Veluwe)	<i>beki</i> + ?
Bekesteren V. § 27.	”	”
Bekistere V. § 27.	”	”
Benedloge S. § 47.	Bentlage (bij Rheine).	<i>binut</i> + <i>lag</i> .
<i>berg.</i>		<i>berg</i> = berg, heuvel; als tweede lid in: Ahtisberga, Alberge, Ascasberg, Barberge, Caliuuenberge, Koston-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		berga, Stakelenberge, Tafalbergon, Thribergi, enz.
Bergarahuson R. § 36 & § 145.	Bergerhausen (kr. Duisburg).	? + hûs.
Bergarohusen R. § 145.		"
Berghem S. § 28.	Berchem (O. van Hagen).	berg + hêm, heim.
Berkhoven S. § 28.	Berghofen (bij Dort- mund).	berg + hof.
<i>berka, berk.</i>		<i>berka, berk = berk,</i> <i>Ohd. birca, Ags. birce,</i> <i>beorc, Mnl. berke, berk;</i> als tweede lid in: Malberke?
Berklingi S. § 42.	?	? + ing (= akker, weide)?
Berugtanscotan V. § 93.	Schouwenburg (bij Doornspijk, vroeger <i>Schotenburg</i>).	berht + scot.
Biastun S. § 182.	Beesten (bij Rheine).	dat. plur. van <i>biost</i>
Bieston S. § 183.	Biesten (bij Ankum).	= verhooging; vgl.
Bestene S. § 184.	Beesten (bij Rheine).	Wright, Dial. Diet.: <i>biest</i> , a wen-like pro- tuberance on the stem of a growing tree; Middendorff: <i>beosting</i> , <i>bysting</i> scheint eine Bodenschwellung, An- höhe zu bedeuten.
Biddinheim Fr. § 155.	Bingum (O.-Friesl.).	Bidning[a] (naast den

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		geslachtsnaam Bindin- ga?) + hêm, heim.
Bidningahuson V.	(Veluwe)	Bidninga + hûs.
Bidningahusun V.	"	"
§ 147.		
Bilemerc S. § 4 Opm.	Bilmerich (bij Unna).	Bili + mark.
Bilemirco S. § 4.	"	"
Bilimerki S. § 3.	"	"
<i>binut.</i>		<i>binut</i> = bies, Ohd. <i>bi- nuz</i> , Ags. <i>binet</i> , <i>bent</i> (vgl. Bentley).
Binedheim S. § 45.	Bentheim.	binut + hêm, heim.
Binchorst S. § 58.	Binkhorst (Twente).	bink + horst, hurst.
Binkhurst S. § 42.	"	Is <i>bink</i> wellicht in ver- band te brengen met Ags. <i>bing[e]</i> = kloof, diepte?
Birgithi Fr. § 33.	(bij Leer)	berg + collect. suffix <i>-ithi</i> .
Birkethe R. § 37.	Birgden (kr. Lennep).	berk + collect. suffix <i>-ithi</i> .
Bisisheim Fr. § 155.	Biessum (Gron.).	bise (?) + hêm, heim.
Biscopinghusen S. § 43.	Bisping (onder Bo chum).	biscoping + hûs.
Blidgerinemat V.	(Veluwe)	Blidgering (vgl. den Frieschen mannen- naam Blÿde, Blÿde) + mâth.
Blidgerinemath V.	"	
§ 111.		
Bodonburion S. § 140.	?	bodo + bûr[i]?
<i>bod.</i>		<i>bod</i> = bevel, en dan wellicht ook de

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		plaats, waarheen het volk ontboden werd, vgl. OFri. <i>bod</i> , Mnd. <i>bot</i> (- <i>brief</i>).
Bódsnippi S. § 29.	Bossendorf (bij Hal- teren).	<i>bod</i> + <i>snep</i> .
Buodsnepa S. § 28. <i>bók</i> .		" <i>bók</i> = <i>beuk</i> , Ohd. <i>buochá</i> , Ags. <i>bóc</i> , OFri. <i>bók</i> , Mnl. <i>boek</i> , <i>boke</i> .
Bokholte S. § 122.	Bocholt.	<i>bók</i> + <i>holt</i> .
Búkholt S. § 124.	"	"
Bokhursti V. § 88 & § 137.	Boekhorst (bij Span- keren).	<i>bók</i> + <i>hurst</i> .
Bochúrsti V. § 91 Opm. & 137.	Boekhorst.	"
Búchurst V. § 137.	"	"
Borgthorpe S. § 58.	Bottrup (kr. Reckling- hausen).	<i>borg</i> , <i>burg</i> + <i>thorp</i> .
Burgthorpe S. § 17.	"	"
Borthorpe S. § 58.	"	"
Borken S. § 58.	Borken.	volgens Tibus' Beiträge p. 81. een dat. plur. van <i>bork</i> (= schors, bast).
<i>braht</i> .		<i>braht</i> heeft volgens Jellinghaus, Altwestf. Ortsnamen, p. 6 de beteekenis „bergwoud”; als tweede lid in: Feldbrahti, Fussenbraht, Kirsbraht, Kirs-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		bretthe, Velbraht, Velbrehte, Velbretthe.
Brahtbeki § 4 Opm. <i>brák.</i>	Brabeck (bij Dorsten).	braht + beki. <i>brák</i> = braak, Ohd. <i>brách</i> , <i>brácha</i> of <i>bráck</i> -land, Mnd. <i>brake</i> ; als tweedelid in: Ambraki, Ambreki, Ambriki, Ambríka, Embríko, Ombríki.
Bracbanti S. § 98.	(kr. Hamm)	<i>brák</i> + band.
Brakele S. § 169 Opm.	Brakel (bij Dortmund).	<i>brák</i> + lóh (?).
Braclog V. § 111. <i>brám</i> , <i>brámo</i> .	(Veluwe)	<i>brák</i> + lag. <i>brám</i> , <i>brámo</i> = braam, doornstruik, vgl. Ags. <i>brôm</i> , Westf. <i>brám</i> , naast Ohd. <i>brámo</i> , <i>brâma</i> , Mnd. Mnl. <i>brama</i> ; als tweede lid in: Lobraman.
Bramseli S. § 98.	Bransel of Brasel?	<i>brâm</i> + seli.
Bredonmadun Fr. § 154.	?	<i>brêd</i> + madu.
Bredonoiu S. § 149.	Bredenei (bij Essen).	<i>brêd</i> + óia. (zie § 171).
Bredanaia S. § 171.	"	"
Bremen Fr. § 35.	Bremen.	dat. pl. van <i>brem</i> , <i>bremo</i> = doornstruik, <i>brem</i> , vgl. Mnd. <i>breme</i> , Mnl. <i>breme</i> , <i>brem</i> .
Brenom Fr. § 35.	?	van <i>bren</i> , <i>breno</i> , <i>brena</i> (?) = ontginning

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		door verbranding? — Vgl. Ags. <i>bern</i> , <i>berning</i> , <i>berne-lác</i> .
Brette R. § 36.	(Rijnprovincie?)	Vgl. Eng. Dial. Dict. 1,397: <i>bret</i> = a portion of wood torn off with the strig.
Brihem S. § 114.	(bij Werden?)	brî (?) + hêm, heim; <i>brî</i> = brij? hier: brok- kelige bodem? vgl Ndl. Wdb i. v. <i>brij</i> .
Brimnum V. § 55.	Brummen (bij Zutfen).	van <i>brimna</i> = doorn- struik, brem, Ohd. <i>brimna</i> , Mnl. <i>brimne</i> , <i>bremne</i> .
Brumnum V. § 55 Opm.	"	
<i>brink</i> .		Zie Engl. Dial. Dict. i. v. <i>brink</i> (= hoogte, helling, weide, bouw- land), vgl. Mnd. Mnl. <i>brink</i> , Westf. <i>brink</i> ; als tweede lid in: Vinkenbrinke.
Broke S. § 126.	(bij Velbert, kr. Hagen).	<i>brôk</i> = moeras (sige streek), Ohd. <i>bruoch</i> ,
Brûke S. § 128.	"	Ags. <i>brók</i> , OFri. <i>brôk</i> ;
Bruoke S. § 128.	"	als tweede lid in:
Brueke S. § 129.	"	Friesonbruoke, Cur- tonbroke, Sunnasbroke.
Brûke S. § 129.	"	Suthanbroke.
Brugele S. § 66.	(bij Bochum?)	van <i>brogil</i> = begroeid moeras; volgens Nom.

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

		geogr. 3,329 = Ohd. <i>brogil</i> , MLat. <i>brogilus</i> (= moerassig, met struikgewas begroeid land); vgl. de plaats- namen <i>Breugel</i> (Noord- Brab.), <i>De Breul</i> (bij Velp) enz.
Bruguuinkila S. § 42.	(am Lippischen bruch, Tibus)	brôk (?) + winkil.
Bruchusen S. § 123.	Bruckhausen (Ruhr- gebied).	brôk + hûs.
Brumilinthorp S. § 65.	(aan de Lippe)	brumilin + thorp; <i>brumilin</i> = brum- mel, brommel, vgl. Engl. Dial. <i>brymble</i> (with euphonic <i>b</i> and consequent shortening of vowel, Murray's New Engl. Dict. i. v. <i>bramble</i>), een dimi- nutiefvorm van Ags. <i>bróm</i> .
<i>brunno, burn.</i>		<i>brunno</i> (waarnaast ook <i>burn</i> voorkomt) = bron, Ohd. <i>brunno</i> , Ags. OFri. <i>burna</i> , Os. <i>brunno</i> , Mnd. Mnl. <i>born</i> ; als tweede lid in: Hauenburnen, Here- burne, Paderborun,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Brunsten S. § 60 & § 149.	(onder Ruschede, Westfalen)	Paderburne, Sunno- burnon. brun < burn + stên.
Brunuurd Fr. § 72. <i>bugil, buhil.</i>	Borner (Gron.).	brun < burn + wurth. <i>bugil, buhil</i> = heuvel, hoogte, waarschijnlijk staan hier <i>g</i> en <i>h</i> in „grammatischer Wech- sel”; Kluge geeft <i>bühel</i> , Ohd. <i>buhil</i> , Idg. * <i>bhūk</i> , * <i>bhūg</i> ; als tweede lid in: Armbugila, Isen- bule, Langenbugele, Langenbūgele, Swanas- bugila.
Bukhem S. § 123.	P	bôk + hêm, heim.
Bunlaron S. § 60.	Bulderen (kr. Coes- feld).	bun (P) + hlâr[a]? Vgl. voor het eerste lid Du Cange i. v. <i>buna</i> : modus agri certis limitibus seu bonnis definitus, idem quod bonnarium; dus: begrensde akker.
Bulloron (Buldoron) S. § 103a.	”	
Bullere S. § 102.	”	
Bunnegao R. § 178. <i>bâr.</i>	de Bonn-gouw.	bun (?) + gawi. <i>bâr</i> , = woning boer- derij, vgl. Ags. <i>bâr</i> , On. <i>bâr</i> , naast Mnd. <i>bure</i> , Mnl. <i>buer</i> , <i>bure</i> ; als tweede lid in: Bodonburion, Scupe-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
		lenbære, Uuestarburon, enz.
Bûron S. § 142.	Buer (kr. Reckling- hausen).	dat. pl. van <i>bâr</i> .
Burhem Fr. § 143.	(Oost-Friesland?)	bûr + hêm, heim
Burch R. § 80.	(Rijnprovincie)	<i>burg</i> = burcht, stad, vlek, vgl. Ohd. <i>burg</i> , Ags. <i>burh</i> , OFri. <i>burch</i> , Mnd. <i>borch</i> , Mnl. <i>borch</i> , <i>burch</i> ; als tweede lid in: Aldenburch, Duis- burg, enz.
Burk S. § 57.	Bork (kr. Lüding- hausen).	burk, bork? vgl. Ti bus' Beiträge p 81.
Burlo V. § 139.	Hoog Buurlo (Ve- luwe).	bûr + lôh.
<i>dal</i> .		<i>dal</i> = dal, als tweede lid in: Kugulendal, Cu golondale, Uulfdalon.
Dalebeke R. § 22.	Dalbeck (Rijnprov.)	dal + beki.
Dalahêm S. § 150.	Dalm (Dreingau).	dal + hêm, heim.
Dalauuik S. § 3 & § 113.	Delwig (bij Unna).	dal + wîk.
Daleuuc S. § 3.	"	"
Dalewic S. § 3.	"	"
Deleuuc S. § 3.	"	"
Damhuson Fr. § 11.	(Oost-Friesland)	dam + hûs; <i>dam</i> = dam, OFri. <i>dam</i> , <i>dom</i> , On. <i>dammr</i> , Mhd. <i>tamm</i> , Mnd. Mnl. <i>dam</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Deddingiuuerbe Fr. § 13.	Dedgum, Dedgeburen (Friesland).	Deddo + gi-huuerbi.
Delen R. § 158.	(Rijnprovincie)	<i>dêl</i> = deel, Ags. <i>dæl</i> , OFri. <i>dêl</i> , Mhd. <i>teil</i> , Mnd. Mnl. <i>dêl</i> .
Diapanbeci S. § 182.	(bij Werden)	diap + beki; <i>diap</i> , <i>diop</i> = diep, Ohd. <i>tiof</i> , <i>tiuf</i> Ags. <i>deóp</i> , OFri. <i>diap</i> , <i>diep</i> , Mnd. <i>dêp</i> , Mnl. <i>diep</i> .
Distilheim S. § 42.	(kr. Recklinghausen)	distil + hêm, heim.
Diurandasrip Fr. § 116.	Duurswold (Gron.).	? + rîp.
Diuridesrip Fr. § 116.	"	"
Driuonek S. § 149.	Drevenack (bij Schermbeck)?	Drîb(o?) + êk, eik.
Driuonaiki S. § 150	"	"
Opm.		
Duisburg R. § 80.	Duisburg (Rijnprov.).	Duis (Dûs?) + burg.
Dulmine S. § 9.	Dülmen.	Dul(Dulg?) + manni(?).
Dulmini S. § 4.	"	"
<i>dung.</i>		<i>dung</i> (= mest en woonplaats?), Ohd. <i>tunc</i> , OFri. <i>dung</i> , Mnl. <i>done</i> ; als tweede lid in: Aberesdung, Hulsdunc, Hulsdungen, Lonendung.
Dungasthorpe S. § 60.	Düngstrup (bij Wilsdeshausen).	dung + thorp.
Duveneik S. § 140 & § 150.	(Oost-Westfalen?)	dûba + eik.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
<i>Eiklo</i> S. § 150.	Eikloh (kr. Lippstadt).	eik + lôh; <i>êk</i> , <i>eik</i> = eik, als tweede lid in: Driuonek, Driuonaiki, Duveneik, Siuonekon.
<i>Einhurst</i> S. § 151.	(kr. Meschede)	ein + hurst.
<i>Ekesbiki</i> S. § 9 & § 149.	Eckenboeck (bij Dronsteinfurt).	êk + beki.
<i>Elepe</i> S. § 8.	(Westfalen)	? + apa.
<i>Elliberga</i> S. 3.	Elbergen (a/d Haase).	elli (naast al) + berg.
<i>Elmhurst</i> S. § 28.	Elmenhorst (kr. Lüdinghausen).	elm (= olm) + hurst.
<i>Embrike</i> Fr. § 107.	(Oost-Friesland)	an (praep.) + brâk.
<i>Emegtiochi</i> Fr. § 16 & § 197.	(Oost-Friesland)	Eming (?) + tioh.
<i>Emescare</i> S. § 8 & § 101.	de rivier de Emscher.	Eme (< Ami) + scâra.
<i>Emisgoa</i> Fr. § 16 & § 175.	de Eemsgouw (Oost-Friesland en Oost-Groningen).	Eme (< Ami) + gawi.
<i>Endesueldes</i> R. § 36.	(Rijnprovincie)	endi + feld.
<i>Enedsee</i> Fr. § 157.	Edens (Friesland)?	enid, anad (?) + sêo.
<i>Enedsee</i> Fr. § 157.	"	"
<i>Eneri</i> S. § 149.	Einern (bij Hagen).	<i>ênari</i> (?), wellicht te vergelijken met Ags. <i>ânsête</i> (= bewoner van een alleenstaande hoeve).
<i>Eyneren</i> S. § 150.	"	"
<i>Enun</i> Fr. § 154.	Ecnun (Gron.).	ên, ein (numerales).
<i>Einen</i> Fr. § 155.	"	"
<i>Einingi</i> Fr. § 155.	"	" + suffix-ing (?).
<i>Englandi</i> V. § 25.	Englanderholt (Vel.).	eng, ing + land; het

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<p>eerste lid = akker, weide, Ags. <i>ing</i>, On. <i>äng</i>, Mnl. <i>enc</i>, <i>enge</i>; vergelijk ook Ohd. <i>angar</i>; of is dit wellicht <i>eng</i> (= nauw) Ohd. <i>angi</i>, <i>engi</i>, Mhd. <i>enge</i>, Got. <i>aggrus</i>? In de namen op <i>-ingi</i>, <i>-ingon</i>, (Berklingi, Ein-<i>ingi</i>, Losengen, enz.) kan echter een patronymicum schuilen.</p>
<i>Erca</i> (<i>Herca</i>) V. § 40.	<p>Ark (Veluwe; vgl. <i>erk</i>, <i>ark</i> (? = kast, voor den klinker: Van kist), vgl. Ohd. <i>archa</i>, Schothorst, Dial. der Ags. <i>earc</i>, <i>arc</i>. N. W.-Veluwe, § 62).</p>	
<i>Ermela</i> V. 56 & § 180.	Ermelo (Veluwe).	<p>irmin (?) + lôh; vgl. voor het eerste lid Os. <i>irminman</i>, <i>irminthiod(a)</i>.</p>
<i>Ernauurd</i> Fr. § 33.	Arnwerd (Gron.).	<p>ern + wurth; <i>ern</i> = huis, schuur, Ohd. <i>erin</i>, <i>arin</i>, Ags. <i>ærn</i>; in comp. met <i>wurth</i> te vergelijken met: <i>hêm-wurth</i>.</p>
<p><i>Eranbrahtastuchiu</i> Fr. (Oost-Friesland) § 197 Opm.</p>	Eranbraht + tich.	
<i>Erperothe</i> R. § 36.	Erprath (kr. Gelderen).	<p>erp (?) + rôth; <i>erp</i> = donkerkleurig (?), wel-</p>

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		licht te vergelijken met Ohd. <i>erpf</i> , Ags. <i>eorp</i> .
<i>Esele</i> S. § 8.	(kr. Recklinghausen)	vgl. Ohd. <i>esil</i> , Ags. <i>esol</i> , Os. <i>esil</i> ?
<i>Esmere</i> R. § 22.		zie Ascmeri.
<i>Espelo</i> S. § 3.	Espel (bij Lingen).	aspa, espa + lôh.
<i>Etonhische</i> S. § 114.	Lac. Arch. II, 227: Edo (Eto, Etto) + Ettinhische.	Edo (Eto, Etto) + hîwiski.
<i>Euuic</i> V. § 120.	Slijk-Ewijk (Betuwe).	?
<i>Euilancampa</i> S. § 8.	Evenkamp (bij Werne).	ebula(?) + kamp; <i>ebu-la</i> = abeel, witte populier(?), vgl. Eng. Dial. Dict. <i>ebble</i> , OFra. <i>abel</i> .
<i>Fahsi</i> S § 1.	Vasse (Twente).	misschien in verband te brengen met Ohd. <i>fahs</i> , Ags. <i>feax</i> (= haar)?
<i>Falufelda</i> S. § 6.	Vahlefeld (kr. Altena).	falu + feld; <i>falu</i> = vaal, Ohd. <i>falo</i> , Ags. <i>fealu</i> , Mnd. <i>vale</i> .
<i>Farngoa</i> S. § 172.	?	farn + gawi; <i>farn</i> = varen, Ohd. <i>varn</i> , Ags. <i>fearn</i> , Mnd. Mnl. <i>varen</i> .
<i>Federuurd</i> Fr. § 16.	Feerwerd (Gron.).	feder + wurth; <i>feder</i> = voorvaderlijk, OFri. <i>feder</i> ; vgl. ook Ags. <i>fæder-ædelo</i> , <i>fæder-geard</i> , (= paternum domicilium).

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Fehlere S. § 3.	Vechtel of Fechtler	faht(?) + hlâr[a]; <i>faht</i>
Fæhtlere S. § 3.	(a/d Lippe).	= kamp(?), vgl. Mnd. <i>vacht</i> naast <i>vecht</i> ; zie voor Ndl. <i>vechten</i> naast <i>vacht</i> : Tijdschr. Mij. v. Letterk. 20, 244.
<i>feld.</i>		<i>feld</i> = veld, als tweede lid in tal van namen (Astonfelde, Endesuel-des, Falufelda, enz.), met de vormen: -feld, -felda, -felde, -feldun; -veld, -velda, -velde, -veldes, -veldon, -vel-dun; -fildi (Stiuarna-fildi).
Feldbrahti R. § 20 Opm. & § 36.	Velbert (Rijnprov.).	feld + braht.
Fenni R. § 20.	Vinn (bij Moers).	<i>fanni, fenni</i> = veen, moeras, Ohd. <i>fenni</i> , Ags. <i>fenn</i> .
Fenniloea R. § 20.	Venlo (Limburg).	<i>fenni</i> + lôh.
Fimilon Fr. § 49.	Fimel (Gron.).	dat. plur. van <i>fimil</i> ? Is dit wellicht te vergelijken met het door De Haan Hetteema en Richthofen vermelde OFri. <i>fmelthing</i> , d. i. berechting der op het „bodthing” niet beeindigde zaken?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Firsni S. § 4.	Versen (bij Meppen).	<i>fersin</i> = vaars, vgl. Mhd. Mnd. <i>verse</i> , HD. <i>Färse</i> (zie Kluge i. v. <i>farre</i>).
Fislaca S. § 42.	Fischlaken (bij Werden).	fisk + laka.
Fiselacu S. § 6.	"	"
Fletharrothe S. § 184.	hofstede Vlederode (Twente).	<i>flêthar</i> (?) + <i>rôth</i> ; <i>flêthar</i> = vlier (?), vgl. Mnd. <i>vlêder</i> , Ndd. <i>flêder</i> , <i>fledder</i> (zie Franck, Etym. Wdb.).
Flidarloha S. § 182.	Flerlage (a/d Haase).	<i>flêthar</i> (?) + <i>lôh</i> .
Flidarloa S. § 183.	"	"
Flietherike S. § 183.	Flierich (kr. Hamm).	<i>fliot</i> + <i>herik</i> (? of wellicht: <i>flêthar</i> + <i>ik-suffix</i> ?); vgl. voor <i>fliot</i> , <i>fiota</i> = vliet: Ags. <i>flôet</i> , <i>fléote</i> , OFri. <i>flêt</i> , Mhd. <i>fliez</i> .
Fliotrikki S. § 181.	"	
Flethreke S. § 184.	"	
[Frethroke S. § 184.]	"	
<i>ford</i> .		<i>ford</i> = voorde, komt alléén voor als tweede lid van composita, b.v. Aldenforde, Hriasforde, Hriesforde, Langonforde, Longanforda, Sandforde, Tuiforde.
Forheti S. § 58.	(Munsterland)	<i>forha</i> + collect.-suffix? <i>forha</i> = pijnboom, Ohd. <i>forha</i> , <i>foraha</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Forsthuuila S. § 58.	Forsthövel (bij Stein-	forst + hubil; <i>forst</i> =
Forsthüele S. § 68.	furt).	bosch, woud, Ohd.
		<i>forst</i> ; als tweede lid
		in: Mallingforst.
Frekkenhurst S. § 57.	Freckenhorst.	Frekko + hurst.
Friesonbruoke S. § 128.	(Westfalen?)	Frêso + brôk.
Frilincthorpe S. § 114.	Frilentrop (kr.	friling + thorp; <i>friling</i>
	Meschede).	= vrije man, OFri.
		<i>friling</i> , Mnd. <i>vrilink</i> .
Frimarashem R. § 158.	Friemersheim (kr.	Frimar + hêm, heim.
Frimarasheim R. § 159.	Moers).	"
Frolinde S. § 42.	(bij Dortmund)	Frô (< Frauja?) + lind.
Fusnakkon S. § 61.	Vosnacken (bij Kup-	fuhs + hnakko
	ferdreh a/d Ruhr).	
Fussenbreht S. § 4	(bij Halver?)	fuhsin + braht; <i>fuhsin</i> ,
Opm. & § 61.		adj. van <i>fuhs</i> (= vos).
Galga(n) S. § 1.	(bij Lüdinghausen)	<i>galga</i> = galg, Ohd.
		<i>galgo</i> , Ags. OFri. <i>gal-</i>
		<i>ga</i> , Mnd. Mnl. <i>galge</i> .
Gallepe S. § 8.	(bij Velbert?)	Gall(o?) + apa.
Gillepe S. § 8.	"	"
<i>gard</i> .		<i>gard</i> = huis, Ohd.
		<i>gart</i> , Ags. <i>geard</i> , OFri.
		<i>garda</i> , Mnd. <i>gart</i> ; als
		tweede lid in: Sten-
		gardo.
Garrehemereke Fr.	(Oost-Friesland)	Ger(r)e, Gar(r)e (vgl.
§ 16.		Onomasticon Frisieum)
		+ ham-marki, hamriki.
<i>gat</i> .		<i>gat</i> = gat, Ags. <i>geat</i> ,

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT :

		OFri. <i>gat</i> , Mnd. Mnl. <i>gat</i> , als tweede lid in: Wintgaten?
<i>gawi, gô.</i>		zie § 172; als tweede lid in: Bunnegao, Emisgoa, Farngoa, Hasgoa, Nordgoa, Ruracgauua, Ruriegoa, Ruriegoo, Sothinge, Upgoa.
Gelebach R. § 18.	de Gilbach (bij	Gêlo (?) + beki.
Gilibechi R. § 20.	Neuss).	"
Gerzhem Fr. § 32.	Jarssum (O.-Friesland).	gers + hêm, heim; gers = gras, Ohd. <i>gras</i> , Ags. <i>gærs</i> , <i>græs</i> , OFri. <i>gers</i> , <i>gres</i> .
Gesscro R. § 158.	Geysteren (bij Kempen).	van een adj. <i>gês</i> = droog, dor? vgl. Ohd. <i>keisini</i> (= onvruchtbaarheid), Ags. <i>gæsne</i> (= onvruchtbaar.)
<i>gêst.</i>		<i>gêst</i> = hooge, weinig vruchtbare bodem, zandbodem, OFri. <i>gâst</i> , <i>gest</i> , Mnd. Mnl. <i>geest</i> ; vgl. Ohd. <i>keisini</i> (= onvruchtbaarheid), Ags. <i>gæsne</i> (= onvruchtbaar).
Gestbeke S. § 149.	(kr. Lüdinghausen)	<i>gêst</i> + beki.
Gestlaon S. § 169.	Geissler (kr. Beckum).	<i>gêst</i> + lôh.
<i>gêt.</i>		<i>gêt</i> = geit, Ohd. <i>keiz</i> ,

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Ags. <i>gât</i> , Mnd. Mnl. <i>geit</i> , <i>geet</i> .
Getakoton S. § 67.	?	<i>gêt</i> + <i>kot</i> .
Getfelden S. § 149.	(bij Barmen)	<i>gêt</i> + <i>feld</i> .
Getuurd V. § 88 & § 161.	(Betuwe)	<i>gêt</i> + <i>wurth</i> .
Gerzhem S. § 149.	(bij Borsum)	<i>gês</i> + <i>hêm</i> , heim (of wellicht verschreven voor: Gerzhem?).
Gezpurd V. § 161.	Gesperden (Betuwe).	<i>gês</i> + ?
<i>gi-huuerbi</i> .		<i>gi-huuerbi</i> = huis op een terp, vgl. Ags. <i>hwearf</i> , OFri. <i>warf</i> , <i>werf</i> , Mnd. <i>werf</i> ; als tweede lid in: Dedingiuuerbe en Uuigeldasgihweruia (dat. sing.).
Giesthuuila S. § 152.	Geisthövel (bij Aken).	<i>gêst</i> + <i>hubil</i> .
Gladbeki S. § 1.	Gladbeck.	<i>glad</i> + <i>beki</i> ; <i>glad</i> = glad, glanzend, Ohd. <i>glat</i> , Ags. <i>glæd</i> , OFri. <i>gled</i> , Mnd. Mnl. <i>glad</i> .
Glitenberge S. § 114.	Glietenberg (kr. Altena).	<i>glît</i> [en?] + <i>berg</i> ; <i>glît</i> (adj. = glanzend?), wellicht te vergelijken met Ohd. <i>glîz</i> , Ags. <i>glît</i> , OFri. <i>glêd</i> ?
Goara S. § 64 Opm.	Gahr (bij Beckum).	<i>gor</i> (= vuil, modder), Ohd. Ags. <i>gor</i> , Mnd.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<i>gor</i> , Mnl. <i>goor</i> , <i>gore</i> (rekking voor <i>r</i> ?).
Granauurđ Fr. § 105.	Garnwerd (Gron.).	<i>grân</i> + <i>wurth</i> ; <i>grân</i> = <i>grân</i> um; vgl. Mnl. <i>grein</i> , Fra. <i>grain</i> ; zie Jellinghaus p. 27.
Granavurđ Fr. § 105.	"	
Grauen S. § 6.	(Kr. Münster)	<i>graf</i> = het gegravene, groeve, Ohd. <i>grab</i> , Ags. <i>græf</i> , OFri. Mnd. Mnl. <i>graf</i> .
Grauwinkil R. § 51.	Krähwinkel (bij Velbert).	<i>krâ</i> + <i>winkil</i> ; of is het eerste lid teverge- lijken met Ohd. <i>grâ(w)</i> , Ags. <i>græg</i> , OFri. <i>grê</i> , Mnd. Mnl. <i>grau</i> ?
Grudinon R. § 136.	Gruiten (kr. Elber-	wellicht in verband te
Grutininon R. § 136.	feld).	brengeu met OFri. <i>grôde</i> , Mnd. <i>gode</i> , <i>grude</i> , Mnl. <i>groede</i> , <i>groete</i> ; misschien ook te vergelijken met Ags. <i>grônne</i> < <i>grôdne</i> (=
		het ontgonnen land)?
Grânlo S. § 123.	Grollo (Drente).	<i>grôni</i> (= groen) + <i>lôh</i> .
Grânnewiht S. § 128.	"	<i>grôni</i> + ?
Gruntenscethe R.	(bij Velbert)	? + <i>scêtha</i> .
§ 158.		
Hadimari S. § 101.	(Westfalen)	? + <i>mâr</i> ; of is dit een persoonsnaam?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Hafekeshurst S. § 6.	(kr. Beckum)	habuk (= havik) + hurst.
Hagenbeke S. § 6.	Havixbeek (kr. Münster)²	hago (= omheining, bezitting) + beki.
Hallo R. § 18.	(a/d Erft)	halla = overdekte ruimte, Ohd. <i>halla</i> , Ags. <i>heall</i> , Os. <i>halla</i> , Mnd. Mnl. <i>halle</i> , Ndl. <i>hal(le)</i> .
Halon R. § 21.	(onder Friemers- heim)	hal (adj. = dor, droog), of <i>hala</i> (= droge plaats), Mnl. <i>hael</i> , Kiliaen: <i>hael</i> (= sic- cus, aridus); vgl. Os. (Hel. C. 2573) uerpan it an bittar fuir, laton it thar <i>haloian</i> heta logna; — als tweede lid in: Nordhalon.
Haluenchuson V. § 147.	Halvinkhuizen (bij Putten).	Halbing + hús.
Haluerinchuson V. § 147.	"	Halbering (?) + hús.
Haluerscetha S. § 149.	Halverscheidt (kr. Altena).	half + scêtha.
<i>ham.</i>		<i>ham</i> = bewoonde, be- woonbare plaats, Ags. <i>ham</i> , <i>hom</i> (= woon- plaats, omheinde be- zitting), OFri. <i>ham</i> , <i>hem</i> , <i>him</i> , Mnd. Mnl.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<i>ham</i> (= omheind stuk land), Westvl. [<i>h</i>]am (= weide), vgl. Mnl. Wdb. van Verdam i. v. <i>ham</i> ; als tweede lid in: Scapham, Schaep-hem, Sumerhamen.
Hamarithi S § 6.	Hemmerde (bij Unna).	hamar + collect.-suffix <i>-ithi</i> .
Hamarstein R. § 21 & § 160.	(kr. Elberfeld)	hamar + stein.
Hamhusun Fr. § 11.	(Oost-Friesland)	ham + hûs.
Hamma S. § 1. <i>ham-mariki</i> , <i>hamriki</i> .	Hamm (bij Werden).	zie <i>ham</i> . <i>ham-mariki</i> , <i>hamriki</i> = dorpsmarke, gemeente, OFri. <i>hamreke</i> , <i>hemriki</i> ; als tweede lid in: Garrchemereke en Roderhemmrike.
Hanauic S. § 6.	Hennewich (bij Horst-mar).	hana (= haan) + wîk.
Hanepc S. § 8.	(Westfalen)	hana (?) + apa.
Haningham Fr. § 15. <i>har</i> .	?	Haning + hêm, heim. <i>har</i> = scherpe kant, hoogte, Eng. <i>harrow</i> ? Vgl. Tibus' Beiträge, p. 42: <i>har</i> , die Schneide des Messers; Gron. dial. <i>âren</i> , <i>ârtuug</i> ; als tweede lid in: Anheri, Hrenheri, Lutheri,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Manari, Manheri On- here, Renere, Renhere, Reyneren, Uuanheri, Wenari, Wenere, Uueinere?
<i>hard, harth.</i>		<i>hard, harth</i> = woud- streek, Ohd. <i>hart</i> , <i>hard</i> , Ags. <i>harað</i> , <i>hared</i> (Middendorff, p. 66), Mnl. <i>haard</i> (zie Nom. geogr.); als tweede lid in: Hosan- harth en Mesenhard. <i>hara</i> = hoogte, vgl. OFri. <i>har</i> (Richthofen i. v. <i>hach</i>).
Hare S. § 8.	(bij Werne)	zie Hare.
Harun Fr. § 15.	?	zie Hare.
Hasalbeki R. § 21.	Hasselbeck (bij Kai- serswerth).	hasal + beki; <i>hasal</i> , <i>hasil</i> = hazelaar, Ohd. <i>hasel, hasala</i> , Ags. <i>hæ-</i> <i>sel</i> , Mnd. Mnl. <i>hasel</i> .
Hasbenni V. § 25.	Heesbeen (bij	? + bann.
Hasibenni V. § 25.	Heusden).	
Haselo S. § 6.	Hasseloo (Twente).	hasal + lôh.
Hasgo S. § 172.	Hasegau.	? + gawi, gô.
Haslun Fr. § 15.	Hieslum (Friesland).	hasal?
Hatheim V. § 162.	Hattum (Veluwe).	hat(?) + hêm, heim; het eerste lid wellicht te vergelijken met HD. Hatzhaus (= jacht- huis)?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Hattorpa R. § 18.	Atrop (kr. Moers).	hat (?) + thorp.
Hauenburnen R. 21.	Hambarn (kr. Duis- burg).	haban (?) + burn (naast brunno); <i>haban</i> = ha- ven, Mnd. <i>haven</i> , naast Ags. <i>hæfene</i> , Mnd. Mnl. <i>havene</i> .
Haxna Fr. § 104.	Haxne (bij Hatzum,	<i>hâxna</i> = (knie-) bocht,
Haxne Fr. § 104.	a/d Eems).	Ohd. <i>hahsa</i> , Ags. OFri. <i>hōxene</i> , Mnl. <i>haessene</i> .
Hekoga S. § 28.	(a/d Lippe?)	hek (?) + awi, ôia; <i>hek</i> = laag en steke- lig struikgowas? Vgl. Dwtb. i. v. <i>hecke</i> 2; Mnd. <i>heck</i> , Mnl. <i>hecke</i> , <i>hec</i> , Westf. <i>heck</i> .
Helagonufiatun Fr. § 154 & § 187.	(Oost-Friesland)	hêlag + fliot.
Heliueldon S. § 30.	Hellefeld (bij Arns-	heli (?) + feld; <i>heli</i>
Heliueldun S. § 30.	berg).	wellicht voor <i>helli</i> = helder, Ohd. <i>helli</i> , Mnl. <i>hel(der)</i> ?
Hello V. § 25.	Het Groot Hell (bij Putten).	<i>heldi</i> = helling, wel- licht Ohd. <i>halda</i> , Mnd. Mnl. <i>helle</i> ? Als tweede lid in: Ilapanheldi, Lâpanheldi, Loupan- helderomarko, als <i>-hel-</i> <i>da</i> in: Lopanhelda, als <i>-hilde</i> in: Lopenhilde. <i>hêm</i> , <i>heim</i> = woon- plaats, heem, Ohd.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<p><i>heim</i>, Ags. <i>hám</i>, OFri. Os. <i>hēm</i>, Mnd. Mnl. <i>heem</i>; in 't Saksisch gebied 63 vormen met <i>ê</i>, 44 met <i>ei</i>, 1 met <i>è</i>, 1 met <i>i</i>; in 't Friesche gebied 69 vormen met <i>ê</i>, 4 met <i>ei</i>; in de Rijnstreken 20 vormen met <i>ê</i>, 22 met <i>ei</i>; op de Veluwe c. a. 10 met <i>ê</i> en 3 met <i>ei</i>. Zie voor de volledige lijst der gevonden namen: <i>Appendix I</i>.</p>
Hemcsnc S. § 30.	Hemsen (kr. Meppen).	<p><i>hemes</i> (?) = <i>althaea officinalis</i>, wilde malve of kaasjeskru'd, Mnl. <i>heems</i>?</p>
Hemiscara S. § 8.	de rivier de Emscher.	zie <i>Emiscara</i> .
Hemmesuuerthe R. § 20 & § 36.	Hemmerden (kr. Geldern).	<p><i>hemes</i> (?) + <i>werith</i>, <i>werth</i>.</p>
Hengistasbeki S. § 3.	Hinsbeck (bij Wer-	hengist + beki.
Heingistbeki S. § 4.	den).	
Henricaskirikun Fr. § 49.	(prov. Groningen)	Henric + kirika.
Here S. § 8.	De Haar (bij Oldenzaal).	zie <i>har</i> .
Hereberge R. § 22 & § 36.	(onder Velbert)	<p><i>heriberga</i> = <i>castra</i>, <i>hospitium</i>, Ohd. <i>heriberga</i>, Mhd. Mnd.</p>

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
		<i>herberge</i> , Mnl. <i>herberghe</i> ?
Hereburne S. § 57.	Herbern (bij Drensteinfurt).	? + burn (naast brunno).
<i>herik</i> .		<i>herik</i> = struikgewas(?), wellicht oorspr. <i>herig</i> , <i>herug</i> , Ohd. <i>harug</i> , <i>haruc</i> , Ags. <i>hearg</i> , <i>herg</i> , <i>herig</i> , On. <i>hörgr</i> ? Als tweede lid in: Flethreke, Flietherike, Fliotrikki, Frethreke?
Hernhuson S. § 149.	(Westfalen?)	<i>hërro</i> + <i>hûs</i> .
Hersebruke S. § 137.	Hersebrock (kr. Wiedenbruch).	hers (naast hors, hross) + brök.
Herte S. § 28.	Herten (bij Recklinghausen).	<i>herut</i> , <i>hirut</i> , <i>hert</i> = hert, Ohd. <i>hiruz</i> , Ags. <i>heorot</i> , enz.
Hertfelde S. § 28.	Herzfeld (kr. Bochum).	<i>hirut</i> , <i>hirt</i> , <i>hert</i> + <i>feld</i> .
Hirtfelde S. § 29.	"	"
Hirutfeld S. § 31.	"	"
Hirutfelda S. § 31.	"	"
Hirutfeldon S. § 31.	"	"
Hirutuelde e. t. q. S. § 31.	"	"
Hese S. § 149.	Heisingen (a/d Ruhr).	<i>hësi</i> = bosschage; Förstemann II, 797 vergelijkt Ags. <i>hëso</i> , MLat. <i>hesia</i> , <i>heisa</i> , <i>aisia</i> ; Middendorff p. 68: <i>hëse</i> , <i>hÿse</i> (= woudstroek); als tweede lid in: Ra-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
		pilarohesi, Rapilarahesi.
Hesapa S. § 6.	de rivier de Hesper.	hêsi + apa.
Hesepe S. § 8.	"	"
Hethuson S. § 149.	(Westfalen)	hêt + hûs; hêt = heet, Ohd. <i>heiz</i> , Ags. <i>hât</i> , OFri. Os. <i>hêt</i> , Mnd. <i>hêt</i> , Mnl. <i>heet</i> .
Hetiloa S. § 149.	Heitel (bij Rheine).	hét + lôh.
Heuinni S. § 8.	Heven (bij Hattingen).	<i>hebinna</i> = weide? vgl. Mnd. <i>heven</i> (= weide), Mnl. <i>hevene</i> , <i>hevenne</i> (Mnl. Wdb. 3, 415); eigenlijk een landmaat, in Zeeland 200 gemeten, vgl. Oorkb. v. Holland en Zeeland 2, 150a.
Halten S. § 42.	(onder Elfter, bij Ulsen)	<i>hilt</i> = hoogte, te vergelijken met Mnl. <i>hilt</i> , naast <i>hille</i> , <i>hil</i> , Eng <i>hill</i> .
Hintisle R. § 177 Opm.	(bij Duisburg)	? + lôh (?); of is het tweede lid: <i>hléo</i> (vgl. Förstem. II, 812)?
Hirminlo V. § 55.	Ermelo (Veluwe).	zie Ermela.
<i>hîski</i> , <i>hîsche</i> .		<i>hîski</i> , <i>hîsche</i> = familie, Ohd. <i>hîwiski</i> , Ags. <i>hîwisc</i> , OFri. <i>hiskthe</i> , Os. <i>hîwiski</i> , Mnl. <i>husch</i> ; als tweede lid in: Etonhische.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Hlslam S. § 113.	de rivier de Yscl.	<i>i</i> + l-suffix? Deze woordstam <i>i</i> te vergelijken met Holl. <i>Y</i> , Cart. Egm. <i>Hi</i> ?
<i>hlák.</i>		zie Lahsetiun.
Hlara Fr. § 105.	(Oost Friesland)	<i>hlâr</i> , <i>hlâra</i> met on-
Hlare Fr. § 105.	„	zekere beteekenis; wellicht is het verwant met Gri. <i>σκληρός</i> , <i>σκληρός</i> , welks beteekenis „terra aspera” wel niet die van <i>hlâr</i> [a] zal zijn; als tweede lid komt het woord o. a. voor in: Bunlaron, Hoglere, Meronhlare enz.; namen op „-leri, -lere” zouden echter ook tot <i>leheri</i> of tot een Ohd. Os. <i>lâri</i> (= leeg) kunnen behooren.
Hlarashem V. § 112.	Leersum (Utrecht).	<i>hlâr</i> [a] + <i>hêm</i> , heim
Hlarfiata Fr. § 187.	Larrelt (O-Friesland).	<i>hlâr</i> + <i>fiot</i> .
Hleon S. § 153.	(bij Ahlen, Dreingan)	<i>hlêo</i> = helling, heuvel, Ohd. <i>hlêo</i> , Ags. <i>hlêw</i> , <i>hlâw</i> , Os. <i>hlêo</i> , Mnd. <i>lê</i> , Mnl. <i>lee</i> .
Hleri Fr. § 106.	Leer.	<i>hlâr</i> , zie Hlara.
<i>hlium(i).</i>		Förstemann II, 812 veronderstelt verwantschap met <i>hlêo</i> ; als

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

		tweede lid in: Norht- liunon, Sudliunon.
Hlopanheldi S. § 165.	Laupendahl (bij Kett-	hlôpan + heldi; <i>hlôpan</i>
Hlapanheldi S. § 169.	wig).	= loop, stroom, vgl. Förstemann I, 810: <i>Louffa</i> , Ags. <i>hliépa</i> , <i>hlýpa</i> , OFri. <i>hlapa</i> , <i>hliapa</i> , Mnd. <i>lôp</i> , Mnl. <i>lôpe</i> , <i>lôpen</i> , Westf. <i>kau-</i> <i>löpen</i> .
<i>hnakko</i> .		<i>hnakko</i> = nek, Ags. <i>hnecca</i> , OFr. <i>hnekka</i> , Mhd. <i>nache</i> , Mnd. <i>necke</i> , <i>nacke</i> , Mnl. <i>necke</i> ; als tweede lid in: Fusanak- kon en Nodinakkon.
Hnodi V. § 179.	Neude (Veluwe).	<i>hnôdi</i> = verhevenheid (hier: heuvelspits?), vgl. HD. <i>Nudel</i> , naast <i>Knudel</i> , Ndl. <i>knoedel</i> .
Hoanla Fr. § 173 & § 174.	(bij Weener?)	<i>hôh</i> + <i>lôh</i> .
Háonlac Fr. § 174.	„	„
<i>hof</i> .		<i>hof</i> = hof, als tweede lid in: Abdinchof; dat. sing. in Kukinghoue, Rinchoe, Widehóvve, Widehoiue, Wido- hoiue; dat. plur. in: Berkhoven, Crouweles- hofan (de laatste zou-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		den ook tot <i>hōbu</i> kunnen behooren).
Hoglere S. § 165.	(kr. Recklinghausen)	<i>hōh</i> + <i>hlār</i> [a].
Hogonuuera Fr. § 13.	Hoogewerven (Gron.)	<i>hago</i> + <i>hwerf</i> ; of is
Hagonuuera Fr. § 15.	”	het eerste lid wellicht <i>hōh</i> (vgl. den tegenwoordigen naam)?
Hohonberg R. § 176.	Homburg (kr. Moers of kr. Düsseldorf?).	<i>hōh</i> + <i>berg</i> .
Hole S. § 67.	(Ruhrgebied)	<i>hol</i> (= <i>hol</i>).
Holanla Fr. § 78.	Hollen (bij Leer).	<i>hol</i> + <i>lōh</i> .
Holanle Fr. § 174 Opm.	Hollen (bij Leer).	<i>hol</i> + <i>lōh</i> .
Holtheim S. § 150.	Holtum (bij Unna).	<i>holt</i> + <i>hēm</i> , <i>heim</i> ; <i>holt</i> = <i>hout</i> , <i>woud</i> ; als tweede lid in Anholte, Bokholte, Būholte, Hurniholta, Otmeres-buocholta.
Holthuson S. § 62.	Holthausen (bij Werne).	<i>holt</i> + <i>hūs</i> .
Hōnsuerte S. § 166.	Hohenschwerte.	<i>hōh</i> + <i>swarti</i> .
Hoonstedi S. § 8 & § 165.	Hanstedt (kr. Coesfeld).	<i>hōh</i> + <i>stedi</i> .
Hahanstedi S. § 169.	”	”
Horado S. § 169.	(onder Einern, kr. Hagen)	<i>hōh</i> + <i>rōth</i> .
Hōrothe S. § 167.	Hagen)	
Horehuson S. § 64.	Horhausen (bij Schwelme).	<i>horu</i> + <i>hūs</i> ; <i>horu</i> = <i>slijk</i> , <i>modder</i> , <i>Ohd. horo</i> , <i>Ags. horu</i> , <i>OFri. hore</i> , <i>Mnd. Mnl. hor</i> .
Hornun S. § 58.	Horn (bij Herbern).	<i>horn</i> = <i>punt</i> , <i>hoek</i> ;

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		als tweede lid in: Lanc- harnun, Livnere, Liu- neron, Liunharnan, Northornon, Scaga- harna.
Hosanharth S. § 67.	Hanhart (K.).	hosa (?) + harth; <i>hosa</i> = kous, Ohd. <i>hosa</i> ?
Hredi Fr. § 189.	Reide (bij Delfzijl).	<i>hriod</i> , <i>hried</i> = riet,
Hriade Fr. § 187.	„	rietmoeras, Ohd. <i>hriot</i> ,
Hriadi Fr. § 187.	„	Ags. <i>hreod</i> , OFri. <i>reid</i> ,
Hriedi Fr. § 188.	Reide (bij Delfzijl).	<i>hreid</i> , Mnd. Mnl. <i>riet</i> , <i>rét</i> .
Hrenheri V. § 27 & § 163 Opm.	Reenderen (bij Brum- men).	hrên (adj.) + har (?)
Hreni V. § 161.	Rhenen (Utrecht).	<i>hrêni</i> (subst.), met de beteekenis „gereinigde plaats” (?).
Hreni S. § 149.	?	hrêni (subst.).
Hriasforde S. § 182.	Rüsfort (in de Hase-	hrios + ford; <i>hrios</i>
Hriesforde S. § 183.	gau).	(subst. met verbaal- stam-beteekenis: het vallen, neerstroomen?), vgl. Ags. <i>hreosan</i> , HD. <i>rieseln</i> (= stroo- men, kabbelen, Dwtb. 8,937)?
Hridhem S. § 185.	Rithem (K., Seiberts Ukb. 4,625).	hriod, hried + hêm, heim.
Hripu R. § 119.	(Rijnprovincie)	<i>rip</i> = Lat. <i>ripa</i> , Ags. <i>rîp</i> , OFri. <i>rîp(e)</i> , Fri. en Gron. dial. <i>rîp(e)</i> .

OUDE NAAM	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Hrohtgeringtiochi Fr. § 197.	(Oost-Fr. of Gron.?)	Rothgering + tiob.
Huline S. § 66.	Hüllen (kr. Bochum).	te vergelijken met HD.
Hülmen S. § 63.	"	Hüle (= water, moeras, Dwtb. 4 ^o , 1892)?
Hulisberga S. § 66.	Huelsberg (bij Hagen).	hulis + berg; <i>hulis</i> = hulst, Ohd. <i>hulis</i> , Mnd. Mnl. <i>huls</i> ; als tweede lid in: Rukinhulese.
Hulsdunc R. § 85.	Hülsonk (bij Moers).	hulis + dung.
Huluenscetha R. § 85.	Hülverscheidt (kr. Lennep).	huliwa (?) + scêtha; <i>huliwa</i> = water, moeras (?), Ohd. <i>huliwa</i> , Dwtb. i. v. <i>Hüle</i> : Beiersch <i>hülwen</i> (= water, moeras).
Humilathorpe S. § 65.	Hummeldorf (bij Rheine).	humil[a?] + thorp; <i>humil[a?]</i> = hop? Is het wellicht On. <i>humall</i> , MLat. <i>humulus</i> ?
Hunepes S. § 8.	(Ruhrgebied)	hun + apa; vgl. voor 't eerste lid Nom. geogr.: Hunnepe, Huienen, Hunen.
Hurniholta S. § 57.	?	hurni + holt; <i>hurni</i> , naast <i>horn</i> = hoek, vgl. Mnd. <i>horne</i> , Ndl. <i>-heurne</i> (Brinkheurne bij Winterswijk); als tweede lid in: Spec-hurne.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Hurst S. § 57.	Horst (a. d. Ruhr).	<i>hurst</i> = struikgewas, woudrijke streek; als tweede lid in: Binkhorst, Frekkenhurst, Langenhurst, Langonhorst, Sindenhurst, Wilshorst, enz.
Hurstmere S. § 8.	Horstmar (bij Steinfurt).	hurst + meri < mari.
Hurun Fr. § 76.	Den Horn (Gron.).	van <i>hurni</i> (zie Hurniholta)?
Husdungen Fr. § 72 & § 143.	Huizinge (Gron.).	<i>hús</i> + <i>dung</i> ; <i>hús</i> = huis, als tweede lid in tal van namen; de vorm is steeds die van den dat. plur.: <i>-husen</i> , <i>-huson</i> , <i>-husun</i> , <i>-húsen</i> (Lenderenkúsen), behalve in: <i>Lothusa</i> (dat. sing.), en in: <i>Barghus</i> , <i>Viahus</i> , <i>Vihus</i> (nom. sing.).
Husstedi S. § 139.	Haustette (kr. Vechta).	<i>hús</i> + <i>stedi</i> .
Hübide S. § 66.	Hüvede (kr. Lingen).	<i>hubida</i> = gehucht, Mnl. <i>gehocht</i> , <i>gehucht</i> , vgl. HD. <i>(ge)höfte</i> .
Huul S. § 66.	Hövel (kr. Lüdinghausen).	<i>hubil</i> = heuvel; als tweede lid in: Aldonhufle, Forsthüele, Rashouuele (Rashvile) Smerhüele, Spruch-

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

hwerf.

file, Spurkinhâuelo,
Warnhâuelo, Water-
huféle.

hwerf = woning op op-
geworpen aardheuvel,
plaats voor de volks-
vergadering, Ags.
hwearf, OFri. *hwarf*,
warf, *werf*, Os. *hwarf*
Mnd. Mnl. *werf*; als
tweede lid in: Ho-
gonuuerua, Kemping-
uuerua, Meniuuerua,
Mennouuerfe, Meno-
uuerue, Siuataras-
huueruia, Uuazaras-
hueruua.

Imbecampe S. § 42. (a/d Lippe)

imbi + kamp; *imbi* =
bij, Ohd. *imbi*, *impi*,
Mhd. *imbe*, Mnd. *imme*,
Mnl. *imme*, *ime*, Gron-
Drentsch dial. *ime*; vgl.
Gr. ἐμπίς (= vlieg).

Imisualde Fr. § 17. Eemswoude (Friesl.)

Emi (< Ami) + wald.

Ingaldinghem Fr. Tinallinge (Gron.)

Ingold + hêm, heim.

§ 156 Opm.

Ingaldingon Fr. § 156

”

”

Opm.

Inkroth S. § 42. (bij Lüdinghausen)

ing, ink + rôth; *ing*,
ink = akker, weide,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Ags. <i>ing</i> , Mnl. <i>enge</i> , <i>enc</i> , On. <i>äng</i> ; vgl. ook Ohd. <i>angar</i> ; als tweede lid in Berklingi, Uuiru- inge.
<i>Irmelo</i> V. § 55 & § 179.	Ermelo (Veluwe).	zie Ermela.
<i>Irminlo</i> V. § 55.	"	"
<i>Isenbule</i> S. § 114.	(bij Arenbögel, kr. Recklinghausen)	îsan + bugil; <i>îsan</i> = glanzend, helder (?), te vergelijken met Teuth. 166 (Verdam): <i>isen-</i> <i>baert</i> : eyn vogel ge- beert als golt.
<i>Caliuuenberge</i> S. § 6.	Kalenberg (Ruhrge- bied).	kalo (= kaal) + berg.
<i>Caluuidun</i> Fr. § 49.	Koudum (Friesland).	kol + widu; <i>kol</i> =
<i>Coluuidun</i> Fr. § 79.	"	hoogste punt (?), vgl. On. <i>kollr</i> , Schotsch <i>coll</i> , Mnl. Wdb. i. v. <i>Colham</i> .
<i>Cameneu</i> S. § 7.	Kamen (kr. Hamm).	<i>kamîn</i> (MLat. <i>camini-</i> <i>num</i>) = stookplaats, dan: vertrek met stook- plaats (in een afgelei- den vorm ook speciaal „eetzaal voor monni- ken”, vgl. Du Cange: <i>caminata</i> , ubi Monachi in commune convivan-
<i>Camine</i> S. § 7.	"	

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		tur), woning, Mhd. <i>kâmîn</i> (vgl. ook voor het accent Dwtb. 5,100).
Kamonscetha S. § 7.	Kamscheid (kr. Altena).	<i>kamîn</i> + <i>scêtha</i> .
Camponsteina S. § 50.	(bij Hagen)	<i>kamp</i> + <i>stên</i> , stein.
Campun Fr. § 11.	Campen (bij Emden).	<i>kamp</i> = veld, akker; als tweede lid in: Euuilancampa, Imbecampe, Kirsekamp.
Campunni R. § 18 & § 20 Opm.	Kempen.	<i>kamp</i> , hier collectief.
Campinni R. § 20 Opm.	»	»
Cappele S. § 5.	(Westfalen)	<i>kapella</i> = kapel, MLat. <i>capella</i> , Ohd. <i>kapella</i> , Mhd. <i>kapelle</i> , volgens Kluge's Etym. Wdb. een vroeg ontleend woord, met behoud van 't Lat. accent; naast Mhd. <i>kapelle</i> moet echter ook <i>kâpelle</i> bestaan hebben, blijkens eigennamen als Kappel, Käppel, Keppel, enz.
Cappenberge S. § 1.	Kappenberg (kr. Lüdinghausen).	<i>kappen</i> (?) + <i>berg</i> ; <i>kappen</i> wellicht Mhd. Mnd. Mnl. <i>cappen</i> , Ndl. <i>kappen</i> ?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Casle R. § 19.	Cassel (kr. Moers).	<i>kassel, castel</i> (Lat. <i>castellum</i>) = kasteel,
Kassele S. § 5.	Kasselerfeld (bij	Mnd. <i>castêl</i> , Mnl. <i>cas-</i>
Cassole S. § 5.	Ruhrort).	<i>teel, cassel.</i>
Cassenberge S. § 5.	Kassenberg (bij Mül-	<i>casson + berg; casson</i>
Cassonberge S. § 5.	heim a/d Ruhr).	(Fra. <i>casson</i>), Mnl. <i>cassoen, cassioen.</i>
Castthorpe S. § 1.	Castrop (bij Dort-	<i>cast + thorp; cast =</i>
	mund).	<i>kast, Mnd. Mnl. cast(e)?</i>
Keddingrip Fr. § 116.	(Friesland)	<i>Keding + rîp.</i>
Kempinguerua Fr.	Kimswerd (Friesl.).	<i>Kemping + hwerf.</i>
§ 13.		
Keuerlo R. § 38.	Kevelaar?	<i>kebar + lôh.</i>
Kiricland S. § 45.	(geen nom. propr.)	<i>kirika + land; kirika =</i>
Kyrielande S. § 1 &	„	<i>kerk, als tweede lid in:</i>
§ 46.		<i>Henricaskirikun, Nien-</i>
		<i>kirken, Northkerken,</i>
		<i>Northkiriken, Uuibo-</i>
		<i>daekeriken.</i>
Kirikthorpe Fr. § 49.	(bij Leer?)	<i>kirika + thorp.</i>
Kirichthorpe Fr. § 49	„	„
& § 71.		
Kirsekamp S. § 43.	(Westfalen, vgl. La-	<i>kirsa + kamp; kirsa</i>
	comblet, Ukb. I, = kers, Ohd. <i>kirsa,</i>	<i>Gr. κερσαιον.</i>
	n ^o 234)	
Kirsbraht S. § 4	(Westfalen)	<i>kirsa + braht.</i>
Opm. & § 43.		
Kirsbretthe S. § 3	„	„
& § 43.		
Kirsupu S. § 10 Opm.	Kierspe (kr. Altena).	<i>kirsa + apa.</i>
& § 43.		

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
[in] Clapendermulen R. § 21.	(onder Hetterscheidt, Rijnprovincie)	clapendi + muli(n).
[in] Clapender mulin R. § 85.	"	"
[in] Clapenden mulin R. § 85.	"	"
Cleige S. § 50.	Klei (kr. Münster).	<i>klēi</i> = klei, Ags. <i>clég</i> , OFri. <i>klai</i> , Mnd. <i>klei</i> , Mnl. <i>klei(e)</i> .
Cleinhurst V. § 163.	(Betuwe)	<i>klēni</i> , klein + hurst; <i>klēni</i> , <i>klein</i> = klein, Ohd. <i>chleini</i> , <i>kleini</i> , Ags. <i>clêne</i> , OFri. <i>klên</i> , Mnd. Mnl. <i>clêne</i> , <i>cleine</i> , <i>clein</i> .
Cleue R. § 54.	Cleve, Kleef.	<i>klif</i> = heuvel, klip, Ags. <i>cleófa</i> , OFri. <i>kleppa</i> , <i>klippa</i> , Mnl. <i>clif</i> , <i>clef</i> , Ned. (Roode) <i>Klif</i> .
Kokersceth S. § 67. Cocorsecht S. § 67.	Koekerscheidt (bij Wulfrath).	kokor + scēthu; <i>ko-</i> <i>kor</i> (= pijlenkoker), Ohd. <i>chochar</i> , Ags. <i>cocur</i> , <i>cocer</i> , OFri. <i>koker</i> .
Kostonberga. R. § 84.	Kostenberg (bij Veltbert).	<i>kosta</i> (?) + berg; <i>kosta</i> = kust, rand van het gebergte, Mnl. <i>coste</i> ? <i>kot</i> = hut, Ags. <i>cot</i> , Mnd. Mnl. <i>kot</i> (plur.: <i>kote</i>); als tweede lid in: Getakoton.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Krawingele R. § 109.	Krähwinkel (bij Vel-	krâ + winkil; <i>krâ</i> ,
Krawinkala R. § 109.	bert).	<i>krâia</i> = kraai, Mnd.
Crawinkele R. § 109.	”	<i>krâ</i> , Mnl. <i>craeye</i> , <i>creye</i> ,
Krauuinkila R. § 109.	”	<i>crâ</i> ; de vorm <i>krâiun</i>
Krauuincule R. § 109.	”	is waarschijnlijk een
Craiunuuinkila R.	”	gen. sing.
§ 109 Opm.		
Cranuuinkile R. § 109	”	
Opm.		
Krauuuinkili R. § 109	”	
Opm.		
Crewinke(l) R. § 110.	”	
Croueleshofan S.	(kr. Recklinghausen)	krouwil + hof; <i>krou-</i>
§ 167.		<i>wil</i> = mestvork, drie-
		tand, Ohd. <i>chrouwil</i> ,
		Mnd. Mnl. <i>krauwel</i> .
Crucelinthorpe S.	(onder Forkenbeck,	diminutief van <i>krûci</i> +
§ 140.	Westfalen)	thorp; <i>krûci</i> = kruis,
		Ohd. <i>chrûci</i> , OFri.
		<i>krûs</i> , Os. <i>crûci</i> , Mnd.
		Mnl. <i>eruce</i> .
Crucilo S. § 140.	Crucel (bij Olden-	<i>krûci</i> + <i>lôh</i> .
	zaal).	
Crumbeki S. § 60.	?	krumb + beki.
Cugolondale R. § 85.	Kuhlendahl (kr.	kugula + dal; <i>kugela</i>
Kugulendal R. § 85.	Mettmann).	= monnikspij, Lat.
		<i>cuculla</i> , Ohd. <i>chugula</i> ,
		Ags. <i>cugle</i> , Mnd. Mnl.
		<i>cogela</i> ; of hebben we
		hier wellicht Lat. <i>cu-</i>
		<i>cullus</i> ?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Cukelhuson S. § 66.	Kükelhausen (kr. Hagen).	kugula (?) + hûs.
Kukinghoue R. § 86.	(kr. Neuss)	? + hof.
Cumpa S. § 60.	Kump (kr. Münster).	kumba, kumb = kom, vallei, Ags. <i>cumb</i> , Mnd. <i>kum</i> (-me), Mnl. <i>comme</i> , <i>com</i> (p).
Cuninghem Fr. § 77.	(bij Emden?)	kuning + hêm, heim.
Cuninghem Fr. § 79.	"	"
Curne S. § 57.	(kr. Bueren)	kurni = koren, Ohd. [fol]kurni (Tat.), OFri. <i>korn</i> , Os. [hrên]kurni (Hel.), Engl. dial. <i>curn</i> .
Curtonbroke S. § 57 & § 126.	Kortenbrock (bij Even kamp, Westf.).	kurt + brôk.
Cuosfelde S. § 124.	Coesfeld (Westfalen).	kô + feld.
Kûsfelde S. § 125.	"	"
Cuofelde S. § 128.	"	"
Laga S. § 6.	(kr. Lüdinghausen)	lag = nederzetting, vgl. On. <i>lag</i> ; als tweede lid wellicht in: Astarlagi, Ueldlogi?
Lage Fr. § 15.	Lage (Oost Friesl.).	zie Laga.
Lahari S. § 6.	Laer (bij Bochum).	lahari, naast <i>leheri</i> , <i>leri</i> , <i>lieri</i> , samenhangend met de plaatsnamen op - <i>lehe</i> (vgl. Jellinghaus, Altwestf. Ortsnamen 3, 93)? Als tweede lid in: Lanclere.

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

Lahsetiun S. § 98.	Loxten (kr. Halle).	hlâk + seti; <i>hlâk</i> = grens, Ohd. <i>lâh(boum)</i> , Westf. <i>lâk(bóm)</i> , Geld.- Overijs. <i>lâke</i> , Mnd. <i>laeke</i> (= gronssloot, vgl. Woeste, Ukb. 1572), Mnl. <i>lake</i> .
Lake Fr. § 15.	?	<i>laka</i> = stilstaand of zwak stroomend water, Ohd. <i>laka</i> , Mnd. Mnl. <i>lake</i> ; òf is het wellicht <i>hlâk</i> ? Als tweede lid in: Fisclacu, Vislico.
Lake R. § 109.	(bij Duisburg)	<i>hlâk</i> of <i>laka</i> ?
Lacuurd Fr. § 104.	Loquard (O.-Friesl.).	hlâk (<i>laka</i> ?) + wurth.
Lacvurd Fr. § 104.	"	"
<i>land.</i>		<i>land</i> = land, als tweede lid in: Abdinclande, Englandi, Kyriclände.
Langen S. § 1.	Langen (bij Lingen).	dat. plur. van <i>lang</i> = <i>lang</i> .
Langenbugele R. § 85.	(kr. Elberfeld)	<i>lang</i> + bugil.
Langenbûgele R. § 87.	"	"
Langloh V. § 24.	Langehout (Veluwe).	<i>lang</i> + lôh.
La(n)gonha Fr. § 11 & § 96.	Logumer Vorwerk (Oost-Friesl.).	<i>lang</i> + â < aha.
Longana Fr. § 12 & § 96.	"	"
Lóngana Fr. § 12.	"	"
Longanae Fr. § 12 & § 96 Opm.	"	"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Longane Fr. 12 & § 96 Opm.	(Oost-Friesl.)	lang + â < aha.
Longanha Fr. § 96.	"	"
Langenhorst S. § 58.	Langenhorst (kr.	lang + hurst.
Langenhürst S. § 62 Opm. 1.	Essen).	"
Languuide (Lang-uuada) S. § 45.	Langvedo (bij Castrop, vgl. Crecelius, Coll. III ^b , n ^o 151).	lang + widu.
Lancharnun S. § 59.	(Westfalen)	lang + horn.
Lanclere S. § 8.	(bij Gelsenkirchen)	lang + leheri, leri, lieri (zie Lahari)?
Lápanheldi S. § 170.	Laupendabl (bij Kettwig).	zie Hlopanheldi.
Lara S. § 101.	Laer (onder Horstmar, Westfalen).	hlâra, zie Hlara.
Lara R. § 109.	(kr. Altenkirchen)	"
Lare V. § 112.	Laar (Betuwe).	"
Laribus S. § 101.	Noord-, Mid- en Zuidlaren (Gron. en Dr.).	"
Larsheim V. § 111 & § 162.	Leersum (Utrecht).	hlâr(a) + hêm, heim.
Laruurth R. § 108.	(onder Friemersheim)	hlâr(a) + wurth.
Laruúrth R. 84 Opm. & § 108.	"	"
Lasthope S. § 98.	Lastrup (kr. Meppen).	lâs + thorp; lâs (= weide?), te vergelijken met Ags. lâs?
Lathamuthon Fr. § 155.	Muhde (a/d Lede,	lêtha + mûth; lêtha =
Latamuthon Fr. § 155.	Oost-Friesl.).	waterleiding, OFri. lâde, lêde, Mhd. leite,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Mnl. <i>leide</i> , Mnl. <i>lede</i> , <i>leide</i> ; als tweede lid in: <i>Andleda</i> , enz.
Launie S. § 169. <i>léda</i> .	Lowick (bij Bocholt).	<i>lôh</i> + <i>wîk</i> . zie <i>Lathamuthon</i> .
Legurlo V. § 41.	(Veluwe)	<i>legur</i> + <i>lôh</i> ; <i>legur</i> = leger, Ohd. Ags. <i>leger</i> , OFri. <i>legor</i> , <i>leger</i> , Os. <i>leger</i> .
Leheri Fr. § 16.	Leer.	zie <i>Lahari</i> .
Leri Fr. § 16. & § 106.	Leer.	zie <i>Lahari</i> .
Lyri Fr. § 16.	"	"
Liere Fr. § 17.	"	"
Lieri Fr. § 17.	"	"
Lembeke S. § 149.	Lembeek (bij Lowick).	<i>lêm</i> + <i>beki</i> ; <i>lêm</i> = <i>leem</i> , Ags. <i>lâm</i> , Mnl. <i>leem</i> , naast Ohd. <i>leimo</i> , Mnd. Mnl. <i>lême</i> .
Lenderenkûsen S. § 149.	Lendringsen (kr. Soest).	<i>Lendering</i> + <i>hûs</i> .
Lerikfelde S. § 8.	Lehringfeld (bij Be- chum).	<i>leheri</i> , <i>leri</i> , <i>liori</i> (+ <i>k</i> - suffix) + <i>feld</i> ? Of heeft <i>lerik</i> wellicht een lange <i>ê</i> < <i>ai</i> en kan men het vergelijken met Ohd. <i>lêrihha</i> , Ags. <i>lâwerce</i> ?
Lericki S. § 8.	(kr. Hamm, Westf.)	zie <i>Lerikfelde</i> .
Lireke S. § 9.	"	"
Liercke S. § 9.	"	"
Liure S. § 9 Opm. 3. (in 't Ruhrgebied)		"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Leseke S. § 100.	(kr. Lüdinghausen)	lâs + iki (?).
Lethermengi Fr. § 35.	Leermens (Gron.).	lethar + mang (te vergelijken met Os. <i>gi-mang</i> , naast OFri. <i>manda</i> , <i>monda</i> ?).
Letti S. § 3.	Lette (kr. Coesfeld).	<i>letti</i> = beschutting,
Leitti S. § 4.		Mhd. <i>letze</i> ; vgl. OFri. <i>letta</i> (= beletten) en den Ndl. plaatsnaam <i>Ter Let</i> .
Liebuere R. § 146.	Lippern (bij Duisburg).	ƀ + bûr(i).
Liaporon R. § 146 Opm.	"	"
Lihstesthorp S. § 113.	(kr. Steinfurt)	liht + thorp; <i>liht</i> = licht (subst.), Ohd. Ags <i>leoht</i> , <i>liht</i> , OFr. <i>liaht</i> , <i>licht</i> , Mnd. <i>lecht</i> , <i>licht</i> , Mnl. <i>licht</i> , <i>lecht</i> (Mnl. Wdb. 4,466).
Lindthorpe R. § 51 & § 81.	Lintorf (kr. Düsseldorf).	lind, lint + thorp; <i>lind</i> = bast, Ohd. <i>lind</i> ; of <i>lint</i> = slang, Ohd. <i>lint</i> ?
Linni S. § 42.	(bij Dortmund)	<i>hlin</i> = ahorn, IID. <i>Lenne</i> , Russ. <i>klen</i> ? Als tweede lid in: <i>Mediclinne</i> ?
Linnepe R. § 22 & § 51.	Linnepe (kr. Düsseldorf).	hlin (?) + apa.
Linnepe R. § 22.	dorf).	"
Lintdöwe S. § 171.	(onder Lüdinghausen)	lind, lint + awi, auwa.
Linterruic V. § 120.	(Betuwe?)	Lindheri (?) + wik.
Lintfelde S. § 42.	(bij Eibergen, Twente)	lind, lint + feld.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Liune S. § 195.	(kr. Dortmund).	<i>hliuni</i> , afleiding van
Livne S. § 195.	"	<i>hléo?</i>
Lunen S. § 195 Opm.	(kr. Lüdinghausen)	"
Livnere S. § 195.	Luernern (kr. Hamm).	<i>hliuni</i> (?) + horn.
Liuneron S. § 195.	"	"
Liunharnon S. § 195.	"	"
Liunharnan S. § 59.	"	"
Lobeke S. § 165.	Laubach (a/d Ruhr).	<i>lôh</i> + beki; zie voor een volledige lijst der na- men met <i>lôh</i> als tweede lid: <i>Appendix II</i> .
Lobraman S. § 101.	(in het Ruhrgebied)	<i>lôh</i> + brâmo.
Lohuson R. § 145 & § 176.	Lohausen (bij Kai- serswerth).	<i>lôh</i> + hûs.
Lonendung R. § 82.	(nabij Moers)	? + dung?
Longanforda S. § 2.	Langförden (Westf.).	lang + ford.
Lothusa V. § 147.	Lotusa (bij Ter- monde, Br.).	? + hûs.
Loupanheldero marko S. § 167.		zie Hlopanheldi.
Luopanheldero marko S. § 168.		"
Luthelminchusen R. § 145.	(onder Velbert)	Hliudhelming + hûs.
Lutheri S. § 61.	Losser (Twente).	<i>lut</i> + har(i?); <i>lut</i> , <i>lutik</i> = klein, Ohd. <i>luzzil</i> , Ags. <i>lyt</i> , <i>lytil</i> , OFri. <i>litek</i> , Os. <i>lut</i> , <i>luttel</i> , <i>lutik</i> , Mnd. <i>lut</i> , <i>luttel</i> , <i>luttik</i> , Mnl. <i>lut</i> , <i>luttel</i> , <i>littel</i> , <i>litel</i> , <i>luttik</i> , <i>lutik</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
<i>madu.</i>		<i>madu</i> = weide (Eng. meadow), Ohd. <i>mato</i> , Ags. <i>meadu</i> , OFri. <i>mede</i> , Mnd. Mnl. <i>made</i> , vgl. Ndl. [de Peizer] <i>made</i> , <i>Meddeho</i> (bij Winterswijk); als tweede lid in : Bredonmadun, Muniemad, Scaldmeda.
Malberke R. § 36 & § 97. (kr. Bittburg)		mâl < mahal + berk (of berg?).
Mallingforst S. § 58. (bij Sterkrade, Westf.)		Malling + forst; <i>Malling</i> , vgl. <i>Mallinghausen</i> (dorp bij Hoya, Hannover), <i>Malling</i> (stadje in Kent), <i>Mallinckrodt</i> (riddergoed bij Hagen, Westf.), zie Johan Winkler, Friesche naamlijst (Onomasticon Frisicum).
Manari S. § 6.	Mander (bij Tubbergen).	man + har (?); <i>man</i> , <i>manni</i> , waarschijnlijk hetzelfde beteekenend als het met een ander suffix gevormde „mande” (= gemeenschap, OFr. <i>manda</i> , <i>monda</i> , Mnd. Mnl. <i>mande</i> ; als tweede lid in, Dulmine, Dulminni, Throt-
Manheri S. § 8.		

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

		menne, Throtmonia, Thrutminensis?
Mareberga Fr. § 11 & § 32.	Mark (bij Weener).	mark + berg; <i>mark</i> = grens, als tweede lid in: Angeromarkon, Bilemerc, Bilemirco, Bilimerki, Ostbilimerki.
Marcfeldon S. § 101.	Markfeld (a/d Lippe).	mark + feld
Markaa S. § 94.	(kr. Münster)	mark + â < aha.
Mareke S. § 94 Opm.	"	"
Markavu S. § 94.	"	"
Marcapu S. § 6.	Marbeck (bij Borken).	mark + apa.
Marcopa S. § 10.	"	"
Marki Fr. § 13.	Markhusen (i/d Dol- lart).	<i>mark</i> , zie Mackberga.
Marseti S. § 102.		mâr + sêti; <i>mâr</i> = grens, dan: grenssloot (gracht) > sloot (gracht), vgl. Ags. <i>mêr</i> en <i>ge-</i> <i>mêr</i> (Eng. dial. <i>meer</i>), <i>landgemêr</i> , <i>mârstân</i> , enz., OFr. <i>mâr</i> , <i>maer</i> (= grenssloot), <i>ham-</i> <i>rekmâr</i> , <i>hofmâr</i> , Mnd. Mnl. <i>mare</i> , <i>maer</i> (= <i>gracht</i>); in Ags. heeft <i>mêr</i> de betekenis „villa” en „vicus” ge- kregen (vgl. Northcote Toller); als tweede lid in: Hadimari?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Marsfiata Fr. § 184 & § 187.	Maarslacht (Gron.).	mâr + flist.
Marslati Fr. § 104.	Maarslacht (Gron.).	mâr + slat (of <i>slacht</i> ,
Marslete Fr. § 16.	„	Ohd. <i>slahta</i> , Os. [<i>man</i>]- <i>slahta</i> ; Ags. met <i>r</i> - suffix: <i>slahter</i> , vgl. den Groninger plaatsnaam <i>Slochteren</i> ?
<i>mâth</i> .		<i>mâth</i> , een landmaat, Ags. <i>mêð</i> , Mnl. <i>maed</i> , <i>maet</i> ; als tweede lid in: Blidgeringmad, Blidgerincmath, Thas- mathon.
Mediclinne S. § 30 & § 42.	Mecheln (kr. Ahlen).	medic + hlin; <i>medic</i> , <i>medig</i> , adj. (<i>ig</i> -suffix), vgl. Ohd. <i>metemo</i> , Ags. <i>medume</i> , naast Ohd. <i>mididi</i> , OFri. <i>medde</i> , Lat. <i>medius</i> .
Medielo V. § 41.	Medel (Betuwe).	medic + lôh.
Megnithi S. § 3.	Mengede (a/d Em- scher).	megin + collect.-suf- fix- <i>ithi</i> ; <i>megin</i> = macht, schare, Ohd. <i>megin</i> , Ags. <i>mægen</i> , Os. <i>megin</i> .
Meinsale R. § 23.	(Rijnprovincie)	megin + sal.
Mecrikki S. § 42.	(kr. Recklinghausen)	mec (< <i>medic</i> ? vgl. Förstemann II, p. 482) + rik(?).
Meniuuerua Fr. § 13.	Menneweer (Gron.).	Menno + hwerf.
Mennouerfe Fr. § 13.	„	„

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT :

- Menouerue Fr. § 13. Menneweer (Gron.) Menno + hwerf.
- Merohlare S. § 149. Maerl (bij Reckling- mēro (compar.) +
hausen). hlār(a).
- Merwich R. § 20 & (kr. Moers) meri < mari + wīk;
§ 118. meri = meer, als
- Meruig R. § 118. „ tweede lid in: Almeri,
Asemeri, Esmere, Hurst-
mere, Scurilengesmiri,
Utermeri [totum], Spil
meri [et] Pulmeri [half],
Uuedmeri, Weitmere.
- Mesenhard S. § 149. (onder Rueste, Westf.) mēsa + harth, hard;
mēsa = mees, Ohd.
meisa, Ags. māse, Mnd.
Mnl. mēse.
- Metlere S. § 102. (bij Soest, Westfalen) mid + hlār(a).
- Medriki R. § 53. Meiderich (Rijnpr.) ? + rik(?).
- Middila Fr. § 96. (Oost-Friesland) middil + aha.
- Mikolonbeke S. § 31. (a/d Ruhr) mikil + beki.
- Mīle R. § 119. (kr. Rheinbach) mīla (= mijl).
- Mīrihem S. § 9. Mieren (bij Werne) meri < mari + hēm,
of Moer (kr. Lüding- heim.
hausen)?
- Montanhæ Fr. § 96. Termunten (Gron.) ? + aha.
- Opm.
- Moresthorpe S. § 126. Maestrup (a/d Eems). mōr + thorp; mōr =
moeras, als tweede lid
in Aspanmora, Aspan-
mūre, Nordmore, Nort-
mora, Nord-mora, Odig-
more, Odicmore.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Mulebeke S. § 66.	(kr. Recklinghausen)	muli + beki.
Mulenegia S. § 66 & § 171.	(bij Werden, a/d Ruhr)	muli(n) + awi, enz.
Mulenoie S. § 66 & § 171.	"	"
Mulenheim S. § 66.	Mülheim (a/d Ruhr).	mulin + hêm, heim.
Mulinhem S. § 66.	"	"
Mülenhem S. § 68.	"	"
Muolnehem S. § 62 Opm. 2.	"	"
Muolneheim S. § 62 Opm. 2.	"	"
Mülenhuson S. § 68.	Mühlhausen (bij	mulin + hûs.
Mulinhuson S. § 66.	Unna).	"
Mulseterhuson S. § 61.	(bij Arenbögel, kr. Recklinghausen).	mulseter + hûs; <i>mul-</i> <i>seter</i> = hoeveelheid graan om te malen; vgl. Mnl. <i>mulster</i> , <i>mol-</i> <i>ster</i> (Verdam, Mnl. Wdb. 5, 1878).
Multeri S. § 61.	de Molthof (Twente).	<i>multeri</i> = het huis van den „multeri” (mout- bereider), vgl. Mnd. <i>multere</i> (= moutbe- reider).
<i>mund.</i>		<i>mund</i> : 1° monding, zie <i>mûth</i> ; 2° versterkte plaats, Ohd. <i>mund</i> ; OFr. <i>mund</i> , <i>mond</i> , Os. <i>mund</i> ; als tweede lid in:

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT :

		Uuihtmundum, Uuiht-
		mündi (de oude kerk
		lag te midden van de
		lage, vlakke weiden op
		een verhevenheid a/d
		IJsel, en 't is de vraag,
		of ergens in de buurt
		de monding eener ri-
		vier was).
Mundingasi Fr. § 72.	Monesum (O.-Friesl.).	?
Muningasi Fr. § 77.	"	?
Múnelo S. § 68.	(onder Arenbögel, kr. ? + löh.	
	Recklinghausen)	
Múnersde S. § 68.	Münder (bij Lingen).	?
Munheim R. § 82.	(kr. Solingen)	? + hêm, heim.
Municmad Fr. § 11.	(prov. Groningen)	munic + madu; <i>munic</i>
		= monnik (Lat. <i>mo-</i>
		<i>nacus</i>), Ohd. <i>munich</i> ,
		Ags. <i>munuc</i> , OFri.
		<i>munik</i> , <i>monik</i> , Mnd.
		Mnl. <i>monik</i> .
Musheim S. § 139.	Mussum (kr. Borken).	mûs + hêm, heim;
		<i>mûs</i> = <i>muis</i> , Ohd. Ags.
		<i>mûs</i> , Mnd. Mnl. <i>mûs</i> ,
		<i>mues</i> .
Muttinheim S. § 61.	(onder Werne)	mutte + hêm, heim;
		<i>mutte</i> = <i>mot</i> (varken),
		Mnd. Mnl. <i>mutte</i> , <i>motte</i> .
		<i>mûth</i> = <i>mond(-ing)</i> ,
		Ags. <i>mâth(a)</i> , OFr.
		<i>mâth(a)</i> , Mnd. Mnl.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<i>munt</i> ; als tweede lid in: Amuthon, Amuthario- uualde, Latamuthon, Lathamuthon, Rammu- the, Stiuarnamuthi.
Naruthi Fr. § 15.	Naarden (N.-Holl.).	naru + loc. suffix <i>-thi</i> ; <i>naru</i> = nauw, hier waarschijnlijk de smalle strook gronds tusschen de moerassen.
Nas Fr. § 11.	Nes (bij Emden, i/d Dollart).	<i>nas</i> = landpunt, Ags. <i>næss</i> , Mnd. <i>nas</i> , <i>nes</i> , Mnl. <i>nes</i> , in het Ndl. ook als eigennaam.
Nienkirchen R. § 51.	Neukirchen (Rijnpr.).	nio (niuwi) + kirika.
Nihem S. § 114.	(Westfalen)	nio (niuwi) + hêm, heim.
Nittihæ S. § 4 & § 94 Opm. 1.	Nette (bij Werne).	netti + aha; <i>netti</i> = vochtige streek, vgl. Mhd. <i>nezze</i> .
Nidarrun Embrikni R. § 53.	Emmerik.	nitharo + Embrikni.
Noddonsceida R. § 159.	Norzenseheid (kr. El- berfeld)	? + scêtha.
Nodi V. § 179.	Neude (Veluwe).	zie Hnodi.
Nodinakkon R. § 176.	(Rijnprovincie)	hnôdi + hnakko.
Nordgoa R. § 81 & § 178.	(noordelijk Rijnland)	north + gawi.
Nordhalon S. § 6 & § 58.	Halon (bij Cloppen- burg).	north + hal.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Nordmore Fr. § 71.	(Noord-Holland)	north + môr.
Nortmora Fr. § 131.	"	"
Nord-mora Fr. § 131.	"	"
Northornon S. § 58.	Nordhorn (Bentheim).	north + horn.
Northkerken S. § 44.	Nordkirchen (kr. Lü-	north + kirika.
Northkiriken S. § 45.	dinghausen).	"
Nordliunon S. § 195.	Nordlünen (onder	north + hliuni (?).
Norhtliunon S. § 195.	Werne, Westf.).	"
Northon V. § 89 & § 89 Opm.	Norden (bij Putten).	dat. plur. van <i>north</i> (= noord).
Northualde S. § 1.	Nordwald (bij Herz- feld).	north + wald.
Notheringtiochi Fr. § 197.	(Oost-Friesland)	Nozo (Först. I, 962) + tich.
Odigmore Fr. § 131.	(Noord-Holland)	? + môr.
Odiemore Fr. § 131.	"	"
Ohsanobeki S. § 62.	Ossenbeck (bij Dren steinfurt).	ohso + beki; <i>ohso</i> = os, Ohd. <i>ohso</i> , Mnl. <i>osse</i> .
Ochuson V. § 147.	(Veluwe?)	? + hús.
Oldonakaron S. § 2.	(geen eigennaam)	ald + akkar.
Ollonhuuile S. § 2.	Aldenhövel (Westf.).	ald + hubil.
Ombrike Fr. § 107.	(Oost-Friesland)	an, on + brák.
Onhere R. § 22.	(Rijnprovincie)	an, on + har (?)
Orelo V. § 89.	(Veluwe?)	ore + lôh; <i>ork</i> = spook(?), Ohd. <i>ork</i> , Mnl. (Kiliaen) <i>orek</i> = <i>orcus</i> .
Ostarfeld S. § 165.	Osterfeld (a/d Em- scher).	ôstar + feld.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Osta(r)huson Fr. § 173.	Osterhusen (bij Emden).	ôstar + hûs.
Ostbilimerki S. § 165.	Ost-Billmerich (kr. Hamm).	ôst + bili + mark; <i>bili</i> , jachtterm, vgl. Dwtb. 1, 1376: <i>ze bile</i> (= Eng. <i>at bay</i>).
Ostenstadon S. § 6, § 9 Opm. & § 165.	Staden (Westfalen).	ôstan + stad.
Osthem R. § 176.	Ostheim (kr. Mühlheim).	ôst + hêm, heim.
Ostlirike S. § 9.	(kr. Hamm)	ôst + leheri, leri, leri (+ <i>k</i> -suffix)?
Oterfletun Fr. § 189.	Oterdum (Gron.).	ottar, oter + fliot.
Ottarfliaton Fr. § 74 & § 187.	" "	" "
Otmeres-buocholte S. § 124.	Ottmarsbocholt (kr. Lüdinghausen).	ot(h)mar + bôk + holt.
Otterlo V. § 91.	Otterloo (Veluwe).	ottar + lôh.
Othihem V. § 179.	?	ôthi + hêm, heim; <i>ôthi</i> = leeg, Ohd. <i>ôdi</i> , Got. <i>auþs</i> , Mnl. (Kiliaen) <i>oode</i> , HD. <i>öde</i> .
Obarrun Embrikni R. § 86.	Hoch Emmerich (kr. Geldern).	ôbar + Embrikni.
Ouerberge S. § 67.	(bij Hohen Schwerte)	obar + berg.
Ouerhagon S. § 67.	(onder Lüdinghausen)	ôbar + hago.
Ouiti R. 146.	Oefte (kr. Elberfeld).	<i>ûf</i> (o = uil?) + collect.-suffix <i>-ithi</i> (= uilenwoud, vgl. Ulithi?), Ohd. <i>ûfo</i> , Ags. <i>ûf</i> ?
Ouonloa S. § 67.	(a/d Lenne)	ôban + lôh.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Paderborun S. § 65 & § 69.	Paderborn.	pathar + brunno, burn; <i>pathar</i> en <i>pothar</i> ko- men naast elkaar voor als beeknamen, vgl. <i>Potherbeke</i> .
Paderburne S. 57 & § 69.	"	
Palutho R. § 109.	Pelden (onder Frie-	wellicht zijn deze beide
Peledhen R. § 110.	mersheim).	namen resp. dat. sing. en plur. van <i>pâlutha</i> , met de beteekenis „af- paling, huis en erf”, in verband te brengen met Ohd. <i>phâl</i> , Ags. <i>pâl</i> , OFri. <i>pâl</i> , <i>pêl</i> , Mnd. Mnl. <i>pâl</i> , <i>paet</i> , Ndl. <i>paal</i> ?
Perbach S. § 5, 2°.	(bij Dortmund)	perrik + beki; <i>perrik</i>
Perincbeki S. § 8.	"	= omheinde ruimte
Perretbeke S. § 5, 2°.	"	(MLat. <i>parricus</i>), Ohd.
Perricbeke S. § 5, 2°.	"	<i>pfarrik</i> , Ags. <i>pearroc</i> ,
Pirricbeke S. § 5, 3°.	"	Mnd. Mnl. <i>perk</i> (Kluge, Etym. wdb., p. 260).
Perrichorpe S. § 5, 2°.	(onder Werne)	perrik + thorp.
Pewishem Fr. § 16.	Pewsum (a/d Eems).	pavos, pavis(?) + hêm, heim; <i>pavos</i> , <i>pavis</i> = paus, OFri. <i>pavis</i> , Os. <i>pavos</i> ?
Polle S. § 62.	(bij Meppen)	<i>pol</i> = kopje, heuveltje, Ags. <i>poll</i> (Midden- dorff) Mnd. Mnl. <i>pol</i> .
Polesheim R. § 135.	(Rijnprovincie?)	<i>pôl</i> + hêm, heim; <i>pôl</i> = poel, Ohd. <i>phuol</i> ,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Ags. <i>pól</i> , Mnd. Mnl. <i>pól</i> , <i>poel</i> .
Porthink R. § 81.	(kr. Duisburg)	<i>portink</i> = portaal, poort (Lat. <i>porticus</i>), Ohd. <i>porzih</i> ?
Potherbeke S. § 69.	Porbeck (Ruhrgebied).	pothar + beki, zie
Podrebeci S. § 69.	„	Paderborun.
Prumhem S. § 139.	Prüm (kr. Lüding- hausen).	prûm (?) + hêm, heim; <i>prâm</i> = HD. <i>Pfrüm</i> (= brem)? Het zal toch wel niet Lat. <i>pruma</i> zijn, daar de slot-vocaal ontbreekt.
Pulmeri Fr. § 16 & § 130.	Poelmoer (N.-H.).	pól + meri < mari.
Punponhasla S. § 6.	(Westfalen?)	? + hasal.
Putten V. § 90 & § 161 Opm.	Putten (Veluwe).	putti + hêm, heim; <i>putti</i> = put, Ohd.
Puthem V. § 90 & § 161 Opm.	„	<i>pfuzi</i> , Ags. <i>pytt</i> , Mnd. Mnl. <i>putte</i> .
Pütten V. § 161 Opm.	„	
Quarsingseli V. § 27.	(Veluwe)	? + sal, seli.
Quarsineseli V. § 27.	„	
Rammuthe S. § 140 Opm.	Rahmde (kr. Altena).	hram < hramm < hra- ban (?) + mûth; <i>hram</i> , Ags. <i>hræm(n)</i> , <i>hræfn</i> , Mhd. <i>ram</i> (= raaf).
Rapilarohesi S. § 149.	Repelen?	? + hési.
Rashouele S. § 67.	Rassenhövel (kr. Bec- kum).	? + hubil.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Redan Fr. § 189.	Rede (a/d Eems).	<i>hriod</i> , <i>hried</i> = riet
Redene Fr. § 189.	„	(-moeras), zie boven.
Redi in uualda Fr. § 189.	Reiderwolde (Gron.)	<i>hriod</i> , <i>hried</i> + wald.
Reiderwalda Fr. § 190.	„	„
Reidi et walde Fr. § 190.	„	„
Reidi in walde Fr. § 190.	„	„
Reinbeki S. § 150.	Riemke (bij Bochum).	<i>hrên</i> (adj.) + beki.
Reithe S. § 186.	(Westfalen)	<i>rêd</i> = weg, rit, Ags. <i>râd</i> , OFri. <i>reid</i> , On. <i>reið</i> ?
Renere V. § 27.	Reenderen (bij Brum-	<i>hrên</i> + har (?).
Renhere V. § 27 & § 163 Opm.	men).	„
Reyneren V. § 27.	„	„
Rinheri V. § 163 Opm.	„	„
Renun Fr. § 154.	Ranum (Gron.)	<i>rên</i> = vore, greppel, met hout begroeide wal, Mhd. <i>rein</i> ; als tweede lid in: Aldenrenen? We kunnen hier echter evengoed met <i>hrên</i> te doen hebben. <i>rêd</i> (?), zie Reithe.
Rethe R. § 193.	(kr. Neuss)	„
Rethi R. § 193.	„	„
Riatnon S. § 102.	Reutum (Twente).	<i>hriod</i> , <i>hried</i> = riet
Riednen S. § 183.	„	(-moeras), zie boven.
Rikbertingrotha Fr. § 173.	(Oost-Friesland?)	Rîkberhting (Onom. Fris., 313) + rôth.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Ricrothe S. § 42.	(Westfalen)	rik (?) + rôth; <i>rik</i> (- <i>rikk</i>) = hek, latwerk, Ags. <i>ric</i> , Mnd. <i>rik</i> , <i>reik</i> ? Als tweede lid wellicht in: Mecrikki, Medriki?
Rinbeki S. § 42.	Rhynern (bij Hamm).	rin (?) beki; <i>rin</i> wellicht te vergelijken met Ohd. <i>rinna</i> , Ags. <i>irnan</i> , Os. <i>rinnan</i> , Mnd. <i>rinnen</i> (= stroomen); of is het misschien <i>hrên</i> , vgl. Rinheri?
Rinchoue S. § 42.	(onder Werne)	hring + hof.
Ripon Fr. § 117.	Zeerijp (Gron.).	<i>rip</i> (Lat. <i>ripa</i>), zie Hripu; als tweede lid in: Diurandasrip, Diuridesrip, Kedingrip.
Roderhemmrike Fr. § 13.	Roden (bij Gron.).	Roder < Rodheri (?) + hammarki, hamriki.
Rorbeke S. § 122.	(Ruhrgebied)	rôr + beki; <i>rôr</i> = riet, Ohd. <i>rôr</i> , On. <i>reyrr</i> , Mnd. <i>rôr</i> , Mnl. <i>roer</i> , Ndl. <i>roer</i> (-domp).
Rosepe S. § 8.	de Ruspe (bij Olpe-	rôth + apa.
Rodope S. § 10.	beek in het Ruhr-	"
Ruothepe S. § 168.	gebied).	"
Rotbeki S. § 165.	(Westfalen)	rôth + beki (vgl. voor de samenstelling Rosepe, enz.).

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Rotbertingahuson R. § 145. (Rijnprovincie)		Hrodberhting + hûs.
Rotha Fr. § 173. (prov. Groningen)		<i>rôth</i> = het ontgonnen, bebouwd land (novale), Ohd. <i>rôd</i> , OFri. <i>rotha</i> , (= rooien, ontginnen), Mnd. Mnl. <i>rot</i> , Mnl. <i>roden</i> ; als tweede lid in: Aldenrotha, Horade, Inkrothe, Rikbertingrotha, Ricrothe, Starkenrotha, enz.
Rukenhulese S. § 66. (kr. Lüdinghausen)		Ruggin (?) + hulis.
Rumenscetha S. § 140. Rumscheid (kr. Hagen).		rûm + scêtha; <i>rûm</i> = ruim, breed, Ohd. Ags. OFri. <i>rûm</i> .
Ruracganna S. § 172. (de Ruhrgau)		Rurac, Ruric + gawi.
Ruriegoa S. § 172. "		"
Ruriegoo S. § 172. "		"
Ruscethe S. § 66. Rüste (bij Schermbeck).		<i>rusc</i> + collect.-suffix <i>-ithi</i> , waarschijnlijk met de beteekenis: „met riet begroeide plaats”.
Rüscethe S. § 67 Opm. "		
Rüscethe S. § 68. "		
Rüscethe S. § 68. "		
Riscithi S. § 68 Opm. "		
Salubeki S. § 6. (bij Hagen)		salu + beki; <i>salu</i> = donker, Ohd. Ags. <i>salo</i> , On. <i>sölr</i> , dus = HD. <i>Schwarzbach</i> .
Salwegge S. § 28. (Ruhrgebied)		? + weg.
Sandforde S. § 58. (bij Rheine)		sand + ford.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Sege S. § 149.	Sage (bij Cloppenburg).	<p><i>ség</i> = inzinking van den bodem, Dwtb. 10,196: <i>saigh</i>, <i>seigh</i>, <i>seichrinne</i>, Ags. <i>onsæge</i>.</p> <p><i>sal</i>, <i>seli</i> = zaal, hal, gebouw; als tweede lid kunnen we den loc. van <i>sal</i> niet onderscheiden van <i>seli</i>; dezen twijfelachtigen vorm vinden we o. a. in: <i>Asningseli</i>, <i>Quaringseli</i>; met <i>sal</i>- zijn samengesteld: <i>Andasale</i>, <i>Meinsale</i>; vermoedelijk met den dat. sing. van <i>seli</i>: <i>Asingselia</i> W. H. 1,37a, <i>Hóonselia</i> W. H. 1,37a.</p> <p><i>selitha</i> = woning, Ohd. <i>selida</i>, Ags. <i>sæð</i>, Os. <i>salida</i>, Got. <i>salipwa</i>; als tweede lid in: <i>Sikselethe</i>.</p>
<i>seli</i> .		
<i>selitha</i> .		
Seluüda Fr. § 49.	Selwerde (O-Friesl.)?	<i>seli</i> + <i>widu</i> .
Sendinaon S. § 3.	Senden (kr. Lüdinhäusen).	<i>sendin</i> , adj. van <i>sand</i> , vgl. Förstemann, Ortsnamen I, 291: <i>Sandenebike</i> , <i>Sentinabach</i> .
Sindinon S. § 4.	Zenderen (Twente).	
Sesbeke Fr. § 16.	(Oost-Friesland?)	? + <i>beki</i> .
Sesbeki Fr. § 16.	"	"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM	SAMENGESTELD UIT:
<i>set.</i>		<i>set</i> = zetel, woonplaats huis en erf, Ohd. <i>sez</i> , Ags. <i>set</i> , On. <i>setr</i> ; als tweede lid in: <i>Bekiseti</i> .
Seuuald V. § 24 & § 164.	(siue Swifterbant, linker IJsel-oever)	sêo + wald; <i>sêo</i> = zee, als tweede lid in: <i>Enedsee</i> , <i>Enedseæ</i> , <i>Terrunsee</i> .
Seacuuald V. § 164.	"	
Sikselethe R. § 118.	(Rijnprovincie?)	sîk + selitha; <i>sîk</i> = moerassige laagte, Ags. <i>sîc</i> , On. <i>sîk</i> , Mnd. <i>sîk</i> .
<i>sîl.</i>		<i>sîl</i> = waterleiding, OFri. <i>sîl</i> , Mnd. <i>sîl</i> , Mnl. <i>sijl</i> , Ndl. <i>-zijl</i> (in eigennamen); als tweede lid in: <i>Westerceili</i> .
Sîndenhurst S. § 4.	Sendenhorst (kr. Münster).	sendin + hurst.
Séondonhurst S. § 4.	ster).	"
<i>sîp(a).</i>		<i>sîp(a)</i> = stroompje, vochtige weide, Mnd. <i>sîp(e)</i> , vgl. Ndl. <i>sijpelen</i> ; als tweede lid in: <i>Sligginsipe</i> .
Siuuatarashuueruia § 13.	Fr. (Oost-Friest. of Gron.)	Siwart (?) + hwerf.
Siuoneken R. § 39.	Siebeneich (Rijnpr.).	sibon + êk, eik.
Scaftthorpe S. § 1.	Schachtrup (kr. Beckum).	scaft + thorp; <i>scaft</i> = groeve, bosch, vgl. Dwtb. 8,1964 i. v. <i>schacht</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Scagaharna S. § 6 & § 59.	Schagern (kr. Steinfurt).	scago + horn; scago = landtong, voorgebergte, Ohd. <i>scahho</i> , vgl. den Ndl. plaatsnaam <i>Schagen</i> (N.-H.) en kaap <i>Skagen</i> (Jutland).
Scagathorpe Fr. § 15. (i/d Dollart)		scago + thorp.
Scalmeda Fr. § 16 Opm. 2.	Overschildmeer (Gron.)	? + madu.
Scapham S. § 98.	Schapen (Westf.).	scâp + ham.
Schaephem S. § 99. <i>scâra</i> .	"	" <i>scâra</i> = insnijding (ook van water: beek), Ags. <i>scearu</i> , OFri. <i>skere</i> , <i>schere</i> , Mnd. <i>schare</i> , HD. <i>Schar</i> , Ndl. <i>schaar</i> ; als tweede lid in: <i>Emiscare</i> , <i>Hemiscare</i> .
Scethe S. § 149.	Schede (kr. Hagen).	<i>scêtha</i> = (grens-) scheiding, Ohd. <i>sceida</i> , OFri. <i>skêthe</i> , Mnd. <i>schêde</i> , <i>scheide</i> ; als tweede lid in tal van namen, met de vormen: <i>-sceth</i> , <i>-sceht</i> , <i>-scetha</i> , <i>-scethe</i> , <i>-schethe</i> , <i>-schethen</i> , <i>-scêd</i> , <i>-sceid</i> , <i>-sceida</i> .
Sciphurst S. § 42.	(bij Bochoolt)	scip + hurst; de betekenis dezer samenstelling is mij niet duidelijk.

OUDE NAAM. TEGENWOORDIGE NAAM. SAMENGESTELD UIT:

Scirinbeki S. § 114.	Schermbek (bij Dorsten).	scîr(i) + beki.
Seivenhuuele S. § 114.	Schievenhövel (kr. Lüdinghausen).	seîba + hubil.
Seivenhuuele S. § 68.	Lüdinghausen).	"
Seononthorpe S. § 165.	Schandorf (bij Menslage).	scôn + thorp; scôn, in de beteekenis van „wat in het oog valt”, enz., vgl. Dwtb. 9, 1965.
Seonanthorpe S. § 169.	lage).	
Scopingun.	Schöppingen (kr. Ahaus).	gevormd van <i>scop</i> = dak op palen (HD. Schupfen), Ohd. <i>scopf</i> , <i>scof</i> , Ags. <i>scoppa</i> (Eng. <i>shop</i>), naast <i>scypen</i> , Mnd. <i>schoppe</i> .
<i>scot</i> .		<i>scot</i> = schutting, schuilhut, Ags. <i>scot</i> , Mnd. Mnl. <i>shot</i> ; als tweede lid in: Berugtanscotan.
Seupelenbûre S. § 142.	Schoepplenburg (kr. Hagen).	scupilin + bûr(i);
Seûpelenbûre S. § 142.	Hagen).	<i>scupilin</i> , diminutief van <i>scop</i> , zie Scopingun.
Seûpelenbueren S. § 142.	"	"
Sûpelenbûre S. § 142.	"	"
Scurilengesmiri Fr. § 17.	(Oost-Friesland?)	?
<i>slât</i> (?)		<i>slât</i> = sloot, OFri. <i>slât</i> ? Als tweede lid wellicht in: Marslate, Marslete?
Sligginsipe R. § 119.	(Rijnprovincie?)	? + sîp(a).

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Slicheim S. § 113. (Westfalen)		slik + hêm, heim; <i>slik</i> = slijk(-erig), Ags. <i>slîc</i> (adj.), Mnd. Mnl. <i>slîc</i> , On. <i>slîkr</i> ; daar- naast <i>silec</i> , vgl. Eeuic <i>Silec</i> , Vel. W. H. 1,2b (nu: Slijk Ewijk).
Slingenhusen R. § 51 (Rijnprovincie?) & § 145.		slingan + hûs.
Smerhûuele S. § 28 (kr. Hamm) & 67 Opm.		smero + hubil; <i>smero</i> = smeer, vuil, Ohd. <i>smero</i> , Ags. <i>smuru</i> , OFri. <i>smere</i> , Mnd. Mnl. <i>smêr</i> .
Smerilikki S. § 30. (a/d Ruhr)		smero + ?
Smithikinethorpa S. (Westfalen) § 45.		smithiking + thorp; <i>smithiking</i> patrony- micum van <i>smithik</i> , dat weer door suffix <i>-ik</i> gevormd is van <i>smith</i> .
<i>snep, snip.</i>		<i>snep, snip</i> = stukje land, vgl. Ten Doorn- kaat Koolman 3,245: <i>snip, snippa</i> , HD. <i>Schnipf</i> ; in verband hiermee ook Ndl. <i>snip-</i> <i>pel, snipper</i> , Dwtb. 9,1335: in Zuid-Han- nover <i>snip</i> = Vor- sprung eines Waldes;

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Sothinge S. § 172 Opm. (Ruhrgebied)	Speck (Rijnprovincie).	als tweede lid in: Bodsnippi, Buodsnepa. ? (zie § 172 Opm.).
Specca R. § 36.	Speck (Rijnprovincie).	spec = rijshout, Mhd. spacke, Mnd. spack, spakholt (= rijshout), naast specke (= uit takken, aarde en plaggen gevormde weg door een moerassige streek), Mhd. specke, Ags. spec-kia, Mnd. specke, vgl. Dwtb. 10, 2041: spek-bach.
Spechurne Fr. § 70.	(Oost-Friesland?)	spec + hurni.
Spenco R. § 52.	(Rijnprovincie?)	spina (Lat. spina) + lôh.
Spinoloa R. § 53.	"	"
Spinoloha R. § 53.	"	"
<i>spîk</i> .		<i>spîk</i> = waterkeering, waarbij vaak een bruggetje, Mnd. <i>spîk</i> , Westf. <i>spîk</i> ; als tweede lid in: Thornspic, Thornspic, Thornspin (?).
Spîlmeri Fr. § 16 & Bijlmeer (bij Weesp, § 116.	N.-H.)?	spîl + meri < mari; <i>spîl</i> = spijl, OFri. <i>spîle</i> , Mhd. <i>spîl(e)</i> , Mnd. Mnl. <i>spîle</i> ; de naam berustte waarschijnlijk op den langerekten vorm.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Spracanlo Fr. § 15.	Sprakel (bij Lathen, O.-Friesland).	spraca + lôh; <i>spraca</i> = sprokkelhout, Ags. <i>spræc(u)</i> ; vgl. Ohd. <i>sprahhula</i> .
Spriele V. § 194.	Spriel (bij Putten).	<i>spriol</i> , wellicht verwant met Ohd. <i>spriu</i> (HD. <i>Spreu</i> = kaf): Spriel ligt nl. in een zeer zandige streek.
Spruchufle S. § 61.	Sprockhövel (bij Hagen).	spurk, spruk + hübil; <i>spurk</i> , <i>spruk</i> = loot, takje, Mnd. <i>sprok</i> , Mnl. <i>sporc</i> , Ned. <i>sprok(-kel)</i> ; vgl. <i>spraca</i> in Spracanlo.
Stadun S. § 6 & § 9	Staden (a/d Eems).	<i>stad</i> (naast <i>stedi</i>), Ohd. <i>stat</i> , Mnl. <i>stadt</i> .
Opm. 1.		
Stakelenberge S. § 6.	(Ruhrgebied)	stakal + berg; <i>stakal</i> = stekend, spits, Ohd. <i>stechal</i> , Mnd. <i>stachel</i> , vgl. den Zwitserischen plaatsnaam: <i>Stachelberg</i> .
Stapuloga S. § 6 & § 165.	Stiepel (nabij de Lippe).	stapul (?) + ôja; <i>stapul</i> = stapel, stut, Ohd. <i>stafol</i> , Ags. <i>stapol</i> , OFri. <i>stapul</i> , <i>stapel</i> , Mnd. <i>stapel</i> ?
Starkenrotha R. § 182 & 20.	Sterkrade (kr. Duisburg).	stark + rôth; <i>stark</i> = groot, Ohd. <i>starch</i> ,
Starkenrothe R. § 20.	"	Ags. <i>stearc</i> , OFri.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Sterkonrotha R. § 20.	Sterkrade (kr. Duis-	<i>sterk</i> , Os. <i>starc</i> , Mnd.
Sterkrotha R. § 20.	burg).	<i>stark</i> .
Stediun Fr. § 16.	Stedum (Gron.).	<i>stedi</i> (naast <i>stad</i>); <i>stedi</i> als tweede lid kan na- tuurlijk ook de loc. van <i>stad</i> zijn: Alstedi, Hoonstedi, enz. (vgl. Stadun en § 9 Opm. 1).
Steinwida S. § 150.	Stevede (kr. Coesfeld).	<i>stên</i> , <i>stein</i> + <i>widu</i> ; <i>stên</i> , <i>stein</i> = <i>steen</i> , als tweede lid in: Brun- sten, Hamerstein, Cam- ponsteina, Wersteine.
Stengardo Fr. § 11 & § 154.	(Oost-Friesland?)	<i>stên</i> + <i>gard</i> .
Stenhurst S. § 149.	Steinhorst (bij Lü- dinghausen).	<i>stên</i> + <i>hurst</i> .
Stiarhem R. § 191.	Styrum (bij Ober-	<i>stior</i> + <i>hêm</i> , <i>heim</i> ; <i>stior</i> = <i>stier</i> , Ohd.
Stierheim R. § 192.	hausen).	<i>stior</i> , Ags. <i>steôr</i> , Mnd. Mnl. <i>stier</i> .
Stigi R. § 119.	Stege (Rijnprovincie).	<i>stîg</i> = <i>steeg</i> , <i>weg</i> , Ohd. <i>stîga</i> , Ags. <i>stîg</i> , Mhd. <i>stîge</i> , Got. <i>staiga</i> , naast Ohd. <i>steg</i> (<i>weg</i> , <i>brug-</i> <i>getje</i>), Ags. <i>stig(-râp)</i> , Mhd. <i>steg (-reif)</i> , Mnd. <i>steg</i> .
Stikkesuurd Fr. § 75.	Stitswerd (Gron.).	<i>stukki</i> (?) + <i>wurth</i> ;
Stucciasvurd Fr. § 73.	"	<i>stukki</i> = <i>stuk</i> , Ohd. <i>stucchi</i> , Ags. <i>stycce</i> ,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
		OFri. <i>stucke</i> . Of schuilt hier een eigennaam in, vgl. Onomasticon Frisicum: <i>Stiksma</i> , <i>Stucksma</i> ?
<i>Stipula</i> S. § 114.	?	<i>stîpul</i> (?) + <i>â</i> < <i>aha</i> ; wellicht verband van <i>stîpul</i> met Ags. <i>stýpel</i> , Eng. <i>steeple</i> (= torenspits)?
<i>Stibarna</i> S. § 94.	de Stever en Stevern	? + <i>â</i> < <i>aha</i> .
<i>Stibarinu</i> S. § 94	(kr. Münster)	" (?) zie § 94
Opm. 2.		Opm. 2).
<i>Stibarnon</i> S. § 94	"	"
Opm. 2.		
<i>Stivarnon</i> S. § 94	"	"
Opm. 2.		
<i>Stiberne</i> S. § 94	"	"
Opm. 1.		
<i>Stiuarnafildi</i> S. § 29.	(veld a/d Stever)	? + <i>â</i> < <i>aha</i> (?) + <i>fold</i> .
<i>Stiuarnamuthi</i> S. § 140	Stevermür (bij Haltern).	? + <i>â</i> < <i>aha</i> (?) + <i>mûth</i> .
Opm.		
<i>Stroduuik</i> S. § 122.	Stroick (bij Lembeck).	<i>strôd</i> + <i>wîk</i> ; <i>strôd</i> = moerassige plaats met struikgewas, Ohd. <i>struot</i> , Ags. <i>strôd</i> , Mnd. <i>strôt</i> , Mnl. <i>stroet</i> .
<i>Strudhuson</i> R. § 134	(onder Barkhoven,	<i>strôd</i> + <i>hûs</i> .
& § 145.	Rijnprovincie)	
<i>Struthusen</i> R. § 134	"	"
& § 145.		

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Strünkethe S. § 63.	(kr. Recklinghausen of bij Soest?)	strunk + collect.-suffix <i>-ithi</i> ; <i>strunk</i> = stronk, struik, Mnd. <i>strunc</i> , Mnl. <i>strunk</i> .
Sula S. § 66.	Suhle (bij Löningen).	<i>sul(h)</i> = sloot, waterloop, Ags. <i>sulh</i> , <i>sul</i> , Eng. dial. <i>zool</i> , N. W.-Veluwe <i>sül</i> (Van Schothorst, Het dialect der Noordwest-Veluwe).
Sälethe S. § 68.	Soehle (bij Marienburg, Hannover).	<i>sul(h)</i> + collect.-suffix <i>-ithi</i> ?
Suleth S. § 68.		
Sumerhamen S. § 65.	(bij Schapen, Westfalen).	sumar + ham; <i>sumar</i> = zomer, Ohd. Ags. <i>sumar</i> , OFri. <i>sumur</i> , Mnd. Mnl. <i>somer</i> .
Sunnasbroke S. § 60.	Sunsbruch (bij Hattingen).	<i>sunni</i> (?) + brök; of dit woord <i>sunni</i> wellicht in verband staat met Mnl. [<i>noot-</i>] <i>sinninghe</i> (= noodzakelijk) is twijfelachtig, evenals de beteekenis dezer samenstelling.
Sunnoburnon R. § 80 & § 82.	Sonnborn (kr. Elberfeld).	sunno + brunno, burn; <i>sunno</i> , <i>sunna</i> = zon, Ohd. <i>sunna</i> , Ags. <i>sunne</i> , OFri. <i>sunne</i> , <i>sonna</i> , Os. <i>sunno</i> , Mnd. <i>sunne</i> , Mnl. <i>sonne</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
<i>Susilbeke</i> R. § 145.	Suselbeck (kr. Wal-	sûsil + beki; <i>sûsil</i> ,
<i>Susilbeki</i> R. § 145.	sum).	een adj. met de be-
		teekenis „suizend,” vgl.
		On. <i>sûs</i> (= the roar
		of the surf), Ohd. <i>sûson</i> ,
		Mnd. <i>sûzan</i> , Ndl. <i>sui-</i>
		<i>zen</i> ; of met de betee-
		teekenis „sterk be-
		wegend”, vgl. On.
		<i>sýsl</i> (= eager), zie
		Cleasby.
<i>Suthanbroke</i> Fr. 131	(Oost-Friesland)	sûthan + brôk.
& § 144 Opm.		
<i>Sutheruic</i> S. § 140	Süderwick (bij Rec-	sûthar + wik.
Opm.	klinghausen of bij	
<i>Sutherwik</i> S. § 140	Bocholt?).	”
Opm.		
<i>Suthfelde</i> S. § 139	(kr. Beckum)	sûth + feld.
Opm.		
<i>Suthliunon</i> S. § 139	Altlinen (a/d Lippe).	sûth + hliuni.
Opm.		
<i>Sudliunon</i> S. § 195.	”	”
<i>Suabhem</i> R. § 108.	Schwafheim (kr. Gel-	Swâf + hêm, heim;
<i>Suafhem</i> R. § 108.	dern).	het eerste lid waar-
<i>Suafheim</i> R. § 108.	”	schijnlijk persoons- of
<i>Swabhem</i> R. § 108.	”	volksnaam, vgl. Ohd.
		<i>swâb</i> .
<i>Swacepe</i> R. § 21.	(beek bij Ratingen,	swak + apa; <i>swak</i> =
	Rijnprovincie)	onbeduidend, klein,
		Ohd. <i>swach</i> , Mnd. Mnl.
		<i>swack</i> , Ndl. <i>zwak</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Suanasbugile S. § 1.	(Westfalen)	swan + bugil; <i>swan</i> = zwaan, Ohd. Ags. <i>swan</i> , Mnl. <i>swaen</i> .
Suerte S. § 3.	Schwerte.	<i>swarti</i> = „zwarte aar- de”, Mnd. <i>swerte</i> , vgl. Dwtb. 9, 2311, i. v. <i>Schwärze</i> 2b.
Swiftarbant V. § 55.	(Veluwe, zie Seuuald)	? + bant; het eerste lid
Swiftarbant V. § 24.	„	in verband te brengen
Suifterbant V. § 55.	„	met Ags. <i>swift</i> = be- weeglijk?
Tafalbergon Fr. § 15.	(in 't Gooi)	tafal(a) + berg.
Tekhusen R. § 145.	(onder Kalkhofen, Rijnprovincie)	? + hûs.
Telgit V. § 40.	Telgt (bij Ermelo).	telg + collect.-suffix
Telgud V. § 40.	„	- <i>ithi</i> ; <i>telg</i> (= jonge
Telgudh V. § 40.	„	boom, twijg), Ohd. <i>zelch</i> , Ags. <i>telga</i> , Mnd. Mnl. <i>telch</i> , Ndl. <i>telg</i> .
Telgoia S. § 28.	Tellegei (kr. Beekum).	telg + ôja.
Terrunsee S. § 158.	Ternsche (kr. Lüding- hausen).	? + sêo.
Tihem Fr. § 117.	Tijum (Gron.).	tîh + hêm, heim; <i>tîh</i> = open ruimte in het dorp, gerichtplaats, Ohd. <i>zîch</i> , Ags. <i>tî</i> , <i>tig</i> , Mnd. <i>tî</i> , <i>tîg</i> , Mnl. <i>tî</i> , Westf. <i>tîh</i> .
Timberlae Fr. § 48.	Timmel (bij Aurich).	timbar + lôh.
<i>tioh</i> .		<i>tioh</i> (= omheind ge-

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Tiudingtiochi Fr. § 197. (bij Leer?)		bied?), vgl. OFri. <i>-tjuch</i> in plaatsnamen; daarnaast met anderen ab-laut Ags. <i>teáh</i> (= enclosure), Mnd. <i>toch</i> (Teuth. <i>toch</i> = tractus), naast <i>tuchi</i> ; als tweede lid in: Emegtiochi, Hrohtgeringtiochi, No-theringtiochi, Tiudingtiochi, en als dat. sing. in: Eranbrahtastuchiu. ? + <i>tioh</i> .
Tiushem Fr. § 196. Ditzum (O.-Friesl.)		tiu(?) + <i>hêm</i> , heim; <i>tiu</i> wellicht te verge-lijken met Ohd. <i>Ziu</i> (naam van den krijgs-god), Ags. <i>Tiu</i> (in: Tives dæg = Tues-day)?
Touge S. § 167. (Westfalen)		<i>tôg</i> = weideplaats(Jel-linghaus)? Vgl. <i>Teuge</i> , Nomina geogr. neerl. 1,129; 3,246.
Tålethe V. § 148. (Veluwe)		<i>tål</i> + collect.-suffix <i>-ithi</i> ; <i>tål</i> = struik-gewas, Mnd. <i>tål</i> (= bundel), Ndl. <i>tuil</i> , wel-licht samenhangend met den verbaalstam in Ags. <i>týnan</i> ?

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Tundilshheim R. § 82. (kr. Moers)		tundil (Tundil?) + hêm, heim; <i>tundil</i> = tonder, tondel, Ohd. <i>zuntil</i> ; in Mhd. ook als eigenaam, vgl. Kluge, Etym. Wdb. 421.
Tunglasthorpe Fr. § 72.	Tungsdorf (a/d Eems).	tungal (?) + thorp; <i>tungal</i> = ster, Ohd. <i>zungal</i> , Ags. <i>tungol</i> .
Tuningun S. § 140. (kr. Münster)		<i>tâning</i> = omheining, Ags. <i>týning</i> , naast Ohd. <i>zûnen</i> , OFri. <i>tân</i> , Mnl. <i>tunen</i> .
Tuegloe S. § 149.	Tweklo (Twente).	twê, twêg + lôh; <i>twê</i> , <i>twêg</i> , numerale: twee, Ohd. <i>zwêne</i> , Ags. <i>twâ</i> , <i>twâgen</i> , OFri. <i>twâ</i> , Mnd. <i>twêne</i> , gen. <i>twiger</i> , en <i>twiegen</i> (= in tweeën deelen).
Tuiforde S. § 45.	(Westfalen)	twi + ford; <i>twi</i> , nu- merale: dubbel, Ohd. <i>zwi</i> , Ags. <i>twi</i> , OFri. <i>twia</i> , Mnd. <i>twi</i> .
Thasmathon S. § 101. (kr. Lüdinghausen)		thahs + mâth; <i>thahs</i> = das, Ohd. <i>dahs</i> , Mnd. Mnl. <i>das</i> .
Thidela S. § 94.	de Deilbach (bij Lan-	? + â < aha.
Thiedela S. § 94.	genberg a/d Ruhr).	"
Thitelam S. § 94 Opm. 2.		"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
Thornspic V. § 89 & § 120.	Doornspijk (Veluwe).	thorn + spik.
Thornspic V. § 120.	"	"
Thornspin V. § 120.	"	"
Thornuurd Fr. § 71.	Toornwerd (Gron.).	thorn + wurth.
Thorpun S. § 58.	Dörpen (a/d Eems).	<i>thorp</i> = dorp, als tweede lid (- <i>dorp</i> , - <i>dorpa</i> , - <i>dorpe</i> , - <i>torpa</i> , - <i>torpe</i> , - <i>thorp</i> , - <i>thorpa</i> , - <i>thorpe</i>) in tal van namen, zie <i>Appendix III.</i>
Threeni S. § 115 Opm.	Drechen (bij Rhynern,	thrî (numerale) + on-
Threchni S. § 115 Opm.	kr. Hamm).	duidelijk suffix?
Threant S. § 115.	Drente.	thrî + suffix - <i>ant</i> (?)
Threænt S. 115.	"	"
Thri V. § 121.	Drie (Veluwe).	<i>thri</i> , numerale: drie.
Thri V. § 121.	"	"
Thribirge Fr. § 33 & § 117.	(bij Leer?)	thrî + berg.
Thribirgi Fr. § 33 & § 117.	"	"
Thribirgi Fr. § 117.	"	"
Thrinon S. § 45 1).	Driene (Twente).	<i>thrinon</i> = driemaal, Ags. <i>thringen</i> .
Thrire S. § 114.	Langendreer (West-	thrî + suffix - <i>ri</i> .
Thriëri S. § 115.	falen).	"
Throtmenne S. § 3.	Dortmund (Westf.).	Thruht + man, manni.
Throtmonia S. § 10.	"	"
Thrutminensis S. § 9.	"	"

1) Ten onrechte opgenomen in § 114.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Udhurstun Fr. § 70.	(Westerwolde of Oost-Friesland?)	ût + hurst.
Uhtepe S. § 8 & § 61.	Ochtrup (bij Steinfurt).	uhta + apa; <i>uhta</i> = ochtend, oostelijk (?); later <i>Ochtrup</i> , uit <i>uht</i> + <i>thorp</i> .
Ulfloo S. § 61.	Olfen (kr. Lüdinghausen).	wulf + lôh.
Ulidi S. § 140.	Oelde (kr. Boekum).	<i>ûla</i> + collect.-suffix
Ulithi S. § 140.	"	<i>-ithi</i> , met de beteekenis „uilenwoud“?
Vlide S. § 140.	"	kenis „uilenwoud“?
Unesuuido Fr. § 49.	Onstwedde (Gron.)	Unes + widu.
Uppgoa Fr. § 175.	het Gooi.	ûp + gawi.
Urthunsula V. § 92.	de Ordermark (Veluwe).	Urtha (?) + sul(h).
Ûspille S. § 29.	Oospel (kr. Dortmund).	<i>spil</i> schijnt aftowisselen met <i>spel</i> (Spelthorpe, Tospelle); herkomst en beteekenis zijn mij niet duidelijk.
Utermeri Fr. § 16 & § 144.	Uitermeer (bij Naarden).	ûtar + meri < mari.
Uthuson Fr. § 144.	Uithuizen (Gron.)	ût + hûs.
Ubiti R. § 145.	Oefte (kr. Elberfeld).	zie Ouiti.
Ûuete R. § 146.	"	"
Ûuete in uualda R. § 146.	"	"
Ûueta R. § 146.	"	"
Ûffete R. § 146.	"	"
Ûuiti R. § 146.	"	"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Varsnen S. § 4.	Versen (bij Meppen).	zie Firsni.
Velbraht R. § 18.	Velbert.	feld + braht.
Velde S. § 28.	(kr. Beckum)	zie Feldbrahti.
Veldwig S. § 38.	Veldwik (Westfalen).	feld + weg.
Viahus S. § 31 Opm.	Viehausen (bij Wer-	fihu + hûs.
Vihûs S. § 31.	den).	"
Vinchere R. § 22.	?	fink + har(?); <i>fink</i> = vink, Ohd. <i>fincho</i> , Ags. <i>finc</i> .
Vinkinbrinke R. § 51.	Vink (Z.-Limburg)?	fink + brink.
Vislico S. § 9.	Fischlaken (bij Wer-	fisc + laka.
	den).	
Wagenheim R. § 21.	Wanheim (kr. Duis-	wagan(?) + hêm, heim.
	burg).	
Uuaguurd Fr. § 104.	Weiwerd (Gron).	wâg + wurth; <i>wâg</i> =
Uuaheurd Fr. § 104.	"	stroom, golf, Ohd. <i>wâg</i> , Ags. <i>wæg</i> ; OFri. <i>wég</i> .
Uuahtlari S. § 101.	Vechtel of Fechtler	faht + hlâr.
	(a/d Lippe)?	
<i>wald.</i>		<i>wald</i> = woud, alstweede lid (- <i>wald</i> , - <i>walt</i> , - <i>walda</i> , - <i>walde</i>) in tal van namen; vgl. ook <i>Welde</i> .
Uualli V. § 25.	Well (bij Bommel).	<i>wal(l)</i> , Lat. <i>vallus</i> .
Walli V. § 25.	"	"
Uuanesualde S. § 6.	Waneswald (bij	wagan(?) + wald.
Uuenesualde S. § 8.	Werden).	"
Weneswalde S. § 8.	"	"
Wienesualt S. § 9.	"	"

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Uuanheri Fr. § 16 & § 16 Opm. 1.	Weener.	wagan + har(?); vgl. voor de samenstelling
Wenari Fr. § 16 Opm. 1.	"	den Frieschen plaatsnaam <i>Wijnjeterp</i> , met
Wenere Fr. § 16.	"	overeenkomstige be-
Uueinere Fr. § 16.	"	teekenis.
Uuannion V. § 25.	(bij Bommel)	zie Fenni.
Wapegelde V. § 40.	Wapenvelde (Vel., vgl. Sloet, Okb.).	wâpan + geld (vgl. OFri. <i>geld</i>) of feld? <i>wâpan</i> = Ohd. <i>wâfan</i> , OFri. <i>wêpin</i> , Os. <i>wâpan</i> .
Vueterouald R. § 20.	Oefterwald.	Ubiti (zie Ouiti) + wald.
Uuitherouald R. § 18 & § 20.	"	"
Warnhuelo S. § 68. (Ruhrgebied)		warn + hubil; <i>warn</i> = verdediging, vgl. Ags. <i>wearn</i> , On. <i>vörn</i> , naast Ohd. <i>warna</i> , Mnd. <i>warnen</i> (= beveiligen).
Waterhufle S. § 6.	Wasserhövel (kr. Ha-	watar + hubil.
	gen).	
Uuattonscothe S. § 1.	Wattenscheid (kr.	watto (Got. wato) +
Watdenceida S. § 150.	Bochum).	scêtha.
Uuatthorpa S. § 98.	(bij Lüdinghausen?)	wât (of <i>wad</i> ?) + thorp; <i>wât</i> = vocht, Ags. <i>wæt</i> , OFri. <i>wêt</i> .
Uatvurd Fr. § 11.	Watwerd (Gron.).	wad + wurth; <i>wad</i> = doorwaadbare plaats, Ohd. <i>wat</i> , Ags. <i>wæd</i> , Mnd. <i>wad</i> , Ndl. <i>wad</i> .

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Uuazarashuueruua Fr. (bij Leer)		watar + hwerf.
§ 13.		
Uuedmeri S. § 149.	Wethmar (bij Lünen)	wêd + meri < mari;
Weitmere S. § 150.	of Weitmor (kr. Bochum).	wêd = weede, Ohd. <i>weit</i> , Ags. <i>wâd</i> , OFri. <i>wêd</i> , Mnd. Mnl. <i>weed</i> .
<i>weg</i> .		<i>weg</i> = weg, Ohd. Ags. <i>weg</i> ; als tweede lid in: Salwegge, Veldwig, Uuestwig (de twee laatste verkorte locatieven?).
Uuehslaron S. § 28 & § 101.	Weslarn (kr. Soest).	<i>wehslari</i> = wisselaar, Ohd. <i>wehseleri</i> , Mnd. <i>westere</i> ? Of is het een samenstelling met <i>hlâr(a)</i> ?
Welde R. § 20.	(bij Neuss)	zie <i>wald</i> .
Uueldi R. § 20.	"	"
Uueldlogi S. § 10.	Vellage (bij Papenburg).	feld + lag (?).
Uuellouue S. § 28 & § 171.	Velau (bij Velbert).	well(a) + awi, ôja, enz.; <i>well(a)</i> = bron, beck, Ohd. <i>well(a)</i> , Mnd. Mnl. <i>wel</i> .
Uuelloe S. § 171.	"	zie <i>hwerf</i> .
<i>werf</i> .		
Uuerina S. § 30	Werne.	vgl. <i>warn</i> onder Warnhüelo.
Uuerinon S. § 30.	"	
Uuerinun S. § 30.	"	
Tuernon S. § 30.	"	
Vernon S. § 30.	"	

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Wernen S. § 30.	Werne.	
Wernon S. § 30.	"	
Uuirinon S. § 31.	"	
Uuerithi R. § 22.	Kaiserswerth.	<i>werith, werth</i> = waard, eiland, Ohd. <i>werid, wa- rid</i> , Mnd. Mnl. <i>werd</i> .
Uuerithon S. § 8.	Werdon.	zie Uuerithi.
Wersteine R. § 160.	Wersten (kr. Düssel- dorf).	? + stein.
Werve S. § 3.	Werve (kr. Hamm).	zie <i>hwerf</i> .
Uuerue Fr. § 13.	De Warven (Gron.).	zie <i>hwerf</i> .
Uueruon Fr. § 13.	"	"
Uuerfhem Fr. § 13.	Warfum (Gron.).	<i>hwerf</i> + <i>hêm</i> , heim.
Wervelthorpe S. § 3.	(kr. Münster)	<i>hwerbil</i> + <i>thorp</i> .
Uuestarburon Fr. § 32 & § 144.	Westerburen (Fries- land).	<i>westar</i> + <i>bûr(i)</i> .
Westerçili Fr. § 117.	Westerzyl (Gron.).	<i>westar</i> + <i>sîl</i> .
Uuestwig S. § 28 & § 29.	Westick (kr. Hamm).	<i>west</i> + <i>weg</i> .
Uuibodækeriken Fr. § 50.	(Gron. of Oost- Friesl.?)	<i>Wiboda</i> (?) + <i>kirika</i> ; is <i>Wiboda</i> wellicht de verlatijnschte vrouwe- lijke vorm van <i>Wibod</i> (<i>Onomasticon Frisi- cum</i> , 435)?
Uuidapa S. § 6 & § 45. (boek bij Werden)		<i>widu</i> + <i>apa</i> (dus = <i>Holzbach</i>); <i>widu</i> = hout, woud, Ohd. <i>witu</i> , Ags. <i>wudu</i> , Mnd. <i>wede</i> ; als tweede lid in: <i>Caluuidun</i> , <i>Coluuidun</i> , <i>Languuide</i> , <i>Lang-</i>

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		uuadu, Selnuida, Steinnuida, Steinwida
Widefleten en	(bij Emden)	widu + fliot.
Uuiflietun Fr. § 49 & § 187.	"	"
Widhövve R. § 53.	Wedehauwe (Rijn- prov.).	widu + hof.
Uidehoiune R. § 53.	"	"
Widohoiune R. § 53.	"	"
Uuiduurd Fr. § 116.	[Wester-] Wijtwerd (Gron.).	huif + wurth; voor <i>Uuïd-uurd</i> kunnen we echter ook lezen <i>Uuïdu- uurð</i> , d.i. widu + wurth.
Uuïtuurd Fr. § 116.	"	"
Uuigfieta Fr. § 33 Opm. & § 188.	(bij Delfzijl, i/d Dol- lant)	weg + fliot.
Uuiggeldasgihweruia Fr. § 13.	(Oost-Friesland)	Wigbald (?) + gi- hwerbi (de vorm waar- schijnlijk een dat sing).
Wiggethe S. § 29.	Wechte (kr. Tecke- lenburg).	weg + collect. -suffix <i>-ithi</i> .
Uuïhtmāndum S. § 60.	Wichmond (bij	een samenstelling met <i>-mund</i> , of wellicht een eigenaam?
Uuïhtmāndi S. § 62 Opm. 1.	Zutfen).	"
Uuic Fr. § 116.	(prov. Groningen)	<i>wik</i> = woonplaats, streek, wijk, Ohd. <i>wich</i> , Ags. <i>wic</i> ; ðf = stroom, baai, kreek, Ags. <i>wic</i> , OFri. <i>wik</i> , On. <i>wik</i> , Mnd. <i>wik</i> ; als tweede lid (<i>-uuic</i> , <i>-uuik</i> , <i>-wic</i> , <i>-wik</i> , <i>-wick</i> , <i>-uuig</i> , <i>-uuic</i>) in tal van namen.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT :
Uuikki S. § 29 & § 42.	Wickede (Westfalen).	<i>wika</i> = <i>ulmus montana</i> (Ndl. <i>olm</i>), Ags. <i>wice</i> (Eng. <i>witch</i>), hier met collectief-betekenis?
Uuicosula S. § 66.	Suhle.	wîk + sul(h).
Wilbrandasuuic Fr. § 116.	(a/d Eems?)	Wilbrand + wîk.
Uuuldiona Fr. § 48 & § 96.	Wilderhof (Gron.).	wildi + â < aha.
Uuildonha Fr. § 96.	"	"
Wilishorst S. § 58.	(Ruhrgebied)	? + hurst.
Uuïllethe S. § 29.	Wette (kr. Coesfeld).	well(a) + collect.-suffix <i>-ithi</i> .
Wilre R. § 48.	Weilerhof (onder Friersheim).	<i>wilari</i> = woning, Ohd. <i>wilari</i> (HD. <i>Weiler</i>).
Uuïlere R. § 119.	"	"
Vuïlere R. § 119.	"	"
Wilere R. § 119.	"	"
Uuïltorpe R. § 51.	(Rijnprovincie?)	wildi (?) + thorp.
Uuinashem Fr. § 49.	(bij Emden)	wink, wing < wining + hêm, heim; <i>wining</i>
Uuïnashém Fr. § 49.	"	< wini (= vriend, Ohd.
Uuïnesheim Fr. § 49.	"	Ags. <i>wine</i> , OFri. <i>winne</i>)
Uuïnghem Fr. § 48.	"	+ <i>ing</i> -suffix?
Uuïnhem Fr. § 48.	"	"
Uuïnkhem Fr. § 48.	"	"
Winzheim Fr. § 48 & § 155.	"	"
Uuïningthorpe S. § 45.	Wintrup (onder Werne).	wining + thorp; vgl. <i>wining</i> onder Uuinashem.
Winkilhuson R. § 51 & § 145.	Winkelhausen (kr. Moers).	winkil + hûs; <i>winkil</i> = hoek, Ohd. <i>wincil</i> ,

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		Ags. <i>wincel</i> , OFr. <i>winkel</i> , Mnd. Mnl. <i>winkel</i> ; als tweede lid in: Bruguuinkila, Grauuinkel, Krawingele, Krawinkala, Crawinkele, Krauuinkila, Krauuincule, Craiunuuinkila, Cranuuinkile, Kranuuinkili, Crewinke(I).
Wintgaten S. § 42.	Windgarten (Westf.)	wind + gat (?).
Uuirdina Fr. § 14.	(Oost-Friesland)	zie Uuerithi.
Uuïrem Fr. § 117.	Wierum (Gron.).	wîr + hêm, heim; <i>wîr</i> = moeras, vgl. Bern. gloss.: <i>wier</i> = stagnum.
Wirs S. § 113.	de Wiers (kr. Steinfurt).	<i>wîros</i> = moerassige weide, gevormd van <i>wîr</i> ?
Uuïruinge Fr. § 14.	De Warven (Gron.).	zie <i>hwerf</i> .
Wisch S. § 42.	Wisch (bij Terborg).	<i>wisk(a)</i> = weideland, te vergelijken met Ags. <i>wisc(e)</i> , Mnd. <i>wische</i> ?
Uuiscun Fr. § 48.	(a/d Eems?)	zie Wisch.
Wisuurth R. § 51 & § 80.	(bij Friemersheim)	wis (?) + wurth; <i>wis</i> = weide, Ohd. <i>wisa</i>
Wisuurth R. § 84 Opm.	"	(HD. <i>Wiese</i>)?
Wisuurth R. § 84 Opm.	"	
Uuithurst S. § 113.	(bij Werne)	hwît + hurst.
Uuódfurd R. § 80 & § 133.	Utfort (bij Moers)?	wôd + ford; <i>wôd</i> wellicht samenhangend met Ohd. <i>wuot</i> , Ags.

OUDE NAAM.	TEGENWOORDIGE NAAM.	SAMENGESTELD UIT:
		<i>wôd</i> (= insanus), Got. <i>wôds?</i>
Uuonomanha S. § 94 & § 103b.	Wanne (bij Gelsen- kirchen).	<i>wânam</i> , <i>wânom</i> + <i>aha</i> ; <i>wânam</i> , <i>wânom</i> = schitterend, helder, vgl. Os. <i>wânam</i> , <i>wânom</i> .
Uuosiki S. § 126.	Wesecke (bij Borken).	<i>wôsiki</i> = vochtige plaats, vgl. Ags. <i>wôs</i> (= sap), <i>wôsîg</i> (= saprijk).
Uulfdalon Fr. § 15 & § 73.	(prov. Groningen?)	<i>wulf</i> + <i>dal</i> .
Uurthun Fr. § 70.	Wirdum (Gron.).	<i>wurth</i> = wierd, terp, hooge plaats in een waterachtig land, vgl. Westf. <i>wôrd</i> , Ndl. <i>woerd</i> (plaatsnaam Woerden) en HD. <i>werder</i> ; als tweede lid (-uurð, -vurð, -uurth, -uurht, -uurði, -uurthi, -uðrth, -uðrht, -vårth) in tal van namen.
Zeele V. § 27.	Zelee (Vlaanderen).	zie <i>seli</i> .

APPENDIX I.

De volgende lijsten bevatten alle namen, die met *hêm* of *heim* als tweede lid zijn samengesteld.

Hêm vinden we in:

Adulfashem Fr., W. H. 2,14a.	Binnighem Fr., W. H. 1,23a.
Achem S., W. H. 2,11a.	Binninghem Fr., W. H. 1,25 a/b.
Aldanbochem S., W. H. 1,32b.	Bisashem Fr., W. H. 2,13b.
Aldgreshem Fr., Cart. 4,39b.	Bladriakeshem R., W. H. 1,4a.
Aôsterhem R., W. H. 1,6a.	Bodomareshem S., W. H. 1,9b.
Apuldarohem S., W. H. 1,10a.	Borzhem R., W. H. 1,19a, 23b.
Attinghem V., W. H. 2,17a.	Botmereshem S., W. H. 1,36a.
Badunatheshem Fr., W. H. 1,15b	Brakkinghem S., W. H. 1,39a.
enz.	Brekinghem S., W. H. 2,7b.
Barchem S., W. H. 1,34b enz.	Brihem S., W. H. 1,11b.
Beddinghem Fr., W. H. 1,23a enz.	Bukem S., Alt R. Pr. 16a.
Bedinghem Fr., W. H. 1,15b, 20a.	Bûkhem S., Pr. 1,13b.
Bekehem S., Pr. 1,61b.	Burhem Fr., W. H. 1,23a, 25a.
Bekonhem S., Pr. 1,14b.	Daginghem S., W. H. 1,39a.
Beneshem S., Pr. 1,35a.	Dalahem S., W. H. 1,29b.
Bergem S., Pr. 1,30a.	Dalehem S., W. H. 1,13b.
Berghem S., W. H. 1,4a; 2,14a	Emileghem S., W. H. 1,34a.
enz.	Emminghem S., W. H. 1,28a.
Bettinghem R., W. H. 1,5a, 6a.	Falconhem Fr., W. H. 2,13a.
Bidninghem Fr., Pr. 1,13b.	Fertmereshem Fr., W. H. 2,21a.

- Fiuhem S., Pr. 1,14b.
 Frathineshem Fr., W. H. 1,25a.
 Fresbrahtteshem Fr., W. H. 1,22a.
 Fretmarashem Fr., W. II. 2,14a.
 Frimarashem R., W. H. 2,8a.
 Frimaroreshem R., W. H. 1,3b enz.
 Frimarahem R., W. H. 1,5b.
 Frimershem R., W. H. 3,8a.
 Galdinghem S., W. H. 1,29a.
 Gallingham S., W. H. 1,39b;
 2,17a.
 Gerzhem Fr., W. H. 1,23b.
 Gezzhem Fr., W. H. 1,19a.
 Gokeshem Fr., W. H. 1,24a, 26a.
 Gondrikeshem Fr., W. H. 1,19a,
 23b.
 Gimingham Fr., W. H. 1,22b,
 23a/b.
 Hadinghem Fr., W. H. 1,22b,
 23b.
 Hadinkhem Fr., W. H. 1,19a.
 Haningham Fr., W. H. 2,6a.
 Hatbrahtashem Fr., W. H. 1,19a,
 23b
 Herdinghem S., Pr. 1,38a.
 Hershem S., W. H. 2,8a.
 Hlarashem V., W. H. 2,7b
 Holthem S., W. H. 1,29b, 31b
 enz.
 Hrenhem V., W. H. 1,2b.
 Hridhem S., W. H. 1,31b.
 Hrineshem V., W. II. 1,2b.
 Hrisinghem Fr., W. II. 1,22b.
 Hukilhem Fr., W. H. 1,23a.
 Huningham R., W. H. 1,5a.
 Ierzhem Fr., W. H. 2,6a.
 Ikinghem R., W. II. 1,5a, 6a.
 Imilinkhem S., Pr. 1,14b.
 Ingaldinghem Fr., W. H. 2,13b.
 Ingaldingon Fr., W. H. 2,22b.
 Isiughem S., W. H. 1,9a.
 Kaminghem Fr., W. II. 1,22a.
 Kinhem Fr., W. H. 1,2b.
 Cuninghem Fr., W. H. 1,22b.
 Cuninghem Fr., W. H. 1,22b.
 Lendinghem R., W. H. 1,4a.
 Liudinghem S., W. H. 2,15a.
 Melenhem R., Pr. 1,5b enz.
 Middilhem Fr., W. H. 1,22a.
 Middelhem Fr., W. II. 2,6a.
 Midlesthem Fr., W. H. 2,13b.
 Midlisthem Fr., W. H. 2,24a, 25a.
 Midlistanhem Fr., W. H. 1,22a.
 Mirihem S., W. H. 1,11b.
 Mukileshem S., W. H. 1,34a.
 Mulinhem S., W. H. 2,2a.
 Muolnehem S., Pr. 1,34b.
 Nihem S., W. H. 1,35a, Pr. 1,23b.
 Niuenheim R., Cart 17,42b enz.
 Niuenheim R., Cart. 50, 56a.
 Obbinghem Fr., W. II. 1,2b,
 Pr. 1,39b.
 Odrikeshem S., W. H. 1,9a.
 Ostarhem R., W. H. 1,4a.

- Osterhem Fr., W. H. 2,22a. Stokhem S., W. H. 1,10a, 2,30a.
 Othihem S., W. H. 2,9b. Stochem S., W. H. 1,23b, 32a.
 Padinghem Fr., W. II. 2,13b, 23b. Suabhem R., W. H. 1,3b.
 Pettinghem Fr., W. II. 1,19a, 23b. Suafhem R., W. H. 1,6 a/b, Alt
 Peueshem Fr., W. II. 1,22a; 2,6a. R. Pr. 27b.
 Peuishem Fr., W. H. 2,14b. Suabhem R., W. H. 1,5a.
 Pilekhem S., Pr. 1,60b. Suthanhem Fr., W. II. 1,24b.
 Piluchem S., W. II. 1,33a. Tetteshem Fr., W. II. 1,22b.
 Prumhem S., W. H. 1,9b, 36a. Tiadikeshem S., W. H. 2,12a.
 Puthem V., W. H. 1,2a. Tihem Fr., W. H. 2,13a.
 Putten V., Alt R. Pr. 22b. Tiushem Fr., W. H. 2,6a.
 Pütten V., Alt R. Pr. 22b. Tottinghem S., W. H. 1,9a, 35b.
 Rarughem Fr., W. H. 1,22b. Tottinkhem S., W. H. 1,2b.
 Renhem V., W. H. 2,7b. Tuntileshem R., W. H. 1,4a,
 Ricolbeshem S., W. H. 1,9a. 5a; 2,10a.
 Ricolfeshem S., Pr. 1,27b. Thotthinkheim S., Alt R. Pr. 13a.
 Rikoldeshem S., W. II. 1,36a. Thunhem Fr., W. H. 1,22a.
 Rineshem V., Pr. 1,—. Ubingham Fr., W. II. 1,20a, 24a.
 Rothem S., Alt R. Pr. 29a. Ubingham Fr., W. II. 1,23a, 25a/b.
 Rohthem S., W. H. 1,38b. Uluringhem Fr., W. H. 2,25a.
 Sahsinghem Fr., W. H. 2,13a. Vrimershem R., Pr. 1,49b.
 Sahsinkhem Fr., W. H. 2,5a. Uualderingham V., W. H. 1,39b.
 Sahsinhem Fr., W. H. 2,22a. Vuedirishem S., W. H. 1,34a.
 Salehem S., Cart. 53,57a. Uuerfhem Fr., W. H. 2,13b, 23b.
 Selehem S., W. H. 2,20a, enz. Uuestarhem S., W. H. 1,27b.
 Seliem S., W. H. 1,17b. Westahem S., Pr. 1,28b.
 Selihom S., W. H. 1,27b, 35a; 2,8a. Uuilinghem Fr., W. H. 1,15b.
 Selhem S., W. H. 1,18b, 26b. Uulinghem Fr., W. H. 1,23b.
 Silehem S., W. II. 3,4b. Uuinashem Fr., W. H. 1,22b 25a.
 Siuokanashem Fr., W. H. 2,14a. Uuínashém Fr., W. H. 1,25b.
 Siukeshem Fr., W. H. 2,21a. Uuineshem Fr., W. H. 1,19a, 23b.
 Stiarhem R., W. H. 2,9b, 15a, 17a. Winzhem Fr., Pr. 1,65b.

Uuinghem Fr., W. H. 1,15b, 23b. Uinhem S., W. H. 1,35a.
 Uuinkhem Fr., W. H. 2,14a, 24b. Uutilashem Fr., W. H. 1,25a.
 Uinchem Fr., W. H. 2,13a. Uulueringhem Fr., W. H. 2,13a.

Heim komt voor in :

Aldgropesheim Fr., Pr. 1,39a. Gathelinheim S., Alt R. Pr. 28b.
 Arnheim V., Alt R. Pr. 22b. Gerenesheim R., Pr. 1,20b.
 Bachheim S., Alt R. Pr. 5a. Grumheim R., Pr. 1,57b.
 Bekeheim S., Pr. 1,15a, enz. Haginheim S., Pr. 1,60b.
 Bergheim S., W. H. 3,9b. Hatheim V., Alt R. Pr. 22b.
 Bercheim S., Alt R. Pr. 24b enz. Herdonesheim S., Pr. 1,16a.
 Betleheim S., Pr. 1,61b. Hersheim S., Pr. 1,65a.
 Biddinheim Fr., Pr. 1,3b. Holtheim S., Cart. 59,59a.
 Binedheim S., Alt R. Pr. 28b. Horstereheim R., Alt R. Pr. 27a.
 Bisisheim Fr., W. H. 2,21a. Hosterheim R., Alt R. Pr. 27b.
 Bokheim S., Pr. 1,32b. Houenheim S., Pr. 1,32a.
 Botmarsheim S., Pr. 1,54b. Immelinheim S., Alt R. Pr. 20b.
 Briheim S., Pr. 1,56a. Calheim R., Pr. 1,53b.
 Bukheim S., Pr. 1,15b, 35a. Cloheim R., Pr. 1,16a.
 Buckheim S., Pr. 1,33a. Crumbheim S., W. H. 3,9b.
 Bûkheim S., Pr. 1,37b, 62b. Larsheim V., Alt R. Pr. 22b.
 Bûgheim S., Pr. 1,35a. Lieuekersheim S., Pr. 1,34b.
 Buoheim S., Alt R. Pr. 3a. Mulenheim S., Pr. 1,16b.
 Buxheim S., Alt R. Pr. 30a, Mulenheim S., Pr. 1,32a.
 Dalahem S., Alt R. Pr. 7b. Muolneheim S., Pr. 1,35a.
 Daleheim S., Pr. 1,35a. Munheim R., Pr. 1,53b.
 Danigheim S., Alt R. Pr. 29a. Musheim S., Pr. 1,62a.
 Distilheim S., Alt R. Pr. 4a. Muttonheim S., Pr. 1,56a,
 Edirischeim S., Alt R. Pr. 12b. Nieheim S., Alt R. Pr. 12a.
 Flaueresheim S., Pr. 1,7a. Niuanheim R., Cart. 13,40b.
 Frimaresheim R., W. H. 1,5b enz. Ostheim R., Pr. 1,16b.
 Frimersheim R., Alt R. Pr. 27a/b. Polesheim R., Pr. 1,50b.

Rikilisheim S., Alt R. Pr. 12a.	Tundilisheim R., W. H. 3,9b.
Rikoluesheim S., Pr. 1,54b.	Tuntelsheim R., Alt R. Pr, 27 a/b.
Rodheim S., Alt R. Pr. 29a.	Ūdheim R , Alt R. Pr. 27b.
Seleheim S., Pr. 1,14a, 56b enz.	Veltheim R., Pr. 1,53b.
Selimi S., W. H. 1,28a.	Vinheim S., Pr. 1,56b.
Slicheim S., Pr. 1,16a.	Vrimersheim R., Alt R. Pr. 14a.
Stierheim R., W. H. 3,10b.	Uuagonheim R., Pr. 1,33a.
Stokheim S., Pr. 1,23b.	Wagonheim R., Pr. 1,27a.
Suafheim R., Alt R. Pr. 24a, 27b.	Walsheim R., Alt R. Pr. 27a.
Tottingheim S., Pr. 1,28b, Alt	Winzheim Fr., Pr. 1,66a.
R. Pr. 12a.	Wlfheim S., Alt R. Pr. 12a.
Töttincheim S., Pr., 1,54b.	

APPENDIX II.

Lôh komt als tweede lid voor in de volgende samenstellingen :

Arkloa V., W. H. 1,39b.	Burlo V., W. H. 1,24b.
Arlo S, Cart. 58b.	Businklo S., Pr. 1,61a.
Arlon S., Pr. 1,65b.	Dabbonlo V., W. H. 1,2a.
Ascla Fr., W. H. 1,22b.	Dabbunlo V., Pr. 1,38b.
Ascloon S., W. H. 1,31b.	Darlo S., Alt R. Pr. 29a.
Asla Fr., W. H. 1,19a, 23b.	Darloe S., W. II. 1,38b.
Asle S. Alt R. Pr. 17b, 18a.	Eclo S., Pr. 1,59a.
Astarlohon R., W. H. 1,3b.	Eiklo S., Pr. 1,56a.
Astarloon R., W. H. 1,4a, 5a,
6a, 16b.	Elmloha S., W. II. 1,31a.
Astarlon R., Pr. 1,29b.	Elmloa S., W. H. 1,17b.
Asterlo R., Alt R. Pr. 17b, 24a/b.	Enengerlon S., Alt R. Pr. 16a.
Astlon S., Alt R. Pr. 17a.	Ermela V., Alt R. Pr. 23a.
Bafflon Fr., W. H. 2,25a.	Espelo S., Pr. 1,65a.
Bahtlon Fr, Pr. 1,57b.	Fenniloea R., W. H. 1,6a.
Barle S., Pr. 1,16a.	Fimilon Fr., W. H. 1,24a.
Berkolo S., Pr. 1,32b.	Fliadarloha S., W. II. 1,31a.
Boklo S., W. H. 1,24b.	Fliedarloa S., W. H. 1,17a.
Brakele S., Alt R. Pr. 22b.	Gellenlo S., Pr. 1,59a.
Budeslo S., Alt R. Pr. 10a.	Gestlaon S., W. H. 1,13b.
Burchlo S., Pr. 1,61b.	Grunlo S., Pr. 1,65b.
	Hâonlac Fr., W. H. 1,25a.

- Hartmaraloe S., W. H. 2,15a. Monicesloe Fr., W. H. 1,3a, Pr. 1,39a.
 Hartmarasloha S., W. H. 3,10b. Múnelo S., Pr. 1,59b.
 Hasloe S., W. H. 1,38b. Muslo S., Alt R. Pr. 7b.
 Haselo S., Alt R. Pr. 29a. Niutlo V., W. H. 1,2a, Alt R. Pr.
 Hasterlon R., Alt R. Pr. 27a. 22b, Pr. 1,38b.
 Hatiloha S., W. H. 1,30b. Northlon S., Pr. 1,55b.
 Hethlo S., Pr. 1,65a. Nosolo S., Alt R. Pr. 29a, W. H.
 Hetiloe S., W. H. 1,16a. 1,39a.
 Hintisle R., Pr. 1,35a. Odeslo S., Pr. 1,61b.
 Hirminlo V., Pr. 1,38b. Odicasloa S., W. H. 2,3a.
 Hoanla Fr., W. H. 1,25b. Orde V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.
 Holanlae Fr., W. H. 1,23b. Ottarloun V., W. H. 1,2a.
 Holanla Fr., W. H. 1,22a; 2,19b. Otterlo V., Pr. 1,38b.
 Holanle Fr., W. H. 1,15b. Ouonlohoa S., W. H. 1,34b.
 Hornlo V., W. H. 1,2a. Rentilo V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.
 Hrodmarasloa S., W. H. 2,2b. Rikilo R., W. H. 1,14b.
 Hulslo S., Pr. 1,59a. Rüklo S., Pr. 1,64a.
 Huntaloe Fr., W. H. 1,23a. Rumelo S., Alt R. Pr. 27a.
 Hurlaon S., W. H. 1,33b. Rumiloo S., W. H. 3,8a.
 Hurlo S., Pr. 1,59a. Rumulo S., W. H. 1,4a.
 Irmelo V., Alt R. Pr. 22b. Rumulohan S., W. H. 1,3b.
 Irminlo V., W. H. 1,2a. Rumvlon S., W. H. 1,4a.
 Keuerlo R., Pr. 1,16a. Spenlo R., Pr. 1,64b.
 Crucilo S., W. H. 1,39a. Spinoloa R., W. H. 1,16a, 30b.
 Crúcelo S., Alt R. Pr. 29a. Spinoloha R. W. H. 1,30b.
 Lameslae S., W. H. 1,39a. Spracanlo Fr., W. H. 1,24b.
 Langelo R., Pr. 1,61a. Stuteslo S., Alt R. Pr. 23b.
 Langlo V., W. H. 1,2a. Stutesloe S., W. H. 1,38b.
 Legurlo V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b. Sueclo S., Pr. 1,60a.
 Lemeslo S., Alt R. Pr. 29a. Tihartmaraloe R., W. H. 2,15a.
 Lindlohon S., W. H. 1,21a. Timberlae Fr., W. H. 1,23b.
 Medielo V., Pr. 1,64b. Timberlae Fr., W. H. 1,15b.

Todeslo S, Alt R. Pr. 20b.	Vlfloo S., Pr. 1,27b.
Tuegloe S., W. H. 1,38b.	Wardeslo S., Alt R. Pr. 3a/b.
Tueclo S., Alt R. Pr. 29a.	Uuardlo V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.
Ulfaon S., Pr. 1,27b.	Uueslaon S., W. H. 1,12a.
Vlfaon S., Pr. 1,28a.	Wideplo S., Pr. 1,61b.
Vlfoa S., Pr. 1,28a.	Wiselo S., Pr. 1,14b.
Vlfon S., Pr. 1,27b.	Witharplo S., Pr. 1,14b.
Ulfloo S., Pr. 1,27b	Uunilo V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b.

APPENDIX III.

Als tweede lid komt *thorp* voor in tal van namen; den *nom. sing.* vinden we in:

Aldenthorp S., Alt R. Pr. 19a, Pr. 1,26b.	Hramesthorp S., W. H. 1,34a. Kuckinethorp S., Pr. 1,26b.
Aldendorp S., Alt R. Pr. 17a.	Lihtesthorp S., W. H. 1,16b.
Bekinethorp S., Pr. 1,55a.	Sethorp S., W. H. 2,18b.
Benninkthorp S., Alt R. Pr. 1b.	Thidinkthorp S., Pr. 1,56a.
Brumilinthorp S., Pr. 1,31b.	Walthorp S., W. H. 2,20a.
Dungesthorp S., W. H. 1,17a.	Uuethonthorp S., W. H. 1,16b.
Gelingthorp S., Pr. 1,28b.	

Den *dat. sing.* treffen we aan in:

Abbingthorpa S., W. H. 1,32b.	Alt R. Pr. 9b, 18a, Pr. 1,35a.
Adikonthorpa S., W. H. 2,11a, 17b.	Aldonthorpe Fr., W. H. 1,23b. Aluatasthorpa S., W. H. 2,11a.
Adikonthorpe S., W. H. 2,4b.	Ambetthorpa S., Alt R. Pr. 12a.
Alathorpe S., W. H. 1,30a.	Ascanthorpe S. ¹⁾ , W. H. 1,24b.
Aldenthorpa S., Alt R. Pr. 4a, 17a.	Auconthorpe Fr., W. H. 1,15b, 23b.
Aldonthorpa S., W. H. 2,17a.	Badanasthorpa Fr., W. H. 2,7b.
Aldenthorpe Fr., W. H. 1,15b,	Bauonthorpa Fr., W. H. 2,5b, 7b.

1) Staat ten onrechte onder de Friesche namen in § 11; het behoort in § 1 thuis.

- Barthorpa Fr., W. H. 2,19b. Folcaldesthorpe Fr., W. H. 1,20a,
 Bedelingthorpa S., W. H. 2,12b. 24a.
 Bekethorpa S., Alt R. Pr. 9b, Folcierdasthorpa S., W. H. 2,3a.
 Pr. 1,55b. Fretholdasthorpa Fr., W. H. 2,7b.
 Benningthorpa S., W. H. 1,37a. Frethelesthorpa Fr., Pr. 1,38a.
 Benninethorpe S., Alt R. Pr. 3a. Frethunasthorpe Fr., W. H. 1,23b.
 Beringthorpa S., W. H. 2,30a, Fridunasthorpe Fr., W. H. 1,15b.
 Pr. 1,23b. Fretnestorpe Fr., Pr. 1,66a/b.
 Beringthorpe S., Pr. 1,23b. Frilincthorpa S., Alt R. Pr. 12a.
 Berkthorpe S., W. H. 1,35b. Frilingothorpe Fr., W. H. 2,23b.
 Berchthorpe S., Pr. 1,55b. Frilingethorpe Fr., W. H. 1,15b.
 Bernothingthorpa S., W. H. 1,9a. Frilincthorpe S., Pr. 1,60b.
 Bikethorpe S., Alt R. Pr. 10a. Gatingthorpe S., W. H. 1,35b.
 Borgthorpe S., Pr. 1,35a. Gatinthorpe S., W. H. 1,35b.
 Borthorpe S., Pr. 1,59b. Gelanthorpe S., W. H. 1,30b.
 Bouingthorpe S., W. H. 1,37a Gelincthorpe S., Pr. 1,55a.
 Bramdorpa S., W. H. 3,10b. Gelonthorpe S., W. H. 1,16b.
 Bramthorpa S., W. H. 2,15a. Giethinethorpe S. Pr. 1,55a.
 Branthorpe S., Pr. 1,58a. Gozthorpe S., Pr. 1,31b.
 Bremelincthorpe S., Pr. 1,63a. Gotziasthorpa S., W. H. 2,9b.
 Brocthorpa S., Alt R. Pr. 7b. Graingthorpe S., W. H. 1,30a.
 Bructhorpa S., Alt R. Pr. 9b. Greingthorpe S., W. H. 1,12b.
 Bruktthorpe S., Pr. 1,55a. Grincthorpa S., Alt R. Pr. 8a.
 Brunincthorpa S., Alt R. Pr. Hakingthorpe S., W. H. 1,37a.
 12a. Hagriningthorpe S., W. H. 1,12b.
 Burgthorpa S., W. H. 1,17a. Hattorpa R., W. H. 1,6b.
 Dalthorpe S., Pr. 1,54b. Hattorpe R., W. H. 1,4a.
 Dungasthorpe S., W. H. 1,31a. Hegerincthorpe S., Alt R. Pr. 8a.
 Ekenethorpa S., Alt R. Pr. 8a. Hethilincthorpe S., Pr. 1,54a.
 Ekriethorpa S., Alt R. Pr. 10a. Hogingthorpe S., W. H. 1,33a.
 Eufinkthorpe S., Pr. 1,56a. Hoionkthorpe S., Pr. 1,35a.
 Flehtthorpa Fr., W. H. 2,10b. Hoincthorpe S., Pr. 1,58a.

- Hramasthorpa S., W. H. 2,15a. Milenethorpe S., Alt R. Pr. 3a.
 Hramesthorpe S., Pr. 1,27b. Moresthorpe S., W. H. 1,12b.
 Huginethorpa S., Alt R. Pr. 4b. Nordthorpe S., W. H. 1,7b.
 Hulesburethorpe S., Pr. 1,55a. Northorpa S., Alt R. Pr. 5a, 12a.
 Hultingthorpe S., W. H. 1,30a. Northorpe S., Pr. 1,60b.
 Humelthorpe S., Pr. 1,64a. Odinetorpa S., Alt R. Pr. 30a.
 Húmilathorpe S., W. H. 1,30b. Okilingthorpe S., W. H. 1,37a.
 Humilthorpe S., W. H., 1,16b. Ostburethorpe S., Pr. 1,63a.
 Hursthorpa S., Alt R. Pr. 10b. Otesthorpe Fr., W. H. 1,15b, 23b.
 Hurstthorpe S., Pr. 1,55a. Paginthorpe S., Pr. 1,14b.
 Kalingthorpa S., Alt R. Pr. Paingthorpe S., W. H. 1,35b.
 12b. Painkthorpe S., Pr. 1,54a.
 Castorpa S., W. H. 1,34a. Pheinkthorpe S., Pr. 1,55b.
 Castorpe S., Cart. 25, 30a, 46a, Perrikthorpe S., Pr. 1,56b.
 Pr. 1,9a. Poingthorpe S., W. H. 1,9a.
 Casttorpe S., Pr. 1,59a. Ramasdorpa S., W. H. 3,10b.
 Kirikthorpe Fr., W. H. 1,19a. Ramasthorpe S., Pr. 1,15b.
 Kiriethorpe Fr., W. H. 1,22b, Ronoldasthorpa S., Pr. 1,30a.
 23b. Rethersthorpe R., Pr. 1,61a.
 Cobbinkthorpe S., Pr. 1,63a. Sethorpa S., W. H. 2,4b, 10b,
 Crucelinethorpe S., Pr. 1,55a. 11b, 17b.
 Lasthorpe S., Pr. 1,65a. Scafthorpe S., W. H. 1,37a.
 Lihtasthorpe S., W. H. 1,30b. Scagasthorpe Fr., W. H. 1,15b,
 Lieurikisthorpe S., Alt R. Pr. 12a. 23b; 2,5b.
 Lindthorpa R., Pr. 1,30a Scananthorpe S., W. H. 1,31a.
 Lindthorpe R., Pr. 1,33a. Seononthorpe S., W. H. 1,17a.
 Lintdorpe R., Alt R. Pr. 16a. Smithikinethorpa S., Alt R. Pr.
 Linthorpe R., Pr. 1,52b. 10a.
 Lohthorpe S., W. H. 1,34b. Spelthorpa S., Pr. 1,30a.
 Loosthorpa S., W. H. 2,8a. Spelthorpe S., Pr. 1,13b, 33a.
 Lotthorpa S., W. H. 2,30a, Pr. Sumarasthorpa S., W. H. 2,11a.
 1,23b. Sumerasthorpa S., W. H. 2,17b.

- Tidingthorpe S., W. H. 1,11b. Vualdthorpa S., W. H. 3,2b, 6b.
 Totthorpe S., Pr. 1,56a. Waltorpe S., Pr. 1,59a.
 Tunglasthorpe Fr., W. H. 1,23a. Wervelthorpe S., Pr. 1,54a.
 Thidinetorpe S., Pr. 1,56a. Wikinetorpa S., Alt R. Pr. 10a.
 Thokthorpe S., Pr. 1,63a. Uiltorpe S., W. H. 1,38b.
 Uualdthorpe S., W. H. 1,37b. Uuiningthorpe S., W. H. 1,12b.
 Waltthorpe S., Pr. 1,59a. Winethorpe S., Alt R. Pr. 7b.
 Uualthorpe S., W. H. 1,30a. Wivelinetorpe S., Pr. 1,60b.
 Walthorpe S., Alt R. Pr. 3a, Uulnerasthorpe S., W. H. 2,3a.
 Pr. 1,59b. Uulnierasthorpa S., W. H. 2,11b.
 Waldthorpe S., Pr. 1,63a, W. H. Uumibrehtingthorpe S., W. H.
 3,5a. 1,30a.

APPENDIX IV.

Naar den aard der samenstellingen kan men de namen verdeelen in drie groepen:

- 1° samenstellingen met eigennamen en patronymica;
- 2° samenstellingen met bepalende woorden, die den plaatslijken toestand nader aanduiden;
- 3° samenstellingen met een Christelijk element.

De voorbeelden voor de eerste groep zijn vrij talrijk, als:

Abdinchof S., W. H. 1,11b; Adulfashem Fr., W. H. 2,14a, Bidningahusun V., Cart. 46,54a, Friesonbruoke S., Pr. 1,30a, Hanninghem Fr., W. H. 2,6a, Henricaskirikun Fr., W. H. 2,14a, Hrohtheringtiochi Fr., W. H. 1,211b, Keddingrip Fr., W. H. 1,3a, Pr. 1,39a, Mallingforst S., W. H. 1,10b, Mennouuerfe Fr., W. H. 2,24b, Rikbertingrotha Fr., W. H. 2,19b, Swabhem R., W. H. 1,5, Uuibodækeriken Fr., W. H. 2,25a enz.

Verreweg overwegend is het aantal samenstellingen, bedoeld onder 2°, als:

Aldunakkaron S., W. H. 2,10b, Ascla Fr., W. H. 1,22b, Barberge S., W. H. 3,9b, Bredonbeki S., W. H. 1,7b, Diapanbeke S., Pr. 1,2a, Distilheim S., Alt R. Pr. 4a, Hasalbeki R., W. H. 1,18b, Hohonberg R., W. H. 1,5b, Kersenbraht S., Pr. 1,30b, Malberke R., Pr. 1,14b, Nordmore Fr., W. H. 1,2b, Orclo V., W. H. 1,2a, Pr. 1,38b, Rorbeke S., Alt R. Pr. 31a, Tafalbergon Fr., W. H. 1,34b, Waterhufle S., Alt R. Pr. 31a enz.

Voorbeelden voor de derde groep vinden we in de samenstellingen met:

- biscoping*: Biscopinghusun S., W. H. 1,32b;
- kappela*: Cappelē S., Alt R. Pr. 20b (dit woord komt in samenstelling niet voor);
- kirika*, *kerika*: Geilistirinkirkin S., Alt R. Pr. 5a, Henricaskirikun Fr., W. H. 2,14a, Kirikthorpe Fr., W. H. 1,19a, Kiriethorpe Fr., W. H. 1,22b, Nienkirken R., Alt R. Pr. 14b, Nordkiriken S., Alt R. Pr. 14b, Northkiriken S., Alt R. Pr. 9a, 10a/b, Northkirken S., Pr. 1,56b, Nortkerken S., Alt R. Pr. 7b, Uuibodækeriken Fr., W. H. 2,25a;
- krûci*: Crucilo S., W. H. 1,39a, Crûcele S., Alt R. Pr. 29a;
- kugula*: Kugulendal R., Pr. 1,12b, Cugolondale R., Pr. 1,30a (en Cukelhuson S., Alt R. Pr. 31a?);
- magath*: Magadaburg S., Pr. 1,22a;
- mônastri*: Mōnastre S., Alt R. Pr. 8a, Mūnestre S., Alt R. Pr. 14b;
- monik*, *munik* *moniking*: Monicesloe Fr., W. H. 1,3a, Pr. 1,39a, Munckrothe R., Pr. 1,31b, Munielanda Fr., W. H. 2,25a, Muniemad Fr., W. H. 2,13a; Monnickinckhof S., Alt R. Pr. 28b, 32a, Munikinchove S., Alt R. Pr. 32;
- pabos*, *pavis* wellicht in: Peueshem Fr., W. H. 1,22a; 2,6a, Peuishem Fr., W. H. 2,14b.

STELLINGEN

STELLINGEN

I

De bezwaren, ingebracht tegen het toekennen van een *niet-vertaald* Wilhelmus aan Marnix, zijn niet afdoende.

II

De bewering (?), dat Grotius door zijn vrouw verhinderd zou zijn om van zijn voorkeur voor Rome blijk te geven door overgang tot de Roomsche kerk (Brom, Vondels Bekering, p. 103), berust niet op voldoende gronden.

III

Ferguut r. 47:

Ic wille ghi minen wille doet.

Lees:

Ic wille ghi *uwen* wille doet.

id. r. 916—918:

Trouwen, mi waers liever ontbert
Dan gijt mi heden daet geloven,
Datmen mi sal mine cleder roven.

Lees:

Trouwen, mi waers liever ontbert,
Dat ghi mi heden daet geloven,
Datmen mi sal mine cleder roven.

IV

Van den VII vroeden van binnen Rome r. 769:
 Dat was sijn gepeins ende sijn gemeen.

Lees:

Dat was sijn gepeins ende *sin* gemeen.

id. r. 836:

Ic sal.

.

In exil, daer men niemen en weet,

Gedogen arbeit ende leet.

Lees:

., daer *mi* niemen en weet,

.

V

Ten onrechte wordt *arak* door Vercoullie uit het Spaansch-Arabisch afgeleid.

VI

De verklaringen van Dr. S. S. Hoogstra bij regels 41, 65, 111 en 148 van Vondels Palamedes (Zwolsche Herdrukken, n° 16/17) zijn aan ernstige bedenkingen onderhevig.

VII

Vereenvoudiging der Nederlandsche schrijftaal moet het taalonderwijs ten bate komen.

VIII

Laspeyres (Geschichte der Niederl. Nationalöc., p. 125 v.v.) stelt het verval van den Nederlandschen handel te vroeg.

IX

De door Weber, Wijnne e. a. verspreide opvatting, dat Las Casas (zij het dan ook op menschlievende gronden) aanleiding zou gegeven hebben tot het *ontstaan* van den slavenhandel, is onjuist.

X

De gewone verdeling van het zeewater der aarde in vijf wereldzeeën behoort te vervallen.

XI

De baco-cultuur zal eerlang het middel blijken, om Suriname tot grooteren bloei te brengen. Ook in het belang der volksgezondheid is het toe te juichen, dat onze regeering de geregelde verzending door doeltreffende maatregelen heeft weten te bevorderen.

XII

Met M. en C. behoort men te lezen, Heliand 381: *lêðas*, in tegenstelling met Behaghel.

XIII

Zonder voldoende grond ontkent Collitz (Waldeckisches Wörterbuch, p. 68 vv.) de bruikbaarheid van de Os. eigennamen als bouwstof voor de vaststelling van bepaalde dialecten.

XIV

Delbrücks bewering (Grundfragen der Sprachforschung, p. 64), dat er in Duitschland geen doofstommen-taal meer bestaat, is

niet bewezen; in geen geval vermindert ze de beteekenis van wat Wundt omtrent de taal der doofstommen opmerkt in zijn beschouwingen over gebarentaal (*Völkerpsychologie*, p. 131—243).

XV

De verdubbeling der tusschenmodeklinkers, hoewel van een acoustisch standpunt overbodig, is te verdedigen als orthographische aanduiding voor de qualiteit van den voorafgaanden klinker.

XVI

De studie der toonhoogte van de stemhebbende klanken is voor de school van weinig practisch nut.

XVII

Zoodra aan den vrij algemeenen wensch tot instelling van afzonderlijke doctoraten in de geschiedenis en aardrijkskunde zal zijn voldaan, behoort het Sanskrit de plaats der geschiedenis als examenvak voor de aspirant-candidaten in de Nederlandsche letteren in te nemen.

XVIII

a. Zeer gewenscht zou het zijn, aan de theoretische vorming der a.s. leeraren bij het gymnasiaal en middelbaar onderwijs ook een practische opleiding te verbinden, hetzij in daarvoor bestemde oefenscholen, hetzij onder leiding van ervaren docenten.

b. Het Duitsche systeem van reisbeurzen verdient ook bij ons navolging.

XIX

Reorganisatie van het gymnasiaal en middelbaar onderwijs met een 3-jarigen cursus als gemeenschappelijken grondslag is een eisch des tijds.

XX.

Overlading door de school kan door de indeeling van het leerplan voorkomen worden.
